

Українсько–угорський
та
угорсько–український
словник лінгвістичних термінів

Ukrán–magyar és magyar–ukrán
nyelvészeti szakszótár

Газдаг Вільмош / Gazdag Vilmos

2024

Газдаг Вільмош

**Українсько–угорський та угорсько–український словник
лінгвістичних термінів**

Gazdag Vilmos

Ukrán–magyar és magyar–ukrán nyelvészeti szakszótár

Газдаг Вільмош
**УКРАЇНСЬКО–УГОРСЬКИЙ
ТА
УГОРСЬКО–УКРАЇНСЬКИЙ
СЛОВНИК ЛІНГВІСТИЧНИХ ТЕРМІНІВ**

Gazdag Vilmos
**UKRÁN–MAGYAR
ÉS
MAGYAR–UKRÁN
NYELVÉSZETI SZAKSZÓTÁR**

Beregszász, 2024

Дане видання призначена для студентів-філологів і містить найважливіші лінгвістичні поняття. Словник подає значення понад 3 000 лінгвістичних термінів угорською та українською мовами. Окрім цього видання покликане допомогти учням, які навчаються в школах Закарпаття з угорською мовою навчання, а також абітурієнтам, які готуються до вступу до університету чи в спеціальний заклад загальної середньої освіти.

Затверджено до використання у навчальному процесі
на засіданні кафедри філології ЗУІ ім. Ф. Ракоці II
(протокол №99 від 29 січня 2024 року)

Розглянуто та рекомендовано Навчально-методичною радою
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II
(протокол №17 від 21 лютого 2024 року)

Рекомендовано до видання в електронній формі (PDF)
рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II
(протокол №2 від 28 лютого 2024 року)

Підготовлено до видання в електронній формі (PDF) кафедрою філології
спільно з Видавничим відділом Закарпатського угорського інституту імені
Ференца Ракоці II

Автор:

Вільмош Газдаг – доктор філософії з галузі гуманітарні науки, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Рецензенти:

Аніко Берегсасі – професор; доктор габілітований з галузі мовознавство, професор кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Єлизавета Барань – доктор філософії з галузі гуманітарні науки, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

За зміст відповідальність несуть розробник.

Відповідальні за випуск:

Олександр Добош – начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II
Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
(адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта:
foiskola@kmf.uz.ua)

© Вільмош Газдаг 2024

© Кафедра філології ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2024

Jelen kiadvány filológus hallgatók számára készült, a legfontosabb nyelvi fogalmakat gyűjti össze. A szótár több mint háromezer nyelvészeti fogalom jelentését adja meg magyar és ukrán nyelven. A kiadvány továbbá a kárpátaljai magyar iskolákban tanuló diákoknak, illetve az ezen iskolákba készülő egyetemi és főiskolai nyelvészhallgatóknak kíván segítséget nyújtani az alapvető nyelvészeti fogalmak tárgykörében.

Az oktatási folyamatban történő felhasználását jóváhagyta
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszéke
(2024. január 29., 99. számú jegyzőkönyv).

Megjelentetésre javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Oktatási és Módszertani Tanácsa
(2024. február 21. 17. számú jegyzőkönyv)

Elektronikus (PDF fájlformátumban) formában történő kiadásra javasolta
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2024. február 28. 2. számú jegyzőkönyv).

Kiadásra előkészítette
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Filológia Tanszéke, valamint Kiadói Részlege.

Szerző:

Dr. Gazdag Vilmos – docens, PhD, a II. Rákóczi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszékének docense

Szakmai lektorok:

Dr. Habil. Beregszászi Anikó – professzor, a II. Rákóczi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszékének tanszékvezető professzora

Dr. Bárány Erzsébet – docens, PhD, a II. Rákóczi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszékének docense

A tartalomért kizárólag a szerkesztők felelnek.

A kiadásért felel:

Dobos Sándor – a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlegének vezetője

Kiadó: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (cím: 90 202, Beregszász, Kossuth tér 6. E-mail: foiskola@kmf.uz.ua)

© Gazdag Vilmos 2024

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2024

Частина I.
УКРАЇНСЬКО–УГОРСЬКА

I. Rész
UKRÁN–MAGYAR

Вступ

Закарпатські школярі, рідною мовою яких є угорська, вперше ознайомлюються з державною мовою на початковому етапі навчального процесу. Однак підручники для угорськомовних учнів не допомагають їм успішно засвоїти українську мову.

Особливо це стосується викладання української мови у закладах вищої освіти. Для вивчення окремих лінгвістичних дисциплін доступні підручники, конспекти та навчальні посібники українською мовою. Таким чином, студенти, особливо в тих закладах вищої освіти, де викладач української мови не є двомовним, часто не знають значення лінгвістичного поняття, яке вони вивчають, рідною для них мовою, і це, звичайно, ускладнює засвоєння матеріалу, оскільки вони не можуть пов'язати його з тим, що вивчали на заняттях з угорської мови, а отже, не можуть інтерпретувати та засвоїти його.

Українські підручники з граматики для угорськомовних школярів, як правило, подають угорське значення того чи іншого лінгвістичного терміну лише в назвах відповідних розділів, тоді як угорські підручники з граматики навіть не згадують про це. Підручники та інші навчальні матеріали (для студентів вишів та спеціальних закладів загальної середньої освіти), а також глосарії, що використовують для підготовки вчителів, не бувають дво- або багатомовними¹

Це видання покликане допомогти учням, які навчаються в школах Закарпаття з угорською мовою навчання, а також абітурієнтам, які готуються до вступу до університету чи в спеціальний заклад загальної середньої освіти. Словник подає значення понад 3 000 лінгвістичних термінів угорською та українською мовами. Проста структура² робить словник зручним у користуванні.

¹ Вони, як правило, не створені для місцевих навчальних закладів. Заклади вищої освіти на Закарпатті використовують підручники та посібники з України для вивчення української мови та з Угорщини для угорської мови (за відсутності видань, адаптованих до місцевої специфіки).

² Словникові статті складаються з угорського заголовного слова та його українського відповідника. Там, де ми вважали за необхідне, додали коротке пояснення значення.

Використані джерела при укладанні словника

Двомовні словники:

- Udvari István szerk. 2000b. *Ukrán–magyar szótári adattár VI. Ф–Я*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszéke.
- Udvari István szerk. 2000a. *Ukrán–magyar szótári adattár III. Л–О*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszéke.
- Udvari István szerk. 2001b. *Ukrán–magyar szótári adattár V. P–У*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszéke.
- Udvari István szerk. 2001a. *Ukrán–magyar szótári adattár IV. П*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszéke.
- Udvari István szerk. 2002. *Ukrán–magyar szótári adattár II. Д–К*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszéke.
- Udvari István szerk. 2003. *Ukrán–magyar szótári adatbázis I. А–Г*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszéke.
- Bárány Erzsébet, Dzsanda Galina, Kótyuk István, Libák Natália, Margitics Katalin, Cserniczkó István szerk. *Ukrán–magyar kieszótár/Українсько–угорський словничок*. 2008. Ungvár–Beregszász/Ужгород–Берегово: PoliPrint – II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola/СП „ПоліПрінт – Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II.

Лінгвістичні словники:

- Барань Є. Б. 2010. *Короткий термінологічний словник з морфології української мови*. Rákóczi-füzetek LXXIII. Берегово – 2010.
- Ганич Д. І., Олійник І. С. 1985. *Словник лінгвістичних термінів*. Київ: Вища щкола.

- Горпинич В. О. 2004. *Морфологія української мови*. Київ: «Академія».
- Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. 2001. *Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів*. Київ «Либідь».
- Панькин В. М., Филиппов А. В. 2011. *Языковые контакты. Краткий словарь*. Москва, Издательство «Флинта», Издательство «Наука».
- Bolla Kálmán 2006. *Magyar Fonetikai Kislexikon*. Forrás: <http://bollakalman.hu/Kiadvanyok/FonLex/FonLex.pdf>. Megtekintés: 2015.08.04.

Інші лінгвістичні роботи:

- Кочерган М. П. 2001. *Вступ до мовознавства*. Навчальне видання. Київ, Серія «Альма-матер». Видавничий центр «Академія».
- Кочерган М. П. 2006. *Загальне мовознавство*. Видання 2-е, виправлене і доповнене, Київ, Видавничий центр «Академія»
- A. Jászó Anna főszerk. 2007. *A magyar nyelv könyve*. Nyolcadik kiadás. Trezor Kiadó Budapest.
- Kálmán László - Trón Viktor 2007. *Bevezetés a nyelvtudományba*. Második, bővített kiadás. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához XLVIII. Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- Keszler Borbála szerk. 2000. *Magyar Grammatika*. Egyetemi Tankönyv. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Szikszaíné Nagy Irma 2007. *Magyar Stilisztika*. Osiris Kiadó, Budapest.

Онлайн-бази даних:

- Словарь лингвистических терминов*. Доступно за адресою: <http://www.textologia.ru/slovari/lingvisticheskie-terminy/?q=484>
- Kislexikon. Lapoda Lexikon-enciklopédia*. Доступно за адресою: <http://www.kislexikon.hu/>
- Тезаурус з лінгвістичної термінології*. Доступно за адресою: http://www.mova.info/mov_thes.aspx?l1=68

Український алфавіт

Аа	Бб	Вв	Гг	Ґґ	Дд	Ее	Єє
Жж	Зз	Ии	Іі	Її	Йй	Кк	Лл
Мм	Нн	Оо	Пп	Рр	Сс	Тт	Уу
Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ	Юю	Яя
Ьь							

Список скорочень

→	Подивіться під відповідним заголовним словом!
ill.	чи
pl.	наприклад
stb.	і інші
v	або
vmely	деякі з них
vminek	для чогось
vmit	щось
vmivel	valamivel

A

абетка ábécé

абетковий список ábécé
sorrend

абзац bekezdés, fejezet

аблатив ablativus (határozó eset)

аблаут ablaut (a szótó
magánhangzójának váltakozása,
mint a ragozás egyik eszköze)

абориген őslakó, bennszülött

абракадабра értelmetlen
beszéd, abrakadabra

абрєвіатура abbreviatúra,
rövidítés

абрєвіатурний rövidítésekből
álló

абрєвіація rövidítés, abreviáció

абрубтивні приголосні gátolt
hangok, abruptív
mássalhangzók

абсолютна теперішність
abszolút jelen idő

абсолютний час abszolút idő

абсолютний час дієлова
abszolút igeidő

абсолютні синоніми abszolút
szinonimák

абстраговний elvont,
elvonatkoztatott

абстрагованість elvontság,
absztrahálás

абстрагування elvonatkoztatás,
absztrahálás

абстрактна лексика elvont
szókincs

абстрактна назва elvont név

абстрактний мовний знак
absztrakt nyelvi jel

абстрактні іменники elvont
főnevek

абстрактність стилю absztrakt
stílus

абстракція elvonatkoztatás,
absztrakció

абсурд abszurdum,
értelmetlenség

абсурдне abszurd, értelmetlen

абхазька мова abház nyelv

автєнтичний текст autentikus
szöveg, hiteles szöveg

автобіографія önéletrajz

автограф 1. szerzői kézirat 2.
sajátkezű aláírás, autogram

автографічний kéziratос
(könyv)
автокоментар szerzői
kommentár
автокомунікація auto-
kommunikáció (amikor a feladó
és a címzett személye ugyanaz)
автоматичний аналіз тексту
automatikus szövegelemzés
автоматична лінгвістика
automatikus nyelvészet
автоматичний
лінгвістичний аналіз
automatikus nyelvi elemzés
автоматична обробка тексту
automatikus szövegfeldolgozás
автоматичний переклад
automatikus fordítás
автоматизм вислову
automatikus megnyilatkozás
автоматизований наголос
automatikus hangsúly
автонім önelnevezés
автор szerző
автореферат szerzői ismertetés
v beszámoló, tézisek (PhD-
értekezésé)
авторська мова szerzői nyelv
авторське право szerzői jog

авторський стиль szerzői stílus
авторські неологізми szerzői
újítások, szerzői neologizmusok
автосемантичний önálló
jelentéssel bíró
автохтонні мови őshonos
nyelvek
авульсивні звуки csettintő
hangok, avulzívák
агентивне значення
tárgyatlan v agentív jelentés
агентивний суфікс tárgyatlan
toldalékok
агіографія hagiográfia (a
szentek életéhez kapcsolódó
szövegemlékek, illetve az azokat
vizsgáló tudományág)
агітаційна промова agitációs
beszéd, kampánybeszéd
аглютинативні мови
agglutináló nyelvek
аглютинація agglutináció
аграматизм agrammatizmus (a
központi idegrendszernek a
nyelvtanilag helytelen
beszédben, a szófaj kategóriák
pontatlan használatában
mutatkozó zavara)

аграфія agráfia (az írásképeség hiánya)

адаптація adaptáció, átformálás

адаптований текст adaptált, átformált szöveg

адвербіалізація adverbializáció (más szófajok átcsapása a határozószó kategóriába)

адвербіальне

словосполучення

adverbializált szókapcsolat

адгерентна експресивність

hozzátartozó kifejezőerő,

adherens expresszivitás

адгортація biztatás, vallásos

buzdítás, adhortáció

адекватний megfelelő, adekvát

адекватний стиль

спілкування adekvát v

megfelelő társalgási stílus

ад'єктивація melléknevesülés

ад'єктивні словосполучення

melléknévi szókapcsolat

ад'єктивний melléknévi

адитивний тип з'єднання

hozzáadó típusú kapcsolat,

additív kapcsolat

адресант feladó (az író v a beszélő fél)

адресат címzett (az olvasó v a hallgató fél)

адресований címzés

адстрат adsztrátum (két szomszédos népek nyelvének egymásra gyakorolt hatását, illetőleg nyelvcseré során az eredeti nyelv nyomait jelenti a felvett nyelvben)

азбука ábécé

азбука морзе morzeábécé

азбучний порядок ábécérend, betűrend

азербайджанська мова azeri nyelv

акання á-zás (az orosz nyelvben)

акати á-zó nyelvjárást beszél

акомодація igazodás,

alkalmazkodás, idomulás

акронім mozaikszó

акростих akrosztikon (olyan vers, melyben a versszakok vagy sorok kezdőbetűi összeolvasva egy nevet vagy mondást adnak)

аксіологічне нормування

мови értékszempontú nyelvi szabályozás

аксіологія axiológia (a mindentől függetlenített értékek természetének vizsgálata)

аксіома alapigazság, axióma

акт aktus, cselekmény, cselekedet

акт іллокутивний illokúciós aktus

акт комунікативний kommunikatív aktus

акт локутивний lokúciós aktus

акт мовленнєвий beszédaktus

акт мовленнєвий ініціативний kezdeményező beszédaktus

акт мовленнєвий непрямий közvetett beszédaktus

акт мовленнєвий прямий közvetlen beszédaktus

акт мовленнєвий реактивний visszaható beszédaktus

акт мовленнєвий фінальний záró beszédaktus

акт перлокутивний perlokúciós aktus

актант a kommunikációs szituáció aktív résztvevője

актив aktívum, cselekvő igealak

активна лексика aktív szókinés

активне дієслово cselekvő ige

активний дієприкметник aktív melléknévi igenév

активний стан дієслова aktív ige, cselekvő ige

активні афікси aktív toldalékok

активні дієприкметники aktív melléknévi igenevek

активні конструкції aktív konstrukció, aktív felépítés

активні мовні органи aktív beszédszervek

актова мова hivatali nyelv

актуалізатори időszerúsítók, aktualizálók

актуалізація aktualizálás, időszerúsítés

актуальне значення aktuális jelentés

актуальне членування речення aktuális mondattagolás

акузатив tárgyeset, accusativus

аккультурація akkulturáció (egy új kultúrába való beilleszkedés a régi kultúra elvesztése árán)

аккумулятивна функція összegző v halmozó funkció

аккумуляція halmozás, akkumuláció	алофон allofon, ejtésváltozat
акустика akusztika, hangtan	алфавіт ábécé
акустична фонетика akusztikus fonetika	алфавітне письмо alfabetikus írás
акустичний akusztikus	алограф végrendelet
акутований наголос emelkedő hangsúly	алтайські впливи altáji nyelvi hatások
акцент akcentus, kiejtés, kiejtésbeli sajátosság	альвеола fogmeder
акцентологічна стилістика akcentológiai stilsztika	альвеолярні alveoláris hangok, foghangok
акцентологія hangsúlytan, akcentológia	альманах évkönyv, almanach
акцентуаційна норма hangsúlyozási szabály	альтернація alternáció (amikor egy-egy morfémának más-más alaktani helyzetben más-más alakváltozata jelenik meg)
акцентуація hangsúlyozás, hanghordozás	амеріндіанські студії az amerikai indiánokkal foglalkozó tudományág
албанська мова albán nyelv	аморфні мови amorf nyelvek (a főnév és igeragozását elveszített nyelvek)
алегоричний allegóriával kifejezett, allegorikus	ампліфікація amplifikáció, erősítés, növelés
алегорія allegória (a metaforával rokon szókép)	амфіболія kétértelműség, amfibólia
алітерація alliteráció, betűrím	анаграма anagramma (egy szó betűinek felcserélésével alkotott másik szó)
аллюзия rejtett utalás, célzás	
алогізм illogikus, logikátlan	
аломорф allomorf, alakváltozat	
алонім alloním (olyan álnév, amely egy másik alkotó neve)	

анадіпложіс anadiplózis,
kettőzés (egy nyelvtani vagy
verstani egységet képező
szócsoport vége ismétlődik a
következő egység elején)

анаклаза anaklázis (a
szóismétlés egyik fajtája)

анаколуф szerkezetszakadás,
anakolutia

аналіз elemzés, vizsgálat,
kiértékelés

**аналіз за безпосередніми
складниками** közvetlen
alkotóelemek alapján történő
elemzés

аналіз комунікації
трансакційний a
kommunikációs tranzakció
elemzése

аналітична форма analitikus
forma, elemző forma

аналітичний analitikus

аналітичні мови analitikus
nyelvek

аналітичні прикметники
megformálatlan v analitikus
melléknevek

аналітичні словоформи
analitikus szóalak

**аналітичні способи
вираження граматичних
значень** a grammatikai
jelentés analitikus módon
történő kifejezése

аналогія hasonlóságon alapuló
egyezés (két dolog között),
analógia

анантаксис ejtéskönnyítő
hangok, toldalékhangok

анатолійська група мов
anatoliai nyelvek

**анатомо-фізіологічний
аспект у характеристиці
звуків** a hangok anatómiai-
élettani szempontú jellemzői

анафора anafora (egy szó vagy
szócsoport ismétlése egymást
követő nyelvi vagy verstani
egységek elején)

анафоричний anaforikus,
visszautalásos

анафоричні займенники
anaforikus névmás

анакронізм anakronizmus,
korszerűtlenség

англійська мова angol nyelv

англіцизми anglicizmusok,
angolos jegyek, angol
kölcönszók

андронім a nők férj utáni neve,
házassági név

анекдот anekdota, csattanós
történet

аннали évkönyvek, annalesek

анонім névtelen, anonim

анотація rövid tartalmi kivonat,
annotáció

ансамблі творів mű együttes
(több műből álló csoport)

антитеза ellentét, antitézis

антифраза antifrázis (egyetlen
szóba sűrített irónia)

антоніми antonímák, ellentétes
jelentésű szavak

антонімія antonímia, jelentés
ellentétesség

антономазія antonomázia (a
személyt egy általánosan ismert
tulajdonságával nevez meg)

антропоморфізм
antropomorfizmus (az isten
emberi alakban való
elképzelése)

антропонім személynév,
antroponima

антропоніміка a névtan
személynevekkel foglalkozó ága,
antroponimika

антропонімія antroponímia (a
nyelvtudomány
személynevekkel foglalkozó ága)

анусвара 1. a szanszkrit nyelvek
orrhangot jelölő diakritikus jelei
2. lényegnélküliség, anuszvara

аорист elbeszélő múlt

апарат артикуляційний
artikulációs apparátus

апелятив köznéв

апелятивація köznevesülés

апелятивна функція мови a
nyelv megszólító v felhívó
funkciója

апелятивні вигуки
figyelemkeltő indulatszók

апелятивні іменники
köznevek

апикальні приголосні
nyelvhegygel képzett
mássalhangzók, apikális
mássalhangzók

аплікація alkalmazás,
hozzáigazítás, applikáció

аподозис utótag

апокопа apokopé (a szó végének az elhagyása)
апокриф kétes eredetű mű, apokrif
апорія gondolkodásbeli nehézség, aporia
апосіопезис elhallgatás, szándékosan félbeszakított mondatszerkezet, aposziopézis
апостроф hiányjel, aposztróf
апперцепція felfogás, megértés, appercepció
аппозиція értelmező, appozíció
арабська мова arab nyelv
арамейське письмо arámi írás
арго tolvajnyelv, argó
арготизм tolvajnyelvi kifejezés, argó kifejezés
аргументація érvelés, okfejtés, argumentáció
ареал elterjedési terület, areál
ареалогія → **ареальна лінгвістика**
ареальна класифікація мов a nyelvek areális csoportosítása
ареальна лінгвістика areális nyelvészet, nyelvföldrajz
ареальний övezeti, areális
артикуль névelő, artikulus

артикулеми artikulémák (mely egy-egy beszédhang artikulációs mozgásaiból, illetve képzeleikből szövődik össze)
артикулювати artikulál, tagol (hangot)
артикуляторна фонетика artikulációs fonetika (mely fiziológiai megközelítésben vizsgálja az emberi beszédet)
артикуляційна база artikulációs bázis, hangképzési bázis
артикуляція hangképzés, artikuláció
архаїзми elavult szó, archaizmus
архаїчний régies, archaikus
архетип ősi, eredeti, archetípus
архісема általános jelentéselem, archiszéma
асерція állítás, asszerció
асиметрія részaránytalanság, aszimmetria
асиміляція beolvadás, hasonulás, asszimiláció
асиндетон kötőszóelhagyás, kötőszó nélküli szó- és mondatkapcsolás

асонанс magánhangzós rím,
asszonánc

асоціація képzettársítás,
asszociáció

аспект szempont, szemlélet,
aspektus

аспектологія az igeaspektusokat
vizsgáló tudományág,
aspektológia

аспірати hehezetes hang,
aspiráta

астеїзм aszteizmus (az irónia
enyhe válfaja: dicséret feddés,
feddés dicséret formájában)

астесмус vontatott stílus

астроніми kozmikus v
csillagászati nevek

атематичний atematikus

атлас atlasz, térképalbum

атлас діалектологічний
nyelvjárási v dialektológiai
atlasz

атмосфера спілкування
kommunikációs légkör

атрибут 1. tulajdonság, jegy,
attribútum 2. jelző

**атрибутивне словоспо-
лучення** jelzői v attributív
szókapcsolat

атрибутивний jelzői, attributív

атрибутивні відношення
jelzői kapcsolat

атрибутивна форма дієслова
jelzős igealak

атрибуція a mű korának
meghatározása a stílusjegyek
alapján

аутокорекція önkorrekció

аутосугестія önszugesztió

аудиторія hallgatóság

аудіювання hallgatás (pl.
előadásé)

афазія beszédképtelenség, afázia

афективний indulati, affektív

афереза aferézis (a szó eleji
szótag v. hangzó eltűnése)

афікс toldalék, affixum

афіксальна стилістика
affixáló stilisztika, toldalékoló
stilisztika

афіксальний словотвір
toldalékoló szóalkotás

афіксальні мови toldalékoló
nyelvek

афіксація képzés, ragozás

афіксоїди gyökérmorfémák,
affixoidok

афоризм elmés szólás, bölcs
mondás, aforizma

афористичність aforisztikusság

афразійська сім'я мов afro-
ázsiai nyelvcsalád

африкати zár-réshang, affrikáta

африкативні zár-réshangos,
affrikátás

Б

багатозначний többértelmű,
többjelentésű

багатозначність
többértelműség, poliszémia

багатозначність слова szavak
többértelműsége

багатократний gyakorító,
iteratív

багатомовний soknyelvű,
többnyelvű

багатомовні словники
többnyelvű szótárak

багатомовність többnyelvűség

багатоскладовий több szótagú

багатослівний 1. több- v
sokszavas 2. bőbeszédű,
beszédes

багаточленний присудок
többtagú állítmány

багаточленні складні

речення többtagú összetett
mondatok

багаточленний

складнопідрядне речення
többtagú alárendelő összetett
mondatok

багатство мовлення nyelvi
gazdagság

бажальний спосіб дієслова
óhajtó mód

бажальні речення óhajtó
mondat

балада ballada

баланс kiegyensúlyozott, balansz

балканістика balkanisztika

балканська ліга мов balkán
nyelvi liga

балканський мовний союз

balkáni nyelvi unió

балтійська мов balti nyelvek

балтійська група мов balti nyelvcsalád

балто-слов'янська мовна

спільність balti-szláv nyelvek

балто-слов'янські мовні

паралелі balti-szláv nyelvi párhuzamok

бар'єри комунікації

kommunikációs akadályok,
kommunikációs gátak

башкирська мова baskír nyelv

безафіксний словотвір

toldalék nélküli szóképzés

безвідносний час abszolút idő

безграмотний 1. írástudatlan 2.
nyelvtanilag helytelen

бездієслівний nem igei, ige
nélküli, ígétlen

безособовий személytelen

безособова форма дієслова
személytelen igealak

безособове речення
személytelen mondat

безособові дієслово
személytelen ige

безособові односкладні

речення egytagú személytelen
mondat

безособовість személytelenség

безособово-предикативні
прислівники személytelen-
predikatív határozósók

безпідметове речення
alanytalan mondat

безприйменниковий зв'язок
előszó nélküli kapcsolat

безприсудкове речення
állítmány nélküli mondat

безсполучникове складне
речення kötőszó nélküli
összetett mondat

безсполучникове складне
речення з однотипними
частинами azonos típusú
tagmondatokból álló kötőszó
nélküli összetett mondat

безсполучникове складне
речення з різнотипними
частинами különböző típusú
tagmondatokból álló kötőszó
nélküli összetett mondat

безсполучниковий зв'язок
kötőszó nélküli kapcsolat

безсполучниковість kötőszó
nélküliség

безсуб'єктні речення
alanytalan mondat

безсуфіксний képző nélküli

безформні слова alakatlan v
megformálatlan szó

без'язикий 1. nyelvetlen 2.
néma, szótlan

бібліїзми bibliai motívumok v
elemek

бібліографія 1. szakirodalom,
bibliográfia 2. könyvszemle v
könyvismertetési rovat
(folyóiratban)

**білабіальні приголосні
звуки** bilabiális mással-
hangzók, két ajakkal képzett
mássalhangzók

білінгв kétnyelvű

білінгвізм kétnyelvűség

білорусизми fehérorosz szavak

білорусистика fehérorosz v
belorusz nyelvtudomány

білоруська мова fehérorosz
nyelv

бінарний kétkomponensű

**біологічний напрям у
мовознавстві** biológiai

irányzat a nyelvészetben

бірманська мова burmai nyelv

біхевіоризм viselkedés-lélektan,
bihaviorizmus

благання könyörgés

благозвучність hangzatosság,
jóhangzás

блатний жаргон tolvajnyelvi
szókincs

бокові приголосні звуки
oldalsó mássalhangzók

болгаристика bolgár nyelvészet
v bolgarisztika

болгарська мова bolgár nyelv

бореальні студії északi v
boreális stúdiumok

брошура brosúra

будова felépítés, szerkezet

будова слова szó felépítés

буква betű

буквене письмо betűírás

буквено-звукове письмо
betű-hang írás

бустрофедон busztrofedon

буттєве речення egzisztenciális
mondat

B

валенсійська мова valenciai nyelv

валентність слова szóérték (a mennyiség és minőség kifejezésére való adottság)

вампу vampum (az észak amerikai indusok jellegzetes díszítésű öve, mely félig öltönydísz, félig írás)

варваризми barbarizmus

варіант változat

варіанти морфеми morféma változat

варіанти національної мови a nemzeti nyelv változatai

варіанти слова szóváltozat

варіанти фонем fonémavariáns

варіанти фразем frazéma változat

варіантність változatosság, variáció-gazdagság

ввічливість у комунікації kommunikációs udvariasság

векторні антоніми vektoriális antonímák

велика буква nagybetű

велярна артикуляція veláris artikuláció, hátsó szájpadrólásos hangformálás

велярний veláris, hátsó szájpadrólás-

веляризація velarizáció, mélyhangúsodás

велярні приголосні veláris mássalhangzók

вербалізація 1. beszéddel való kifejezés 2. igesülés, verbalizáció

вербальна комунікація verbális kommunikáció

вербальний szóbeli

вербальні компоненти verbális összetevők, szóbeli alkotóelemek

вербоїди olyan hibrid szavak, melyek egy másik szófaj tulajdonságait mutatják

вернакуляр nemzeti nyelv, alapnyelv

вертикальний контекст vertikális kontextus, függőleges összefüggés

вершина складу felső szerkezet	видова опозиція igeszemléleti szembenállás
в'єтнамська мова vietnámi nyelv	видова пара дієслова igeszemléleti ige párok
взаємне підпорядкування kölcsönös alárendeltség	визначення meghatározás
взаємодія мовленнєва kommunikációs kölcsönhatás	викуті слова beépült szó
взаєморозуміння kölcsönös megértés	вимова kiejtés
вибухові приголосні звуки zárhangok, explozívák	виникнення конкретних мов egy konkrét nyelv létrejötte
вивідна основа következtetési alap	виняток kivétel
вигук indulatszó, interjekció	випадання звуків hangkiesés
вигукова гіпотеза	виразний kifejező
походження мови	виразність мовлення kifejező beszéd
indulatszó elmélet (a nyelv keletkezéséről)	вислів kijelentés, kifejezés
вигукові слова-речення indulatszói mondatszók	висловлення kifejezés, megnyilatkozás
вид igeszemlélet v aspektus	висловлювання →
види мовлення beszéd típus	висловлення
види морфем morféma típus	високий стиль fennkölt stílus
виділення kiválasztás	висота звуку hangmagasság
виділення морфем morféma kiválasztás	висхідний дифтонг emelkedő diftongus
видова кореляція igeszemléleti viszony v korreláció	вихідна мова alapnyelv
	вищий ступінь порівняння középfok (a melléknevek fokozásánál)
	вищі рівні мови felsőbb v magasabb nyelvi szint

вібранти vibránsok
віддієслівний igei, igéből
képzett
віддієслівні іменники főnévi
igenév, igéből képzett főnév
віддієслівні прикметники
melléknévi igenév, igéből
képzett melléknév
відкритий склад nyílt szótag
відкриті голосні nyílt
magánhangzók
відміна változat, különbség
відміни іменників
névszóragozás, deklináció
відмінкова форма esetalak
відмінкове закінчення eset
végződés
відмінкове значення
esetjelentés
**відмінність найчастотніших
слів усного й письмового
тексту** a leggyakoribb szavak
szóbeli és írásbeli eltérései
відмінок eset
відмінювані форми дієслова
ragozott igealak
відмінювання ragozás,
deklinálás

відмінювання займенників
a névmások ragozása
відмінювати ragoz
відносне підпорядкування
vonatkozó alárendelés
відносний час дієслова
viszonylagos igeidő, relatív
igeidő
відносні займенники
vonatkozó névmások
відносні прикметники
vonatkozó melléknevek
відношення viszony, vonatkozás
відокремлені члени речення
kiemelt mondatrészek
відокремлення kiemelés
відповідь válasz, felelet
візуальний látási, vizuális
вільна основа szabad tő
вільне значення szabad
jelentés
вільне словосполучення
szabad szókapcsolat
вільний наголос szabad
hangsúly
вільний переклад
szabadfordítás
вільні основи szabad tő

вірменська група мов örmény nyelvcsoport
вірменська мова örmény nyelv
вказівні займенники mutató névmások
вказівні слова mutatószó
вказівні частки mutató járulékszók
включення integráció
власна назва tulajdonnév
власне запозичення valós kölcsönzés
власне кількісні числівники valós számnevek
власне омоніми valós homonimák (azonos alakú szavak)
власне українська лексика eredeti ukrán szókinés
власні іменники tulajdonnevek
вміння комунікативне kommunikatív kompetencia
внутрішнє мовлення belső beszéd
внутрішні причини мовних змін a nyelvi változás belső okai
внутрішній монолог belső monológ

внутрішньомовний intralingvális
внутрішня мова belső beszéd
внутрішня флексія belső flexió, belső elhajlás
внутрішня форма слова a szó belső formája
внутрішня форма фразеологізму a frazeologizmus belső formája
внутрішня рима belső rím
вокабули vocabularium (szótárfüzetbe kiírt megtanulandó idegen szavak)
вокалізація magánhangzósulás, vokalizáció
вокалізм magánhangzókészlet v rendszer, vokalizmus
вокалічна акомодация hangtani igazodás v akkomodáció
вокалічні мови vokalizáló nyelvek
вокатив megszólító eset, vocativus
вокативне речення megszólító mondat, megszólítás

волапюк volapük nyelv (Johann Martin Schleyer által megalkotott mesterséges nyelv)

вплив комунікативний

kommunikációs hatás

врахування лінгво-

статистичних законів у

навчанні мови a

nyelvstatisztikai törvények

figyelembevétele a nyelvtanulás során

вставка звука hangok

beillesztése, hangbetoldás

вставлені конструкції

behelyezett szerkezet

вставні конструкції →

вставлені конструкції

вставне речення közbeszúrt v

beillesztett mondat

вставне слово közbevetett szó

вступне речення kezdő mondat

вступні слова köszöntő v
üdvözlő beszéd, bevezető

вторинна номінація

másodlagos jelölés

вторинна соціалізація

másodlagos szocializáció

вторинне значення слів

másodlagos szójelentés

вторинні групи másodlagos

csoportok

вторинні прийменники

összetett előjárósók

вузький голосний ajakréses

magánhangzó

вульгаризм vulgarizmus,

közönségesség, durvaság

вульгарна лексика vulgáris

szókészlet

вульгарність közönségesség,

vulgaritás, durvaság

в'язь betűkötés, ligatúra

Г

галицький діалект galíciai

nyelvjárás

гальмівна домінанта gátló

domináns

гаплогія egyszer ejtés,

haplológia (két hasonló,

egymással többnyire

szóösszetételben érintkező elem

vagy szótag közül az egyiknek az elmaradása)	германізми germanizmusok (németes szóhasználat v fordulat más nyelvben)
гармонія harmónia	географічна класифікація мов a nyelvek földrajzi csoportosítása
гармонія голосних звуків magánhangzó harmónia	германська мов germán nyelvek
гебраїзми hebraizmus (héber nyelvi jellegzetesség)	германська група мов germán nyelvcsoport
гебрейська мова héber nyelv	герменевтика értelmezéstan, hermeneutika
генеалогічна класифікація мов a nyelvek származástani besorolása	гетерогенний másfajta, különböző, eltérő, egymáshoz nem illő
генеалогія мов nyelvi genealógia	гетерогенні омоніми heterogén homonimák
генеративна граматика generatív grammatika	гіатус hiátus, hangűr
генетична етнопрагматика genetikai etnopragsmatika	гідронім víznév
генетична ідіопрагматика genetikai idiopragsmatika	гідроніміка a toponímia víznevekkel foglalkozó ága
генетичне мовознавство genetikai nyelvtudomány	гідронімічний атлас víznévi atlasz
генетичний зв'язок між індоєвропейськими мовами az indoeurópai nyelvek közötti genetikai kapcsolat	гідронімія víznevek
генітив birtokos eset, genitivus	гілка мов nyelvi ág, vmely nyelvcsalád bizonyos ága
генологія származástan	гімалайська ліга мов himalájai nyelvi liga, himalájai nyelvek

гіпонім alárendelt fogalom,
hiponima

гіпербола hiperbola

гіперкоррекція túlhelyesbítés,
hiperkorrekció

гіпероніми fölérendelt fogalom,
hiperoníma

гіпертекст hiperszöveg

гіпонімія alárendeltség,
hiponímia

гіпотаксис alárendelés,
hipotaxis (összetett mon-
datokban a tagmondatok
egymás alá rendelése)

гіпотактичні сполучники
hipotaktikus kötőszók

гіпотеза feltevés, elmélet

**гіпотеза божественного
походження мови** a nyelvek
istentől való származásának
elmélete

**гіпотеза вроджених мовних
структур** a veleszületett nyelvi
struktúrák elmélete

гіпотеза жестів gesztus elmélet

**гіпотеза лінгвальної
відносності** a nyelvi
relativitás elmélete

**гіпотеза походження мови
Ф. Енгельса** Engels elmélete a
nyelv keletkezéséről

гіпотеза сепіра Sapir elmélete

**гіпотеза соціального
договору** a társadalmi
szerződések elmélete

гіпотеза трудових вигуків a
munkával kapcsolatos szavak
elmélete

**гіпотези про походження
мови** a nyelv keletkezésével
kapcsolatos elméletek

**гіпотетико-дедуктивний
метод** feltételező-következtető
módszer

гіпотетична модальність
feltételezett modalitás

гісторологія historiológia

гіфен az összetett szavak között
használt kötőjel

глаголиця glagolita

глибинна структура
mélyszerkezet

глибинний синтаксис
mélyszintaktika,
mélymondattan

глобалізація globalizáció (az egész bolygóra kiterjedő folyamat)

глобальна багатомовна система globális többnyelvű rendszer

глобальність мови nyelvi globalitás

гласа glossza, lapszéli magyarázó jegyzet

гларарій glosszárium, szójegyzék

глосематика glosszematika (Hjelmslev dán nyelvész által alkotott nyelvelmélet, amely egy általános jeltan keretébe helyezte az emberi nyelvet)

глоткові приголосні звуки gégehangok

глотогонічна nyelvképző, glottogonikus

глотогонічний процес glottogonikus folyamat

глотогонія glottogónia, a nyelv keletkezéséről szóló elmélet

глотохронологія glottokronológia

глухі приголосні звуки zöngétlen mássalhangzók

гніздо fészek

гнома gnóma, tapasztalati igazságot velős formában kifejező mondás

гносеологічна функція мови a nyelv megismerési funkciója

говір nyelvjárás, tájszólás

говірка nyelvjárás, beszédmód

говорити beszélni

говорити з іншомовним акцентом (idegen nyelvi) akcentussal beszélni

говоріння beszélés, beszélgetés

головне речення főmondat

головні слова у словосполученні a szókapcsolat fő szava

головні члени речення fő mondatrészek

головний вияв фонем a fonémák fő megnyilvánulása

головний наголос főhangsúly

голос hang

голос передлюдини az előemberi hang

голосні звуки magánhangzók

голосні звуки високого підняття magas magánhangzók

голосні звуки заднього ряду	градуальна сема fokozó
hátul képzett v hátsó nyelvéllású	jelentéselem
v veláris magánhangzók	градуальні опозиції фонем
голосні звуки низького	fokozatos fonéma szembenállás
підняття mély magánhangzók	граматика nyelvtan, grammatika
голосні звуки переднього	граматика української мови
ряду elöl képzett	az ukrán nyelvtan, az ukrán
magánhangzók, palatális	nyelv grammatikája
magánhangzók	граматикалізація
голосні звуки середнього	grammatikalizálódás
підняття közepső nyelvéllású	граматична будова мови a
magánhangzók	nyelv grammatikai felépítése
голосові зв'язки hangszalagok	граматична категорія
гомилетика homilétika,	nyelvtani kategória
egyházszónoklattan	граматична норма nyelvtani
гомлія homília, evangéliumi	norma
szövegrészlet kommentálása	граматична сполучуваність
гомогенні омоніми homogén	слів a szavak nyelvtani
homonimák	összeegyeztethetősége
гортань gége, torok	граматична несполучу-
гортанні приголосні torok v	ваність слів a szavak
gégehangok	nyelvtani összeegyeztet-
гра слів szójáték	hetetlensége
градаційні сполучники	граматична омонімія
fokozó kötőszók	nyelvtani homonímia
градация fokozás	граматична помилка
градуальна опозиція	nyelvtani hiba
fokozatos szembenállás	граматична форма слова a
	szó nyelvtani formája

граматичне значення	граматологія az írás tudománya
nyelvtani jelentés	грамема gramméma, nyelvtani viszonyjelölő
граматичне освоєння	грамотний nyelvtanilag helyes
запозичених слів a	грамотність nyelvtani helyesség
jövevényszavak nyelvtani meghonosodása	графема graféma, meghatározott funkcióval rendelkező írásjegy
граматичне узгодження	графіка írástan, írástudomány
nyelvtani egyeztetés	графіка й алфавіт az írástan és az ábécé
граматичне число nyelvtani szám	графічна дисиміляція grafikai disszimiláció
граматичне правило nyelvtani szabály	графічне освоєння
граматичний зв'язок	запозичених слів a
nyelvtani kapcsolat	jövevényszavak grafikai meghonosodása
граматичний підмет nyelvtani alany	графічне письмо grafikus írás
граматичний присудок	графічні омоніми grafikai
nyelvtani állítmány	homonimák, azonos írásképpel rendelkező szavak
граматичний рівень мови a különböző nyelvek grammatikai szintjei	графологія grafológia (az írás vizsgálata az emberi tulajdonságok és képességek meghatározására)
граматичний рід nyelvtani nem	графоман az íráshoz betegesen vonzó személy
граматичний спосіб nyelvtani mód	графомания beteges írásszenvedély
граматичні синоніми	
nyelvtani szinonimák	
граматичні форми nyelvtani alakok	

грецизми más nyelvek görög szavai

грецька група мов görög nyelvcsoporthoz tartozók

грецька мова görög nyelv

грецьке письмо görög írás

гротеск groteszk

груба мова durva nyelvezet

губні голосні az ajkak részvételével képzett magánhangzók

губні звуки ajkhangok, labiális hangok

губні приголосні az ajkak részvételével képzett mássalhangzók

губно-губні приголосні két ajakkal képzett mássalhangzók

губно-зубні приголосні ajakfoghangok

гуманітарні науки humán tudományok

гумор humor

Г

гемінація gemináció (a teljes ismétlés egyik fajtája, melyben egy szó v szócsoporthoz kétszer v többször ismétlődik egy verssorban vagy félsorban belül)

готська мова gót nyelv

готське письмо gót írás

готичні шрифти gót betűk

готські впливи в українській мові az ukrán nyelvet ért gót hatások

Д

давальний відмінок részeshatározó eset

давноминулий час régmúlt idő

давня українська

літературна мова ukrán irodalmi nyelv

давньогрецька мова ógörög nyelv

давньоєгипетська мова az ókori egyiptomiak nyelve

давньоруська мова óorosz nyelv

далматинська мова dalmát nyelv

данська мова dán nyelv

датив részeshatározó eset, dativus

датський структуралізм dán strukturalizmus

дві форми існування конкретних мов a nyelvek létezésének két formája

двовидові дієслова kéttípusú v kétaspektusú ige

двоголосні звуки kettős-hangzók, diftongusok

двоїна kettős szám, duális szám

двокрапка kettőspont

двомовність kétnyelvűség, bilingvizmus

двоскладне речення kéttagú mondat

деванагарі közönséges szanszkrit írás

девіація комунікативна kommunikációs eltérés

дедуктивні універсалії következtető univerzálék

дедукція dedukció, következtetés, levezetés

дестимологізація a szójelentés elhomályosulása

дейксис deixis, rámutatás

дейктична функція слів a szavak rámutató funkciója

дейктичні займенники rámutató névmások

декларатив kijelentő, kinyilatkoztató, deklaratív

декларація nyilatkozat, deklaráció

деклінація névszóragozás, deklináció

декодування dekódolás, kódolt üzenet megfejtése v értelmezése

делімітативна функція фонем a fonémák kijelölő funkciója

демініутив a főnév v melléknév kicsinyítő képzős alakja

демографічна потужність мов a nyelvek demográfiai teljesítőképessége

демотивація мовних знаків a	дескриптивизм leíró nyelvészet,
nyelvi jelek demotivációja, a	deskriptívizmus
nyelvi jelek motiváció hiánya	дескриптивна лінгвістика
демотивація ономапей	deskriptív nyelvészet, leíró
motiváció nélküli hangutánzás	nyelvészet
деназалізація denazalizáció, az	дескриптивний leíró,
orrhang mássalhangzóvá válása	deskriptív
денотат denotátum, jelölt tárgy	детермінант meghatározó,
денотативне значення слова	determináns
a szavak denotatív jelentése,	детермінація meghatározás,
elsődleges szójelentés	determináció
денотативний elsődleges	детермінологізація
дентальні приголосні звуки	meghatározás, determinálás
dentális mássalhangzók, a fogak	дефініція meghatározás,
részvételével képzett	definíció
mássalhangzók	дефініція людської мови az
державна мова államnyelv,	emberi nyelv definíciója
hivatalos nyelv	дефіс kötőjel
дериват származékszó,	дефісне написання kötőjeles
derivátum	írásmód
дериватологія derivatológia	дешифровка idegen nyelvű
дериваційна морфема	szövegek nyelvi átalakítása v
toldalékmorféma	megfejtése
дериваційна функція	дзвінкі приголосні zöngés
афіксів a toldalékok szóképző	mássalhangzók
szerepe	дивергенція többirányú
дериваційне значення	fejlődés, divergencia
származtatott jelentés	диглосія kétnyelvű oktatás,
деривація szóképzés, deriváció	diglosszia

дидактична норма didaktikai
norma, tanításelméleti szabály

диз'юнкція фонологічна
fonológiai diszjunkció,
fonológiai elválasztás

диктум állítás, diktum

дикція előadás, dikció

динамічний наголос mozgó
hangsúly

дипластія egyesítés,
összekapcsolás

директив irányelv, direktíva

дисграфія diszgráfia (az írás
képességének fejlődési zavara)

дисиміляція elhasonulás,
disszimiláció

дискалькулія diszkalkulia (a
számolás képességének fejlődési
zavara)

дискретні іменники tárgyas v
diszkrét főnevek

дискурс társalgás, diskurzus

дискурсивна функція
речень a mondatok társalgási
szerepe

дислексія diszlexia (az olvasás
képességének fejlődési zavara)

дисонанс széthangzás,
disszonancia

дисоціація elkülönülés,
szétválás, disszociáció

дистанційна асиміляція
távolsági beépülés, távolsági
asszimiláció

дистанційна дисиміляція
távolsági elhasonulás v
disszimiláció

дистинктивна ознака
megkülönböztető jegyek

дистинктивна функція
фонем a fonémák
megkülönböztető szerepe

дистинктивний
megkülönböztető

дистрибутивний osztó,
disztributív

дистрибутивний аналіз osztó
elemzés

дистрибутивний синтаксис
osztó mondattan

дистрибуція felosztás,
disztribúció

дистрибуція фонем fonémák
felosztása

дисфемізм rosszabbá, durvábbá
tétel

дитяча мова gyermeknyelv

диференціація діалектів і мов a nyelvek és nyelvjárások megkülönböztetése

диференціація мов nyelvek megkülönböztetése

диференційна відстань української та російської лексики az ukrán és az orosz szókincs közötti távolságkülönbözet

диференційна сема a jelek eltérése

диференційні відстані лексиконів мов Європи az európai nyelvek szókészletének különbözősége

диференційні ознаки фонем a fonémák eltérési jegyei

диференціюючі написання megkülönböztető írásmód

дифтонг kettőshangzó, diftongus

дыхальний апарат légző rendszer

дихотомія мови nyelvi kettősség

діакритичний знак diakritikus nyelv

діалексія szókészlet eltérés két nyelv között

діалект nyelvjárás, tájszólás, dialektus

діалекти соціальні szociális dialektus

діалекти територіальні területi dialektus

діалектизми tájnyelvi elem, dialektizmus

діалектика dialektika

діалектна вимова tájnyelvi kiejtés

діалектний tájnyelvi, nyelvjárási

діалектний континуум nyelvjárási kontinuum

діалектний словник nyelvjárási szótár, tájszótár

діалектологічна карта nyelvjárási térkép, dialektológiai térkép

діалектологічний атлас nyelvjárási atlasz, dialektológiai atlasz

діалектологія nyelvjárástan, dialektológia

діалог párbeszéd, dialógus

діалогічна мова → **діалог**

діалогічність párbeszédesség, dialógusosság

діаморфія alaktani eltérések két összehasonlítható nyelv között
діасемія jelentéstani eltérés két összehasonlítható nyelv között
діафонія hangtani eltérés két összehasonlítható nyelv között
діахронічна грамати́ка történeti grammatika
діахронічне мовознавство történeti nyelvtudomány
діахронічний словотвір történeti szóképzés, diakronikus szóképzés
діахронічні універсали történeti univerzálék
діахронія történelmi szemlélet, diakrónia
дієреза hang v szótag elhagyása a kiejtés megkönnyítése végett
дієвідміна igeragozás, konjugáció
дієвідмінювання igeragozás
дієприкметниковий зворот melléknévi igeneves szerkezet
дієприкметник melléknévi igenév, participium
дієприслівник határozói igenév, adverbium verbale

дієприслівник доконаного виду befejezett határozói igenév
дієприслівник недоконаного виду befejezetlen határozói igenév
дієприслівниковий зворот határozói igeneves szerkezet
дієслівна форма igei alak
дієслівне словосполучення igei szókapcsolat
дієслівний префікс igeekötő
дієслівний словозмінний клас igei ragozási csoport
дієслівний присудок igei állítmány
дієслівні прислівники igei eredetű v deverbális határozószók
дієслова ige
дієслова руху mozgást jelentő igeik
дійсний спосіб kijelentő mód
ділова лексика hivatali szókészlet
ділова мова hivatali nyelv
діловий стиль hivatali stílus
дія комунікативна kommunikációs cselekmény

дія мовленнєва beszédbeli
cselekmény

діяльність мовленнєва
beszédtevékenység

довгі приголосні звуки
hosszú mássalhangzók

довгота звука hanghosszúság

довготний наголос hosszúsági
hangsúly

договір megállapodás, szerződés

додаткова дистрибуція
kiegészítő disztribúció,
kiegészítő felosztás

додаткові підрядні речення
tárgyi mellékmondat

додаток tárgy

доконаний вид befejezett
igeszemlélet

документ dokumentum

домінанта alapgondolat,
vezérelv

**домінанта синонімічного
ряду** a szinonimasor alaptagja

домінанта стилю stílus
vezérelv

домінуючий meghatározó,
domináns

доповнення kiegészítés

допоміжні дієслова segédige

допустове підрядне речення
megengedő mellékmondat

допустові прийменники
megengedő elöljárószó

допустові сполучники
megengedő kötőszók

доречність мовлення időszerű
beszéd, helyénvaló beszéd

доробки alkotás, mű

дорсальні приголосні
nyelvháttal képzett
mássalhangzó, dorzális
mássalhangzó

доручення meghatalmazás

досвід комунікативний
kommunikációs jártasság v
hozzaértés

**дослідні методи в
мовознавстві** kísérleti
módszer a nyelvészetben

доступна мова elérhető v
érthető nyelv

доступність мовлення érthető
beszéd

дравідійська мова dravida
nyelv

драма dráma (irodalmi műnem,
párbeszédes szépirodalmi mű)

драматичний монолог drámai monológ
дрижачі приголосні звуки pergő mássalhangzók, tremulánsok
дробові числівники törtszámnevek
друга сигнальна система második jelzőrendszer (a beszéd és a nyelv)
другорядний наголос másodlagos hangsúly

другорядні члени речення bővítmények
дублети alakváltozatok, másodpéldányok, dublettek
дужка zárójel
дужки квадратні szögletes zárójel
дужки круглі hagyományos zárójel, körzárójel
думи ukrán epikus népdal
думка vélemény, tudományos gondolat

Е

евокативність felidézhetőség
еволюційне мовознавство fejlődési nyelvtudomány, evolúciós nyelvtudomány
еволюція лексики a szókészlet fejlődése v evolúciója
еволюція мови a nyelvek fejlődése v evolúciója
еволюція синтаксису a mondattan fejlődése v evolúciója
евфемізм eufemizmus, szépítő körülírás

евфонія eufónia, jóhangzás
езопівська мова ezópusi nyelv, képes beszéd
еквівалент vminek a megfelelője v ekvivalense
еквівалент речення a mondat egyenértékű megfelelője v ekvivalense
еквівалент слова a szó egyenértékű megfelelője v ekvivalense
еквіполентна опозиція egyenértékű szembenállás

еквівалентні опозиції

фонем a fonémák egyenértékű szembenállása

екзегетика szövegmagyarázat

екзотизми egzotizmusok

екзотична лексика egzotikus szókincs

ексклюзивний kizárólagos, exkluzív

екскурсія kitérés, elkanyarodás (a témától)

експансіонізм hódítási politika, expanzionizmus

експансія ареалу terjeszkedési terület, expanzió

експериментальна

фонетика kísérleti hangtan

експіраторний наголос

kilégzési hangsúly, expiratorikus hangsúly

експланаторність a nyelvi jelenségek magyarázata

експліцитна мета

висловлювання a megnyilatkozás explicit módon kifejezett célja

експліцитне значення

egyértelmű jelentés, explicit jelentés

експліцитний kifejezett, explicit

експлозивні приголосні

zárhangok, explosivák

експресив kifejező, expresszív

експресивна функція мови a nyelv kifejező szerepe

експресивна функція слів a szavak kifejező szerepe

експресивні різновиди

мовлення kifejező beszédfajták

експресивні стилі kifejező v expresszív stílus

експресивність kifejező képesség, expresszivitás

експресивно-емоційна

лексика érzelemkifejező szókészlet

експресія kifejező jelleg, expressio

експресія мовлення

beszédbeli kifejező erő

екстралінгвальний nyelven kívüli, extralingvális

екстралінгвальні причини

мовних змін a nyelvi változások nyelven kívüli okai

ексцесив kihágó, excessiv

елатив 1. kihelyezés eset, elativus
2. abszolút felsőfok

елегія elégia (epikolírail műfaj,
szomorkás hangulatú mű,
gyászdal)

елементарні універсали alap
univerzálék

елізія hangkiesés, hangkivetés,
elízió

еліпс vmely szó v mondatrész
kihagyása, ellipszis

еліптична субстантивација
kihagyásos főnevesülés,
elliptikus főnevesülés

еліптичне речення kihagyásos
mondat, elliptikus mondat

еліптичні неповні речення
kihagyásos hiányos mondat

елокуція ékesszólás, szónoklat,
elokúció

емічний рівень a beszéd
eltérő nyelvi szint

емотив érzelmi, emocionális

емотивна функція мови a
nyelv érzelemkifejező funkciója

емотивне мовлення érzelmileg
színezett beszéd

емоційна лексика érzelmi
szókincs

емоційні вигуки
érzelemkifejező indulatszók

**емоційно-експресивна
лексика** érzelemkifejező
szókészlet

емпатія комунікативна
kommunikációs beleélés,
kommunikációs empátia

емпіричний tapasztalati,
empirikus

емпіричне дослідження
empirikus kutatás

емпіричні методи empirikus
módszerek

емфаза érzelmi nyomaték, hév

емфатичний вираз erős
nyomatékkal mondott kifejezés

емфатичний наголос
nyomatékhangsúly

енантиосемія polarizált
szójelentés, enantioszémia

енклітики az előtte álló szó
végéhez tapadó hangsúlytalan
szó(cska), enklitikus

ентропія entrópia

енциклопедичні словники
enciklopédiai szótárak

епаналепсис epanalepsisz (az
egyik mondat végén szereplő szó

megismétlése az azt követő mondat elején)	естетична функція мови a nyelv esztétikai funkciója
епанафора epanafora (vmely szó ismétlése ugyanazon mondat kisebb egységeinek élén, azonos mondattani funkcióval)	етапи засвоєння мови a nyelvelsajátítás szakaszai
епентеза a szó belsejébe történő hang v szótagbetoldás, epentézis	етикет комунікативний kommunikációs illemszabályok
епідигматика epidigmatika	етикет мовленнєвий beszédbeli illemszabályok
епімона epimoné (egy fő gondolat tartalmilag azonos, de formailag különböző mondatokkal való variálása, ismétlése)	етикетні вигукки udvariassági v üdvözlési indulatszók
епістолярний стиль levélstílus, episztoláris stílus	етимолог szófejtéssel foglalkozó nyelvész, etimológus
епітафія sírfelirat, epitáfium	етимологізування слів szó eredeztetés v etimologizálás
епітет jelző, epitheton	етимологічний szófejtő, etimológiai, etimologikus
епіфонема epifonéma (részletezőn kifejtett indoklással bővített mondat rövid lezárása)	етимологічний аналіз слова etimológiai szóelemzés
епіфора utóismétlés, epifora	етимологічні словники etimológiai szótárak
ергативні мови ergatív nyelvek	етимологія szófejtés, eredeztetés, etimológia
еристика a vitatkozás művészete v tudománya	етимологія як наука etimológia mint tudomány
ескіз vázlat	етимон etimon, vmely szó alapformája v őse
есперанто eszperantó (mesterséges nyelv)	етнічна меншина etnikai kisebbség

етногенез vmely nép

kialakulása, etnogenezis

етнографізм a néprajz

tárgykörébe tartozó dolgok

megnevezései

етнолінгвістика néprajzi

nyelvészet

етномовні контакти népnyelvi

kapcsolatok

етноніми néprnevek, etnonima

етноніміка népnévтан

етнопрагматика

etnopragsmatika

етологія magatartáskutatás,

етюд vázlat, etűd

ефект перлокутивний

perlokúciós hatás v effektus

ефективність спілкування

társalgási hatékonyság

ехолалія echolalia, a legutóbb

hallott szavak vagy mondatok

kényszeres ismétlése

Є

Європейська хартія

регіональних мов

Regionális vagy Kisebbségi

Nyelvek Európai Kartája

єгипетське письмо egyiptomi

írás

єднальний сполучник

kapcsolatos kötőszó

єр a kemény jel neve (ъ)

єрик a lágyjel neve (ь)

Ж

жанр műfaj

жанр мовленнєвий nyelvi

műfaj

жаргон argó, zsargon

жаргонізм zsargonszó

жест gesztus, taglejtés

жива мова élő nyelv

жіноча рима nőím

жіночий рід nőnem

З

забарвлення színezet, árnyalat

загальна лексикологія

általános szókészlettan v

lexikológia

загальна назва köznév

загальна фонетика általános

hangtan v fonetika

загальна методологія

általános módszertan

загальне мовознавство

általános nyelvtudomány

загальне підпорядкування

általános alárendelői viszony

загальний рід általános nem

загальні іменники köznevek

загальноповживана лексика

közhasználatban lévő szókészlet

загальномовні неологізми

általános nyelvi neologizmusok

загальнонародна лексика

nemzeti szókincs

загальнонародний характер

мови a nyelv nemzeti jellege

задньопіднебінний veláris

mássalhangzók

задньоязикові звуки hátul

képzett hangok, a nyelv hátsó

részével képzett hangok

задньоязикові приголосні

звукы hátul képzett

mássalhangzók

задум alapgondolat, terv

займенник névmás, pronomen

займенникові іменники

névmási főnevek

займенникові прикметники

névmási melléknévek

займенникові прислівники

névmási határozószók

займенникові числівники

névmási számnevek

закінчення végződés

закон відкритого складу a

nyílt szótag törvénye

закон економії сил a gazdasági

erő törvénye

закон Зіпфа Zipf törvénye

(szerint egy természetes nyelv

egy részében, egy szó

előfordulási gyakorisága

fordítva arányos a gyakorisági

táblában levő rangjával)

закон мовної економії a

nyelvi gazdaságosság elve

закони спілкування

kommunikációs törvények

закономірність Бумера у

паузах вагання Boomer

hezitációs szünetekkel

kapcsolatos törvényszerűségei

закономірність Вебера-

Фехнера у фонології

Weber-Fechner törvény-

szerűsége a fonológiában (mely

szerint minél nagyobb egy

észlelt jel valós intenzitása,

annál nagyobb változás szük-

séges a jel erősségében, hogy

annak változását észleljük)

закономірності

запам'ятовування і

забування az emlékezés és a

felejtés törvényszerűsége

закономірності розвитку

мов a nyelvi fejlődés

törvényszerűsége

закрита структура zárt

struktúra

закритий склад zárt szótag

закриті голосні zárt

magánhangzók

замикання összekapcsolás, zárás

замітка jegyzet, feljegyzés

замовчування elhallgatás,

mellőzés

заперечення tagadás

заперечна частка tagadó

partikula

заперечне речення tagadó

mondat

заперечні займенники tagadó

névmás

заперечно-питальне

речення tagadó-kérdő mondat

запозичені слова kölcsönszavak

запозичення kölcsönzés

запозичення в лексиці

української мови az ukrán

szókészlet kölcsönszavai

запозичення посередні

közvetett kölcsönzés

запозичення прямі közvetlen

kölcsönzés

засоби вираження

синтаксичних відносин a

mondattani viszony

kifejezésének eszközei

засоби паралінгвістичні a

paralingvisztika eszközei

застаріла лексика elavult

szókészlet

застарілі слова elavult szavak

західнослов'янські мови

nyugati szláv nyelvek

заява kérvény, folyamodvány

збільшення fokozás

збірні іменники gyűjtőnevek

збірні числівники

gyűjtőszámnevek

збірність összeszerelhetőség

звертання megszólítás

звертання-речення megszólító

mondat

звичайний ступінь

порівняння alapfok (a

melléknevek fokozásánál)

зворот fordulat, kifejezés

зворотна деривація visszaható

deriváció

зворотна частка a visszaható

névmás simuló alakja «ся, сь»

зворотне словотворення

visszaható szóképzés

зворотне узгодження

hátraható egyeztetés

зворотний займенник

visszaható névmás

зворотний стан visszaható

állapot

зворотні словники inverz v.

fordított szótárak

зворотні дієслова visszaható

ige

зворотний порядок слів

fordított szórend

зворотний порядок слів у

реченні fordított szórendű

mondat

зворотній словотвір inverz

szóalkotás

зворотній стан дієслова az ige

visszaható állapota

зворотність megfordíthatóság,

reverzibilitás

звуження значення слова a

szó jelentés szűkülése

звук hang

звук високого піднесення

felső nyelvállású hang

звук низького піднесення

alsó nyelvállású hang

звук середнього піднесення

középső nyelvállású hang

звуки мови nyelvi hangok

звукова аббревіатура

hangrövidülés

звукове хвиля hanghullám

звукова висота hangmagasság

звукове коливання hangrezgés

звукова мова hangnyelv (a

jelbeszéd ellentéte)

звукове письмо hangírás

звукове повторення →

алітерація

звуковий метод fonetikai
módszer (az olvasástanítás
során)

звукові закони hangtörvények

звуконаслідувальна гіпотеза

походження мови

hangutánzó elmélet (a nyelv
létrejöttével kapcsolatban)

звуконаслідувальні слова

hangutánzó szavak

звуконаслідування

hangutánzás

звукосимволізм

hangszimbolizmus

звукосимволічна гіпотеза

походження мови а

hangszimbolizmus elmélete (a
nyelv létrejöttével kapcsolatban)

звукосполучення hangfűzés,

hangkapcsolás

зв'язана основа → **зв'язаний**

корінь

зв'язане значення összefüggő
jelentés

зв'язане мовлення összefüggő
v folyamatos beszéd

зв'язане словосполучення

kötött szókapcsolat

зв'язаний корінь kötött szótó

зв'язний текст összefüggő

szöveg

зв'язка kapcsoló szó

зв'язок мовознавства з

іншими науками а

nyelvtudomány más
tudományágakkal való
kapcsolata

зевґма zeugma (nyelvtani v
stilisztikai alakzat)

зірочка csillag, (*)

зіставна грамати́ка

összehasonlító nyelvтан

зіставна лексиколо́гія

kontrasztív lexikológia,
összehasonlító szókészlettan

зіставна фонетика

összehasonlító hangtan

зіставне мовознавство

összehasonlító nyelvtudomány

зіставний метод összehasonlító
módszer

зіяння hangűr, hiátus

злиті звуки zárt hangok

зміна значення jelentésváltozás

зміни звуків hangváltozás

змінні частини мови változó szófajok	значеннєве узгодження jelentésbeli egyeztetés
змінність граматичної будови a nyelvtani szerkezet variabilitása v változékonysága	значення стилістичне stilisztikai jelentés
зміст tartalom	зневажливий pejoratív
змістовність мовлення a beszéd tartalmassága	зовнішнє мовлення külső beszéd
змішані способи словотвору kevert szóképzési módszer	зовнішні причини мовних змін a nyelvi változás külső okai (a nyelvújítás, mint tudatos változtatás)
змішування кодів (у комунікації) kódkeverés (a kommunikációban)	зовнішні місцеві відносини külső helyviszonyok
знавці багатьох мов többnyelvű személy	зовнішня лінгвістика külső nyelvészet
знак jel	зовнішнє мовлення külső beszéd
знак оклику felkiáltó jel	зовнішня флексія külső flexió
знак переносу elválasztó jel	зооніми állatnevek
знак питання kérdőjel	зооніміка a nyelvészet állatnevekkel foglalkozó ága
знаки мови nyelvi jel	зоофони állathangok
знакова теорія мови jelelmélet	зрідненість мов nyelvrokonság
знаковий рівень мови a nyelvi jelek szintje	зрощення állandó szókapcsolat
знахідний відмінок tárgyeset	зубні приголосні звуки fogak részvételével képzett mássalhangzók, foghangok
значення jelentés	зустрічне питання viszontkérdés
значення слова szójelentés	
значеннєва одиниця jelentésbeli egység	

з'ясувальне підрядне речення értelmező mellékmondat

з'ясувальні сполучники értelmező kötőszók

I

іврит új héber, ivrit (Izrael államnyelve)
івритська мова újhéber v ivrit nyelv
ігри мовленнєві nyelvi játék
ідеалізована когнітивна модель idealizált kognitív modell
ідеограма képirásjel
ідеографічне письмо képirás, ideografikus írás
ідеографічний принцип орфографії a helyesírás ideográfiai elve
ідеографічні синоніми képirásos szinonimák, ideografikus szinonimák
ідеографічні словники képirásos szótárak, ideografikus szótárak
ідеографія képirás, ideográfia

ідеологічні словники ideológiai szótárak
ідентифікація azonosítás, identifikáció
ідеоніми a szellemi kultúra fogalmai
ідіолект idiolektus, egyéni v személyes nyelvváltozat
ідіома idióma (nyelvi v beszédbeli sajátosság)
ідіоматика a nyelvtudomány idiómákkal foglalkozó ága, idiomatika
ідіоматичне словосполучення idiomatikus szókapcsolatok (pl. szállóigék, szólások, káromkodások stb.)
ідіоматичний вираз nyelvjárási v idiomatikus kifejezés
ієратичне письмо hieratikus írás (az ókori Egyiptomban)

használt jobbról balra haladó írás)	ізоморфізм egybevágóság, azonos alakúság, izomorfizmus
ієрархічні відношення у мові hierarchikus viszony a nyelvben	ікання í-zés, í-ző nyelvjárási sajátosság
ієрархія мовних рівнів a nyelvi szintek hierarchiája	іллокуція beszéd tett, illokúció (az a cselekvés, amit a beszélő valaminek a mondásakor elvégez)
ієрогліф hieroglifa	іменна частина присудка az állítmány névszói része
ієрогліфічне письмо hieroglifa írás, ókori egyiptomi képirás	іменний покажчик névmutató, névjegyzék
ізафет izafet (a birtokos jelzős szerkezetek egyike)	іменний список névsor
ізогласа izoglossza, jelenséghatár (nyelvi térképen az azonos helyi nyelvi jelenségeket összekötő görbe)	іменний складений присудок névszói-igei állítmány
ізоколон izokolon (egy körmondat két-három koordinált tagjának azonos vagy megközelítően azonos szótagszáma)	іменний присудок névszói állítmány
ізолекси izolex	іменник főnév
ізолюючі мови izoláló nyelvek, egytagú nyelvek	іменникові займенники főnévi névmás
ізолювані опозиції фонем a fonémák elszigetelt szembenállása	іменникові класи мови суагілі a szuahéli nyelvek főnévi osztályai
	іменникові прислівники főnévi v denominális határozószók
	іменна частина присудка az állítmány névszói része

імідж arculat, image
імітація utánzás, imitáció
імітація мовленнєва
beszédutánzás
імператив felszólító mód,
imperativus
імперативна функція
речення a mondat felszólító
funkciója
імперативне речення
felszólító mondat
імперативні вигуки felszólító
módú indulatszó
імперфект elbeszélő múlt,
imperfektum
імплікатури мовленнєвого
спілкування a nyelvi
kommunikációban rejlő
mögöttes jelentéstartalom
імплікаційні універсали
implikációs univerzálék
імплікація 1. feltételes állítás 2.
belekeveredés, implikáció
імпліцитна мета mögöttes cél
імпліцитне значення
kifejezésre nem juttatott
jelentés, mögöttes jelentés
імпліцитний смисл mögöttes
értelem, ki nem fejezett értelem

імпресія benyomás, impresszió
імпринтинг bevésődés,
imprinting
імпровізація rögtönzés,
improvizáció
ім'я név, névszó
інваріант változatlanul maradó,
invariáns
інваріантні фонемі
változatlanul maradó fonémák,
invariáns fonémák
інвектива gyalázkodás, invektíva
інвенція lelemény, ötlet
інверсія fordított szórend,
inverzió
інволюція visszafejlődés,
involúció
інгерентна експресивність
vele járó érzelmi kifejezőerő v
expresszivitás
індекс деривації eltérési
mutató, derivációs mutató
індекс синтетичності a
mesterségesség mutatója
індивідуальний
словниковий запас egyéni
beszédforma, idiolektus

індивідуальні варіації

фонем egyéni fonéma

variánsok v változatok

індивідуальні неологізми

egyéni neologizmusok

(korábban nem létező

kifejezések)

індикатив kijelentő mód

індіанські мова indián nyelvek

індійська група мов indiai

nyelvcsoport

індоєвропейська сім'я мов

indoeurópai nyelvcsalád

індоєвропейське

мовознавство indoeurópai

nyelvtudomány

індоєвропейські мови indo-

európai nyelvek

індоіранські мови indoiráni

nyelvek

індонезійська мова indonéz

nyelv

індуктивні універсали

következtetési v induktív

univerzálék

індукція következtetés,

konzekvencia, indukció

інженерна лінгвістика

mérnöki nyelvészet

ініціаль díszes kezdőbetű,

iniciálé

ініціатива комунікативна

kommunikációs kezdeményezés

інклюзив vmivel bezárólag

інконгруентність össze nem

illőség, inkongruencia

інкорпораційні мови

bekebelező nyelvek, inkorporáló

nyelvek

інкорпорація bekebelezés,

inkorporáció

інновація újítás, innováció

іноземна мова idegen nyelv

іноземні слова → іношомовні

слова

інструментальна фонетика

műszeres fonetika

інструментальний

eszközhatározó esetalakú

інтегральна сема összegző

széma

інтегральні ознаки фонем a

fonémák összegző jegyei

інтеграція мов a nyelvek

integrációja v beolvadása

інтенсивність határfok,

intenzivitás

інтенція комунікативна
kommunikációs szándék

інтер'єктивація más szófajú
szavak indulatszóvá válása

інтерактивність interaktivitás
(a kommunikáció olyan formája,
ahol a befogadó azonnal reagál-
hat a közlő üzenetére)

інтерація kölcsönhatás,
kölcsönös viszony, interakció

інтерація міжкультурна
kultúrák közötti interakció,
interkulturális interakció

інтерація мовленнєва
beszédbeli interakció

**інтервокальний приго-
лосний** két magánhangzó
között álló v intervokális
mássalhangzó

інтерв'ю nyilatkozat, interjú

інтердентальні приголосні
fogak között képzett
mássalhangzók

інтердикція tilalom, korlátozás,
interdikció

інтер'єктив indulatszó

інтер'єктивація átcsapás az
indulatszó kategóriájába,
interiectivatio

інтерлінгва interlingva (a latin
alapján szerkesztett naturalista
mesterséges nyelv)

інтерлінгвальний nyelvközi,
interlingvális

інтерлінгвістика
interlingvisztika (a nemzetközi
kommunikáció nyelvi formáival,
problémáival és megoldásaival
foglalkozik)

інтернаціоналізми
nemzetköziség,
internacionalizmus

інтернаціональна лексика
nemzetközi szókészlet

інтерпеляція kérdés
formájában kifejezett
felszólalás, interpelláció

інтерпозиція közbeékelés,
interpozíció

інтерпретація értelmezés,
tolmácsolás, interpretáció

інтерпункція írásjelhasználat,
központosítás, interpunkció

інтеррогатив kérdő, kérdező,
interrogatív

інтертекстуальність
szövegköziség, intertextualitás

інтерференція kölcsönhatás,
interferencia

інтерфікс interfixum (összetett
szavak esetén két szó közötti
elem)

інтонаційне тире intonációs
kötőjel

інтонація hanglejtés,
hanghordozás, intonáció

інтонація мовлення
beszédbeli hanglejtés,
beszédintonáció

**інтонація як спосіб
вираження граматичних
значень** a hanglejtés, mint a
nyelvtani jelentés kifejező
eszköze

інтонування hangadás,
intonálás

інтранзитивний дієслово
tárgyatlan, át nem ható,
intranszitiv (ige)

інтродукція bevezetés, bevezető
rész

інфікс tő belseji toldalék, infixum

інфіксація tő belseji
toldalékolás, infixálás

інфінітив főnévi igenév,
infinitivus

інфінітивне речення infinitív
mondat

інфінітивний зворот főnévi
szerkezet

інформатив tájékoztató,
informatív

інформативна функція
tájékoztató funkció, informatív
funkció

**інформативність
комунікації** információközlő
v tájékoztató kommunikáció

інформатика számítástechnika,
informatika

інформатор adatközlő,
informátor

інформація tájékoztatás,
információ

**інформація експліцитна у
комунікації** a
kommunikációban megjelenő
információ

**інформація імпліцитна у
комунікації** a
kommunikációban kifejezésre
nem juttatott, mögöttes
információ

іншомовні слова idegen szavak

іранська група мов iráni nyelvcsoporth

іранські впливи в українській мові az ukrán nyelvet ért iráni nyelvi hatás

ірландська мова ír nyelv

іронія gúny, irónia, szarkazmus

іррелевантний jelentéktelen, lényegtelen, irreleváns

ісландська мова izlandi nyelv

іспанська мова spanyol nyelv

історизм történeti szemlélet, historizmus

історико-культурна функція мови a nyelvek történeti-kulturális funkciója

історико-традиційний принцип орфографії a helyesírás történeti-tradicionális elve

історична граMATIKA történeti nyelvтан, történeti grammatika

історична діалектологія történelmi nyelvjárás, történeti dialektológia

історична доля англійської мови az angol nyelv történelmi sorsa

історична інтерпретація

ізогЛОС az izoglosszák történelmi értelmezése

історична лексикологія történeti szókészlet, történeti lexikológia

історична нейролінгвістика történeti neurolingvisztika

історична фонетика történeti hangtan, történeti fonetika

історичний метод történeti módszer

історичне мовознавство történeti nyelvtudomány

історичне чергування történeti váltakozás

історичний метод történeti módszer

історичний розвиток української мови az ukrán nyelv történelmi fejlődése

історичні складники мовленнєвої здатності a beszédképesség történelmi összetevői

історичні словники történeti szótárak

історичні фонетичні процеси történeti hangtani folyamatok
істота élőlény, teremtmény

італійська мова olasz nyelv
ітерація fokozatos közelítés
ітеративні дієслова iteratív igék

Й

йор a keményjel (ъ) neve
йот j betű
йота görög i betű, ióta

йотація jésülés, a j hang megjelenése magánhangzók előtt
йотований jésített, jésült (magánhangzók)

К

кабардинська мова kabard nyelv
кавказька сім'я мов kaukázusi nyelvcsalád
кавказькі мови kaukázusi nyelvek
какографія hibás írás, kakográfia
какофонія rossz hangzás, hangzavar, kakofónia
какумінальні приголосні a szájpadláson a nyelv hegyével

képzett mássalhangzók, kakuminális mássalhangzók
каламбур szójáték, szóvicc
каліграфія szépírás, kalligráfia
калька tükörszó, tükörkifejezés, tükörfordítás, kalk
калькування tükörszóalkotás
канал комунікації kommunikációs csatornák
канцеляризми a hivatali stílushoz tartozó szókészlet elemei

карта українських діалектів

az ukrán nyelvjárások térképe

картина світу мовна a világ

nyelvi térképe

каталанська мова katalán

nyelv

катахреза 1. hiányzó szót pótló

metafora 2. a képzavar neve az

antik retorikában 3. kifejezések

hibás használata, katakrézis

категоріальне значення

határozott v kategoriális jelentés

категорії стану a cselekvő és a

cselekvés kölcsönös viszonya

категорія fogalomcsoport,

категорія

категорія активності cselekvő

категорія

категорія виду az igeszemlélet

категоріяja, igespektus

категорія відмінка eset

категорія

категорія дискурсивна

következtető kategорія

категорія заперечуваності

tagadó kategорія

категорія істот élőlények

csoportja

категорія комунікативної

спрямованості a

kommunikációs irányultság

szerinti kategоріák

категорія модальності a

módozat kategоріяja

категорія неістот az élettelen

dolgok csoportja

категорія неозначеності a

jelöletlenség kategоріяja

категорія неперехідності

дієслів a tárgyatlan igék

csoportja

категорія означеності a

jelöltség csoportja

категорія особи дієслів az

igeszemélyek csoportja

категорія пасивності a

passzívság kategоріяja

категорія перехідності

дієслів a tárgyias igék csoportja

категорія роду a nyelvtani

nemek csoportja

категорія способу дієслів az

igemódok kategоріяja

категорія стану az igeállapot

категоріяja

категорія ступеня вияву

ознаки a fokozás v gradáció
kategóriája

категорія ступеня ознаки

прикметників a melléknévi
tulajdonság fokának kategóriája

категорія ступеня якості a

minőségi fok kategóriája

категорія суб'єктивної

оцінки a szubjektív értékelés
kategóriája

категорія темпоральності az

időbeliség kategóriája

категорія часу az idő

категóriája

категорія числа a szám

категóriája

категоризація csoportosítás,

категоризáció

катехізис katekizmus, káté

каузативні дієслова műveltető

v kauzatív ige

квасісинонімія kvázi-

szinonimák

квантитативна типологія

мов a nyelvek mennyiségi v
kvantitatív csoportosítása

квантитативний наголос

mennyiségi hangsúly

кельтська група мов kelta

nyelvcsoport

кельтські впливи в

українській мові az ukrán

nyelvet ért kelta hatások

керований irányított

керування vezérlés, irányítás

киргизька мова kirgiz nyelv

кирилиця cirill írás, cirillika

китаїстика sinológia, Kína-
kutatás

китайська мова kínai nyelv

китайсько-тібетська сім'я

мов sino-tibeti nyelvcsalád

кібернетична лінгвістика

kibernetikai nyelvészet

кількісна редукція mennyiségi

csökkentés, mennyiségi

redukció

кількісний наголос →

квантитативний наголос

кількісні методи в

мовознавстві mennyiségi

módszer a nyelvtudományban

кількісні параметри

індивідуального стилю az
egyéni stílus mennyiségi

mutatói

кількісні числівники

tőszámnevek

кільце kör, gyűrű**кімограф** kimográf (a

hanggörbét jelző készülék a fonetikai kísérleteknél)

кінема mozgás**кінесика** kinezika (a gesztusok és

testtartások jelentését tanulmányozó szemiotikai jellegű tudományág)

кінетична мова kinetikus nyelv**кіпу** zsinórírás, kipu**класи дієслів** igei osztályok**класи слів** szóosztályok**класифікаційні категорії**

osztályozási kategóriák

класифікація голосних a

magánhangzók osztályozása

класифікація мов a nyelvek

osztályozása

класифікація приголосних a

mássalhangzók osztályozása

класифікація речень a

mondatok besorolása

класифікація речень за

структурою a mondatok szerkezet alapján történő besorolása

класифікація речень за

метою висловлювання a

mondatok típusai a

megnyilatkozás célja alapján

класифікація

фразеологізмів a

frazeologizmusok osztályozása

класична мова klasszikus nyelv**клинопис** ékírás**кличний відмінок** megszólító

eset, vocativus

клична форма megszólító alak

клітики nyelvtanilag független, de fonológiaiailag függő szó (pl. névmás)

кліше elcsépelet, unalmas szólam, klisé

ключове слово kulcsszó**книжна лексика**

elvonatkoztatott v könyvnyelvi szókincs

книжність elvonatkoztatottság, könyvszerűség

когезія összetartó erő, kohézió**когерентність**

összeegyeztetetheőség, koherencia

когнітивна лінгвістика

kognitív nyelvészet

КОГНІТИВНА МОДЕЛЬ

megismerési v kognitív modell

КОГНІТИВНА СЕМАНТИКА

kognitív szemantika, kognitív jelentéstan

КОГНІТИВНА ФУНКЦІЯ МОВИ a

nyelv ismerési funkciója

КОГНІТОЛОГІЯ kognitív

tudomány, kognitológia

КОД egyezményes jelrendszer, kód**КОД КОМУНІКАТИВНИЙ**

kommunikációs kód

КОДИФІКАЦІЯ törvénybefoglalás,

kodifikáció

КОДУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ az

információ kódolása

КОЙНЕ a görög nyelvjárásokból

kialakult köznyelv, koiné

КОЛОРИТ jelleg, színezet**КОМА** vessző**КОМА-ТИРЕ** vessző-kötőjel**КОМБІНАТОРНІ ЗВУКОВІ ЗМІНИ**

kombinatorikus hangváltozás

КОМБІНАТОРНІ ФОНЕТИЧНІ

процеси kombinatorikus

hangtani folyamatok

КОМБІНОВАНЕ

словосполучення kombinált szókapcsolat

КОМЕНТАТИВ elbeszélő mód**КОМІСИВ** nyelvi aktus, melyben a

beszélő valamilyen cselekvés elvégzésére tesz ígéretet

КОМПАРАТИВ közép fok,

összehasonlító, gradus komparativus

КОМПАРАТИВІСТИКА

összehasonlító nyelvészet

КОМПАРАТИВНИЙ МЕТОД

összehasonlító módszer

КОМПЕТЕНЦІЯ hozzáértés,

alkalmasság, képesség

КОМПЕТЕНЦІЯ КОМУНІКАТИВНА

→ **КОМУНІКАТИВНА**

КОМПЕТЕНТНІСТЬ

КОМПЕТЕНЦІЯ КУЛЬТУРНА

kulturális kompetencia

КОМПЕТЕНЦІЯ МОВНА nyelvi

kompetencia

КОМПЛЕМЕНТАРНІ АНТОНІМИ

kiegészítő antonímák

КОМПОЗИТА → складне слово**КОМПОЗИЦІЯ** szerzemény,

kompozíció

КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ

komponens elemzés

КОМПОНЕНТОЗНАЧЕННЯ →

сема

КОМП'ЮТЕРНА ЛІНГВІСТИКА

számítógépes nyelvészet

КОМУНІКАБЕЛЬНІСТЬ

közlékenység

КОМУНІКАНТ beszélő v írásos

üzenet feladója

КОМУНІКАТ üzenet

КОМУНІКАТИВИ érzelem- és

akaratkifejező mondatzók,

indulatszómondatok

КОМУНІКАТИВІСТИКА a

kommunikációs tényezőket

(információ stb.) vizsgáló

tudomány

КОМУНІКАТИВНА ГРАМОТНІСТЬ

kommunikatív jártasság

КОМУНІКАТИВНА

КОМПЕТЕНТНІСТЬ nyelvi

hozzáértés (a beszédhelyzetnek

megfelelő közlések

létrehozásának a képessége),

kommunikatív kompetencia

КОМУНІКАТИВНА ЛІНГВІСТИКА

kommunikációs nyelvészet

КОМУНІКАТИВНА ПОВЕДІНКА

kommunikációs viselkedés

КОМУНІКАТИВНА ФУНКЦІЯ

МОВИ a nyelv kommunikatív

funkciója

КОМУНІКАТИВНИЙ közlő, közlési,

kommunikatív

КОМУНІКАТИВНИЙ КОДЕКС

kommunikációs kódex

КОМУНІКАТИВНИЙ НАМІР

kommunikációs szándék

КОМУНІКАТИВНИЙ СИНТАКСИС

kommunikatív mondattan

КОМУНІКАТИВНІСТЬ

közlékenység

КОМУНІКАТИВНО-СТИЛІСТИЧНІ

ФУНКЦІЇ kommunikációs-

stilisztikai funkció

КОМУНІКАЦІЯ érintkezés,

kommunikáció

КОМУНІКАЦІЯ ВЕРБАЛЬНА

szóbeli v verbális kommunikáció

КОМУНІКАЦІЯ МАСОВА

tömegkommunikáció

КОМУНІКАЦІЯ МІЖКУЛЬТУРНА

kultúrközi kommunikáció

КОМУНІКАЦІЯ МІЖСОБИСТІСНА

interperszonális v személyek

közötti kommunikáció

комунікація невербальна

nem szóbeli kommunikáció,
non-verbális kommunikáció

комутація átkapcsolás,

kommutálás

конативна функція мови

felhívó v konatív nyelvi funkció

конвенції egyezmény, konvenció

конвенції спілкування

Грайса Grice kommunikációs
egyezményei

конвергенція összetartás,

konvergencia

конверсиви fordított

kapcsolatot kifejező szópár

конверсія átalakítás, konvertálás

конгруентність egybevágóság,

kongruencia

кондиціонал követő, szószóló

конективність

összekapcsolhatóság

конклюдія következtetés,

konklúzió

конкорданси 1. összhang 2.

(konkordancia a bibliában

előforduló neveknek, szavaknak,

fogalmaknak betűrendes,

szótárszerűleg való feltüntetését

tartalmazó könyv)

конкретна зв'язка valós v

konkrét viszony

конкретна лексикологія

konkrét szókészlettan v

lexikológia

конкретна назва konkrét nevek

конкретна фонетика konkrét

fonetika

конкретне мовознавство

konkrét nyelvtudomány

конкретні іменники konkrét

főnevek

конкретно-чуттєвий зміст

konkrét-érzékkelhető tartalom

конотативне значення

слова a szó többlet v

konnotatív (mellék) jelentése

конотація konnotáció (a szó

értelmét stilárisan árnyaló

mellékjelentés)

конситуація nyelven kívüliség

конситуація спілкування

nyelven kívüli kommunikáció

консонантизм

mássalhangzórendszer

консонантна акомодация

mássalhangzó igazodás v

akkomodáció

КОНСОНАНТНЕ ПИСЬМО mássalhangzóírás	КОНТАКТНИЙ érintkezési, csatlakozási
КОНСОНАНТНІ МОВИ mássalhangzós nyelvek	КОНТАКТУВАННЯ МОВ nyelvek érintkezése
КОНСТАТИВ kijelentés, észrevétel v megállapítás, konstatív	КОНТАМІНАЦІЯ szövegyűlés, kontamináció
КОНСТИТУТИВНА ФУНКЦІЯ ФОНЕМ a fonémák építő v alkotó funkciója	КОНТЕКСТ szövegkörnyezet, kontextus
КОНСТРУКТИВНЕ МОВО- ЗНАВСТВО konstruktív nyelvészet	КОНТЕКСТ СПІЛКУВАННЯ kommunikációs kontextus
КОНСТРУКТИВНИЙ СИНТАКСИС építő v konstruktív mondattan	КОНТЕКСТУАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА a szó alkalmi v kontextuális jelentése
КОНСТРУКТИВНО ЗУМОВЛЕНЕ ЗНАЧЕННЯ szerkezetileg előre meghatározott jelentés	КОНТЕКСТУАЛЬНИЙ alkalmi, kontextuális
КОНСТРУКЦІЙНА ГРАМАТИКА szerkezeti v strukturális grammatika	КОНТЕКСТУАЛЬНІ НЕПОВНІ РЕЧЕННЯ kontextuálisan hiányos mondat
КОНСТРУКЦІЯ szerkezet, konstrukció	КОНТЕКСТУАЛЬНІ СИНОНІМИ alkalmi szinonimák
КОНТАКТНА АСИМІЛЯЦІЯ kapcsolati asszimiláció v hasonulás	КОНТЕНСИВНА ГРАМАТИКА szemantikai nyelvтан
КОНТАКТНА ДИСИМІЛЯЦІЯ kapcsolati disszimiláció v mássá válás	КОНТЕНСИВНА ТИПОЛОГІЯ МОВ a nyelvek szemantikai csoportosítása
	КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ДИСКУРСУ tartalmi-diskurzusanalízis
	КОНТИНУУМ folytonosság, kontinuum

континуум дискурсу

beszédbeli folytonosság

контраверза visszacsatolás

контрадикторні антоніми

ellentmondásos antonímák

контрарні антоніми fokozatos

ellentétes értelmű szavak

контрастивна лінгвістика

kontrasztív nyelvészet

контрастивний метод

kontrasztív módszer

конфесійний стиль

vallomásos stílus

конфікс csatolmány, melléklet

конфіксація csatolás, mellékelés

конфлікт комунікативний

kommunikációs konfliktus

конфронтативна лінг-

вістика szembeállító v

konfrontatív nyelvészet

концепт fogalom, képzet

концептуалізація

fogalomalkotás

концептуальна система

fogalomrendszer

концептуальне значення

fogalmi jelentés

концептуальний аналіз

konceptuális elemzés

кон'юнктив kötómód,

konjunktivusz

кон'юнкціоналізація

kötőszósodás, kötőszóvá válás

координація összehangolás,

koordináció

копенгагенський

структуралізм koppenhágai

strukturalista iskola

копролалія koprolália (amikor a

beteg kontrollálhatatlan

készletéből olyan szavakat

használ, ismételtet, amelyek a

társadalom megítélése szerint

obszcének)

коптська мова kopt nyelv (az

egyiptomi nyelv utolsó

változata)

копула kopula, kapcsolóige

корейська мова koreai nyelv

корелят korrelátum, kölcsönös

viszonyban álló fogalmak

корелятивна опозиція

korrelációs szembenállás

кореляція viszonyosság,

korreláció

кореневі мови gyöknyelvek

корінь abszolút tő, tőmorféma,

gyök

корінь слова szótő
короткі прикметники rövid
melléknevek
корпус 1. törzs, test 2. teljes
gyűjtemény, teljes kiadás (pl.
valamely szerző műveiből)
космоніми a kozmikus
objektumok nevei
крапка pont
крапка з комою pontosvessző
креольська мова kreol nyelv
крилаті вислови szállóigék
кримськотатарська мова
krími tatár nyelv
критерії класифікації
частин мови a szófajok
csoportosításának szempontjai
критичний період у
засвоєнні мови дитиною а

gyermek nyelvelsajátításának
kritikus időszaka
крок у діалозі párbeszédbeli
lépés
кульмінативна функція
фонем a fonémák kulminatív
funkciója
кульмінація kulmináció,
tetőpont
культура мови nyelvi kultúra
культура мовлення
beszédkultúra
кумулятивна функція мови а
nyelv halmozó funkciója
кунмун koreai írás
курдська мова kurd nyelv
курсив 1. kurzív, dőlt írás 2.
gyorsírás
кхмерська мова khmer nyelv

Л

лабіалізація ajakkerekítés,
labializáció
лабіалізовані голосні
ajakkerekítéses v labializált
magánhangzók

лабіалізовані приголосні
labializált mássalhangzók
лабіальний ajakkerekítéses,
labiális

лабіо-дентальні приголосні звуки ajakfoghangok,
labiodentális mássalhangzók
лайлива лексика becsmérő
szavak, szitokszók
лаконізм szűkszavúság,
lakonikusság
лапки idézőjel, macskakarom
ларингальний gégehang,
laringális
ларингальні приголосні
gégefőben képzett v laringális
mássalhangzók
латеральні приголосні
oldalrészhangok, laterális
mássalhangzók
латиниця latin ábécé, latin
betűk, latinika
латвійська мова lett nyelv
латинська мова latin nyelv
латинське письмо latin írás
латинізм latinos kifejezések,
latinizmusok
латиська мова lett nyelv
легенда legenda, rege
лейтмотив alapgondolat,
vezérelv
лекса → **лексема**

лексема lexéma, jelentéssel bíró
önálló szóképzleti elem
лексика szókincs, szóképzlet
лексика архаїчна archaikus,
elavult szóképzlet
лексика емоційна érzelmi v
emocionális szóképzlet
лексика загальноживана
köznyelvi szóképzlet
лексика інтернаціональна →
інтернаціональна лексика
лексика іншомовна idegen
nyelvi szóképzlet
лексика книжна könyvészeti,
elvont szókincs
лексика нейтральна semleges
v neutrális szókincs
лексика офіційно-ділова
hivatalos szóképzlet
лексика пасивна passzív
szókincs
лексика професійна
szakszókincs, terminológia
лексика професійно-
виробнича szakmákhoz
kapcsolódó szóképzlet
лексика розмовна köznyelvi
szókincs

лексика спеціальна speciális
szókincs

лексика термінологічна
szakszókincs

лексика української мови az
ukrán nyelv szókészlete

лексика фамільярна bizalmas
szókészlet

лексикалізація lexikalizálódás

лексикалізовані
словосполучення
állandósult szókapcsolat

лексико-граматичний рід
lexiko-grammatikai nem

лексико-граматичний
розряд lexiko-grammatikai
kategória v szóosztály

лексико-граматичні засоби
зв'язку a kommunikáció
lexiko-grammatikai eszközei

лексикографія
szótárszerkesztés, lexikográfia

лексикологічні науки a
szókészlettel foglalkozó v
lexikológiai tudományok

лексикологія a szókészlet
tanulmányozása, lexikológia

лексикологія у вузькому
розумінні слова tágabb
értelmében vett lexikológia

лексикон 1. lexikon, szakszótár
2. szókincs

лексико-семантична група
lexikai-szemantikai csoport

лексико-семантична
система lexikai-szemantikai
rendszer

лексико-семантичне поле
lexikai-szemantikai mező

лексико-семантичний
варіант lexikai-szemantikai
változat

лексико-семантичний
спосіб словотвору a
szóalkotás lexikai-szemantikai
módszere

лексико-семантичні групи
слів lexiko-szemantikai
szócsoportok

лексикостатистика lexiko-
statisztika, kísérleti módszer
arra, hogy kiderítsék, két nyelv
egy nyelvcsaládba tartozik-e

лексична анафора lexikai
anafora

лексична деривація lexikai deriváció

лексична калька tükörszavak, lexikai kalkok

лексична конверсія lexikai átalakítás v konverzió

лексична метафора lexikai metafora

лексична норма lexikai szabvány

лексична синонімія lexikai szinonima

лексична сполучуваність lexikai összeegyeztethetőség

лексична стилістика lexikai stilisztika

лексичне значення слова a szó lexikai jelentése

лексичний склад мови a nyelv szókészlete, nyelvi szókincs

лексичні архаїзми lexikai archaizmusok

лексичні запозичення lexikális kölcsönzések

лексичні неологізми lexikai neologizmusok

лексичні омоніми lexikai homonimák

ленінградська фонологічна школа Szentpétervári Fonológiai Iskola

литовська мова litván nyelv

лігатура ikerbetű, két vagy több betű egybeírása, ligatúra

лінгвальний nyelvi, lingvális

лінгва жерал általános nyelv, lingua-geral

лінгва франка közvetítőnyelv, lingua franca

лінгвіст nyelvész

лінгвістика nyelvészet, nyelvtudomány, lingvisztika

лінгвістика комунікативна kommunikatív nyelvészet

лінгвістика тексту szövegnyelvészet

лінгвістична географія nyelvföldrajz, nyelvészeti földrajz

лінгвістична економія nyelvi takarékoság

лінгвістична компетенція nyelvi hozzáértés v kompetencia

лінгвістична статистика nyelvészeti statisztika

лінгвістична стилістика nyelvészeti stilisztika

лінгвістична типологія

nyelvészeti tipológia

лінгвістичний аспект у

характеристиці звуків а

hangok jellemzésének

nyelvészeti aspektusa

лінгвістичний атлас

nyelvészeti atlasz

лінгвістичний експеримент

nyelvi kísérlet

лінгвістичний корпус

nyelvészeti korpusz

лінгвістичні ареали

nyelvészeti területek

лінгвістичні закономірності

nyelvészeti törvényszerűségek

лінгвістичні знаки nyelvészeti

jelek

лінгвістичні словники

nyelvészeti szótárak

лінгвістичні терміни

nyelvészeti fogalmak

лінгвогенетичний метод

nyelv genetikai módszer

лінгвогеографія →

лінгвістична географія

лінгвокультурологія

kulturális nyelvészet

лінгвопедагогіка

nyelvpedagógia

лінгвопоетика nyelvészeti

költészetten v poétika

лінгвосеміотика nyelvészeti

jelelmélet

лінгвостатистика nyelvészeti

statisztika

лінгвостилістика →

лінгвістична стилістика

лінгвоцид nyelvgyilkosság

лінеарність folytonosság,

linearitás

ліричний монолог lírai

monológ

літера betű

літературна мова irodalmi

nyelv

літературна норма irodalmi

norma v standard

літературна цитата irodalmi

műből vett idézet

літературні жанри irodalmi

műfajok

літота litotész (valamely állítás

erőteljesebb kiemelése

ellentétének tagadása által)

логічний зв'язок logikai

viszony

логічний наголос logikai
hangsúly

**логічний напрям у
мовознавстві** logikai irányzat
a nyelvészetben

логічний підмет logikai alany

логічний присудок logikai
állítmány

**логічність і послідовність
мовлення** beszédbeli
logikusság és következetesség

логічність мовлення a beszéd
logikus felépítése

локальні мови helyi v lokális
nyelvek

локальні відносини helyi v
lokális viszonyok

локальність мови nyelvi
helyhez kötöttség

локатив helyhatározói eset,
locativus

локація 1. fekvés, elhelyezkedés
2. helyszín

локуція beszédfordulat, szólás,
szólásmód

**лондонська лінгвістична
школа** a Londoni Nyelvészeti
Iskola

люксембурзька мова
luxemburgi nyelv

М

майбутній час jövő idő

макаронізма kevert nyelvűség

макаронічна мова makaróni
nyelv

макаронічний стиль kevert
nyelvi v makaróni stílus

македонська мова macedón
nyelv

макросім'ї мов світу a világ
nagy nyelvcsaládjai

максими jelmondatok, jeligék,
maximák

максими спілкування
társalgási maximák

мала дитяча мова kisgyermeki
nyelv

**малайсько-полінезійські
мови** maláj-polinéz v
ausztronéz nyelvcsalád

маленька буква kisbetű

манера спілкування társalgási stílus	ментальні репрезентації mentális kifejeződés
маркер 1. sorjelző 2. jelző	ментальність → менталітет
маркований megjelölt, minősített	мертва мова holt nyelv
марковані слова jelölt szó	мета cél
масова комунікація tömegkommunikáció	мета комунікативна kommunikációs cél
математична лінгвістика matematikai nyelvészet	металінгвістика meta nyelvészet
математичні методи matematikai módszer	металогіка metalogika
матеріальне запозичення anyagi v tárgyi kölcsönzés	метамова metanyelv
машинний переклад gépi fordítás	метамовна функція metanyelvi funkció
медитація elmélkedés, töprengés, meditáció	метамодель metamodell
меліоризація pozitív töltetűvé válás	метаплазм a szavakon végbemenő különféle változások
мелодика dallamosság	метатеза hangátvetés, metatézis
мелодика мовлення beszéddallam	метатеорія мовознавства nyelvészeti metaelmélet
мелодійний наголос → музичний наголос	метафора képmásítás, metafora
мемуари emlékiratok, memoárok	метафоричне перенесення найменувань metaforikus névátvitel
менталітет gondolkodásmód, mentalitás	метод módszer
	метод глотохронології glottokronológiai módszer
	метод лінгвістичної географії nyelvöldrajzi módszer

методика безпосередніх складників a közvetlen összetevők módszere

методика семантичного поля a jelentéstani mező módszere

методика стилістики stilisztikai módszer

методика фізіологічних реакцій a fiziológiai reakció módszere

методологія módszertan

метонімічне перенесення найменувань metonimikus névátvitel

метонімія metonímia

милозвучність jó hangzás, hangzatosság

милозвучність мовлення jól hangzó beszéd

минулий час дієслів az ige múlt ideje

мислення і мовна пам'ять gondolkodás és nyelvi memória

мислення мовленнєве beszédbeli gondolkodás

мислеоформляюча функція мови a nyelv gondolatformáló funkciója

мислетворча функція gondolatformáló funkció

миттєві приголосні pillanatnyi mássalhangzók

міграція elvándorlás, migráció

міждисциплінарний синтез interdiszciplináris szintézis

міждіалектні контакти nyelvjárások közötti kapcsolatok

міжзубні приголосні fogak közötti v interdentalis mássalhangzók

міжмовні омоніми nyelvek közötti homonimák

міжнародна мова nemzetközi nyelv

міжстильова лексика általános nyelvi v stílusközi szókészlet

мімезис utánzás, mimézis

міміка arcjáték, mimika

місцевий відмінок előjárós eset, vocativus

місцеві діалекти helyi nyelvjárások

мітигація 1. lágyítás 2. csökkentés, csillapítás

младограмматики újgrammatikus iskola

младопісьменними мови
fiatal írásbeliséggel rendelkező
nyelvek

мнемоніка emlékeztető,
mnemonika

многократний frekventatív,
gyakorító

множина többes szám, plurális

мова nyelv

мова-основа alapnyelv, ősnyelv

мова-посередник
közvetítőnyelv

**мова – універсальний засіб
спілкування** nyelv – a
kommunikáció univerzális
eszköze

мова жестів jelbeszéd,
gesztusnyelv

мова і базис nyelv és bázis

мова і класи nyelv és osztályok

мова і мислення nyelv és
gondolkodás

мова і мовлення nyelv és
beszéd

мова і надбудова nyelv és
felépítmény

мова і народ nyelv és nemzet

мова і суспільство nyelv és
társadalom

мова імпровізована rögtönzött
nyelv

мова й особа nyelv és személy

**мова міжнаціонального
спілкування** a nemzetközi
kommunikáció nyelve

**мова національної
меншини** a nemzeti
kisebbségek nyelve

мова програмування
programozási nyelv

мова рідна anyanyelv

мова як знакова система a
nyelv mint jelrendszer

мова як суспільне явище a
nyelv mint társadalmi jelenség

мова-основа alapnyelv,
bázisnyelv

мовець beszélő, nyelvet használó
személy

мови живі élő nyelvek

мови мертві holt nyelvek

**мови міжнародного
спілкування** a nemzetközi
kommunikáció nyelvei

**мови міжнаціонального
спілкування** az interetnikus
kommunikáció nyelvei

мови регіонального спілкування	a regionális kommunikáció nyelvei
мовленнєвий акт	beszédaktus
мовленнєвий апарат	beszédszervek
мовленнєвий такт	beszédciklus
мовлення	beszéd, beszélés
мовлення внутрішнє	belső beszéd
мовлення діалогічне	párbeszéd, dialogikus beszéd
мовлення і мислення	beszéd és gondolkodás
мовлення і мова	beszéd és nyelv
мовлення імпровізоване	rögtönzött beszéd
мовлення монологічне	monológus, monologikus beszéd
мовлення фатичне	kapcsolatfelvevő v fatikus beszéd
мовна асиміляція	nyelvi asszimiláció
мовна діяльність	nyelvi tevékenység
мовна картина світу	a világ nyelvi térképe
мовна компетенція	nyelvi hozzáértés v kompetencia
мовна меншина	nyelvi kisebbség
мовна норма	nyelvi norma
мовна особистість	nyelvi személyiség
мовна політика	nyelvpolitika
мовна помилка	nyelvi hiba
мовна рекапітуляція	nyelvi összefoglalás
мовна ситуація	nyelvi szituáció
мовна сім'я	nyelvcsalád
мовна соціалізація	nyelvi szocializáció
мовна типологія	nyelvtipológia
мовна характеристика	nyelvi jellemzők
мовне чуття	nyelvi hangulat
мовний	nyelvi, nyelvészeti
мовний акт	beszédaktus
мовний апарат	beszédszervek
мовний бар'єр	nyelvi korlát (a nyelvismeret hiánya miatt)
мовний ген	nyelvi gén
мовний етикет	nyelvi illemszabályok

мовний знак nyelvi jel
мовний портрет nyelvi portré
мовний потік beszédfolyam
мовний союз nyelvi unió
мовний стиль nyelvi stílus
мовний такт beszéd szegmens
(a beszéd szünettől szünetig tartó jelentéssel bíró egysége)
мовник nyelvész
мовні кінестезії nyelvi mozgásérzék
мовні контакти nyelvi kapcsolatok, a nyelvek között létrejövő viszonyok
мовні ліги nyelvi liga
мовні норми nyelvi normák
мовні одиниці nyelvi egységek
мовні поля кори мозку az agykéreg nyelvi mezője
мовні регресії nyelvi hanyatlás v visszafejlődés
мовні рівні nyelvi szintek
мовні універсали nyelvi univerzálék
мовознавство nyelvtudomány, nyelvészet
мовознавство і психологія nyelvészet és pszichológia

мовознавство і семіотика nyelvészet és jelentéstan
мовознавство і соціологія nyelvészet és szociológia
мовознавство і фізика nyelvészet és fizika
мовознавство і фізіологія nyelvészet és élettan
мовознавство і філософія nyelvészet és filozófia
мовознавство й анатомія nyelvészet és anatómia
мовознавство й антропология nyelvészet és antropológia
мовознавство й археологія nyelvészet és régészet
мовознавство й географія nyelvészet és földrajz
мовознавство й етнографія nyelvészet és néprajz
мовознавство й історія nyelvészet és történelem
мовознавство й кібернетика nyelvészet és kibernetika
мовознавство й літературознавство nyelvészet és irodalomtudomány

МОВОЗНАВСТВО Й ЛОГІКА

nyelvészet és logika

МОВОЗНАВСТВО Й МАТЕМАТИКА

nyelvészet és matematika

МОВОЗНАВСТВО Й МЕДИЦИНА

nyelvészet és orvostan

МОДАЛЬНИК modális szavak

МОДАЛЬНІ ДІЄСЛОВА modális ige

МОДАЛЬНІ ЗНАЧЕННЯ módbeli v

modális jelentés

МОДАЛЬНІ СЛОВА →

МОДАЛЬНИК

МОДАЛЬНІ ЧАСТКИ modális

módosítószók

МОДАЛЬНІСТЬ módbeliség, mód,

modalitás

МОДЕЛІ КОМУНІКАЦІЇ

kommunikációs modellek

МОДЕЛІ ПОРОДЖЕННЯ

МОВЛЕННЯ a beszéd

keletkezésének modelljei

МОДЕЛЬ modell, típus

МОДЕЛЮВАННЯ modellezés

МОДИФІКАЦІЙНЕ ЗНАЧЕННЯ

megváltoztatott v módosított
jelentés

МОДИФІКАЦІЯ módosítás,

módosulat, változat

МОДУС forma, mód, norma

МОЛИТВА ima, fohász

МОЛОДОГРАМАТИКИ

újgrammatika

МОЛОДОПИСЕМНІ МОВИ kései

írásbeliséggel rendelkező

nyelvek

МОНГОЛЬСЬКА МОВА mongol

nyelv

МОНГОЛЬСЬКА СІМ'Я МОВ

mongol nyelvcsalád

МОНОГЕНЕЗ monogenezis, egy ős

elmélet

МОНОГЕНЕЗ ПИСЬМА az

írásbeliség monogenezise

МОНОЛОГ monológ

МОНОСЕМАНТИЧНІ СЛОВА

egyjelentésű szavak

МОНОСЕМІЯ egy jelentés,

monoszémia

МОНОФТОНГ egyelemű

magánhangzó, monoftongus

МОНОФТОНГІЗАЦІЯ egyeleművé

válás, monoftongizálás

МОРФ morf (a szó önálló

funkcióval vagy jelentéssel bíró
része)

МОРФЕМА morféma (önálló

jelentéstani vagy alaktani

funkcióval bíró szóelem)

морфеміка morfemika (a szavak morfémaakra való bontásával foglalkozó tudományág)

морфемна будова слова a szavak morféma szerkezete

морфемний аналіз morfémaelemzés

морфемні словники morféma szótárak

морфологізовані прикметники ragozható melléknevek

морфологічна будова слова a szavak morfológiai szerkezete

морфологічна категорія alaktani kategória

морфологічна класифікація мов a nyelvek tipológiai osztályozása

морфологічна парадигма слова a szó morfológiai paradigmái

морфологічна стилістика morfológiai stilisztika

морфологічна типологія мов a nyelvek morfológiai tipológiája

морфологічна форма morfológiai forma

морфологічне чергування alaktani váltakozás

морфологічне членування слова morfológiai szótagolás

морфологічний alaktani, morfológiai

морфологічний корінь alaktani tő

морфологічний принцип орфографії a helyesírás alaktani elve

морфологічний рівень мови a nyelv morfológiai szintje

морфологічний розбір alaktani elemzés

морфологічний розряд alaktani kategória

морфологічний спосіб словотворення a szóalkotás alaktani módszere

морфологічні категорії → **морфологічний розряд**

морфологічні класи дієслів az igék alaktani osztályai

морфологічні омоніми alaktani homonimák

морфологічні процеси alaktani folyamatok

морфологічні чергування

alaktani váltakozás

морфологія alaktan, morfológia

морфолого-синтаксичний

спосіб словотвору a

szóalkotás alaktani-szintaktikai
módszere

морфонологія morfonológia (a

morfológia és a fonetika kapcsolátát vizsgáló tudományág)

московська фонологічна

школа moszkvai fonológiai
iskola

мотив спілкування

kommunikációs indítékok

мотивовані значення слів

indokolt szójelentés

музичний наголос zenei

hangsúly

мутаційне значення

jelentésváltozás

м'які приголосні звуки lágy

mássalhangzók

Н

навичка мовленнєва nyelvi

jártasság

навідне питання rávezető

kérdés

наголос hangsúly

наголосити → **наголошувати**

наголос як спосіб

розрізнення граматичних

значень a hangsúly mint a

nyelvtani jelentés

megkülönböztető eszköze

наголос як фонетичне

явище a hangsúly mint

fonetikai jelenség

наголошені голосні звуки

hangsúlyos magánhangzók

наголошувати hangsúlyozni

надгортанні порожнини

gégeüreg

надлишковість інформації

információtöbblet

надлишковість стилістична

stilisztikai többlet

надрядковий знак ékezet
надфразова єдність mondat
feletti egység (nyelvtani és
tartalmi szempontból is
összetartozó mondatok
csoportja)
назалізація orrhangúsodás,
nazalizáció
назальний orrhangú, nazális
назальні приголосні nazális
mássalhangzók
назва elnevezés, név
називне речення nominális
mondat
називний відмінок alanyeset,
nominativus
називні односкладні
речення egytagú nominális
mondat
назофони érzelemkifejező
hangkapcsolatok
наївна етимологія naiv
etimológia
найвищий ступінь
порівняння felsőfok
наказовий спосіб дієслова
felszólító módú ige
наказовий спосіб felszólító
mód

намір комунікативний
kommunikációs szándék
написання írás, megírás, leírás
напівкальки fél kalkok
напівм'який звук lágy hangok
напівпредикативні
відношення félpredikatív
kapcsolat
напівпредикативність
félpredikatívtság
нарис 1. vázlat, terv 2. karcolat
наріччя nyelvjárás, tájszólás,
dialektus
народна етимологія
népetimológia
народна мова népnyelv
народно-поетична лексика
népköltészeti szókincs
наслідкові сполучники
következtető kötőszók
натуралізм naturalizmus
натуралістичний напрям
naturalisztikus irányzat
натхненність motiváltság,
lelkesültség
наукова лексика tudományos
szókészlet

наукова норма мовознавства a nyelvtudomány tudományos normái

наукове значення мовознавства a nyelvtudomány tudományos jelentése

наукове поняття tudományos fogalom

науковий стиль tudományos stílus

національна двомовність nemzetiségi kétnyelvűség

національна меншина nemzeti kisebbség

національна мова nemzeti nyelv

національний варіант літературної мови az irodalmi nyelv nemzeti változata

національно-мовна політика nemzetiségi nyelvpolitika

начінательна дієслова kezdő ige

невдача комунікативна kommunikációs kudarc

невербальний nyelven kívüli, nem nyelvi (pl. mimika v testbeszéd)

невербальні засоби спілкування nonverbális kommunikációs eszközök

невимовні приголосні nem ejthető mássalhangzók

невідмінювані іменники nem ragozható főnevek

невласне пряма мова helytelen egyenes idézet

негативне порівняння negatív összehasonlítás

неграмотність írástudatlanság, analfabetizmus

недискретні іменники anyagnév

недиференційні ознаки фонем a fonémák elkülönületlen v differenciálatlan jellemzői

недоговорення tárgyalatlanság, megbeszéletlenség

недоконаний вид folyamatos alak, imperfektív aspektus

незакінчене речення befejezetlen mondat

незакінчений період

befejezetlen körmondat

незамкнений період nyitott

körmondat

незворотність vissza-

fordíthatatlanság, irrever-
zibilitás

незмінні слова ragozhatatlan

szavak

незмінні частини мови

állandó szófajok

неістота élettelen

нейролінгвістика

neurolingvisztika

нейтралізація semlegessé válás,

neutralizáció

нейтралізація фонем fonéma

semlegesítés

нейтральна лексика neutrális

szókészlet

нелабіалізовані голосні

звуки nem ajakkerekítéssel

képzett v illabiális

magánhangzók

неморфологізовані

прикметники ragozhatatlan

v nem ragozható melléknevek

немотивовані значення слів

indokolatlan v nem motivált

szójelentés

ненаголошені голосні звуки

hangsúlytalan magánhangzók

неназалізовані голосні й

приголосні nem

nazalizálódott magán- és

mássalhangzók

неогумбольдтіанство neo-

humboldtizmus

неоднорідна супідрядність

több nemű alárendelői viszony

неоднорідні члени речення

nem egynemű v heterogén

mondatrészek

неозначена форма дієслова

főnévi igenév, infinitivus

неозначений артикль

határozatlan névelő

неозначені займенники

határozatlan névmások

неозначено-особові

односкладні речення

határozatlan személyű egytagú

mondat

неозначено-особові речення

határozatlan személyű mondat

неозначено-кількісні

числівники határozatlan
mennyiséget kifejező számnevek

неолінгвістика neolingvisztika

неологізми neologizmusok

неологія nyelvújítás

неособова форма дієслова

személytelen igealak

непалаталізовані приго-

лосні nem palatalizálódó

mássalhangzók

непарні дієслова páratlan ige

непарні приголосні pár

nélküli mássalhangzók

непервинні вигуки

másodlagos v származék

indulatszók

неперехідні дієслова

тárgyatlan v intranszítív ige

неповна асиміляція részleges

hasonulás

неповна субстантивація

részleges főnevesülés

неповне пом'якшення

részleges palatalizáció

неповне речення hiányos

mondat

неповне узгодження részleges

egyeztetés

неповноголосся mássalhangzó

torlódások feloldatlansága

неповнозначні слова nem

teljes értékű szavak

непохідна основа слова

képzetlen szótó

непохідне слово képzetlen szó

непоширене речення

tómondat

неправильні дієслова

rendhagyó igék

неприкритий склад nyílt

szótag

непристойна мова illetlen

beszéd

непродуктивний афікс

improduktív képző

непряма мова függő beszéd,

idézet

непряме питання függő kérdés

непряме запитання →

непряме питання

непрямий відмінок függő eset

непрямий додаток függő tárgy

нерелевантна опозиція

irreleváns szembenállás v

oppozíció

нероздільне речення

tagolatlan mondat

нерозуміння értetlenség
нерухомий наголос állandó
hangsúly
несинтаксичне значення
nem mondattani jelentés
несистемний контекст
rendszeretlen összefüggés
несінтаксическіх категорії
nem szintaktikai kategóriák
нескладовий голосний nem
szótagképző mássalhangzók
нескладові звуки nem
szótagképző hangok
несполучуваності
összeegyeztethetlenség
несправжні дифтонги
áldiftongusok
неузгоджене означення nem
egyeztetett jelző
неузгоджений дієслівний
присудок nem egyeztetett igei
állítmány
неузгоджений додаток nem
egyeztetett tárgy
нефіксований наголос szabad
v fixálatlan hangsúly
нефонетичні зміни nem
hangtani változások

неформальні групи informális
csoportok
неформальні мови informális
nyelvek
нечленні прикметники
tagolatlan melléknevek
нечленоване речення
tagolatlan mondat
нижчий рівень alsóbb szintek
нігеро-конголезькі мови
Niger-kongói nyelvek
німецька мова német nyelv
німецький діалектоло-
гічний атлас német
nyelvjárási atlasz
нова українська літературна
мова új ukrán irodalmi nyelv
новела novella
номенклатура nómenklatúra
номінатив alanyeset
номінативна функція
megnevező funkció
номінативне значення
nominatív jelentés
номінативне речення
nominatív mondat
номінативні мови nominatív
nyelvek

номінативні односкладні речення egytagú nominatív mondat

номінація megnevezés, elnevezés, nomináció

норма szabály, előírás, norma

норма літературна і наукова irodalmi és tudományos norma

норма літературної мови irodalmi nyelvi norma

норма мовна nyelvi norma

норма письмова írásbeli szabály v norma

нормалізація rendezés, normalizáció

нормативні флексії normatív flexió

нормативність vminek a normális volta v jellege

нормування у діалектах szabályszerűsítés a nyelvjárásokban

носій мови a nyelvet beszélő személy, a nyelv hordozója

носові голосні звуки nazális magánhangzók

носові приголосні звуки nazális mássalhangzók

ностратична теорія nosztratikus elmélet

нотабене nota bene, jól jegyezd meg

нотація egyezményes jelek használata, hangjegyzés

нуль звука zéró fonéma

нульова морфема zéró morféma

нульова флексія null flexió, ragnélküliség

нульове закінчення null v zéró végződés

нульовий суфікс zéró szuffixum

нумералізація számnevesülés

O

обвинувальна промова vádbeszéd

об'єкт стилістики a stilsztika tárgya

обернений період ellentétes körmondat	обставини спілкування a társalgást meghatározó tényezők
об'єкт tárgy	обставинна група határozói csoport
об'єктивна модальність objektív modalitás	обставинне складно-підрядне речення határozói mellékmondat
об'єктні відношення tárgyi kapcsolat, objektív kapcsolat	обставинні відношення a kapcsolatot meghatározó tényezők
об'єктні словосполучення tárgyas szó szerkezet	обставинні прислівники határozói határozószók
обірваний період megszakított v félbemaradt körmondat	обчислювальна лінгвістика számítógépes nyelvészet
обірване речення megszakított mondat	огублений голосний ajakkerekítéses v labiális magánhangzó
обласний діалект regionális nyelvjárás	огубленість ajakkerekítettség
обласний словник 1. regionális v tájszótár 2. regionális szókincs	одиниці мови nyelvi egységek
обмеженість фонетичних законів a hangtörvények elhatároltsága	одиничні сполучники egyedüli v egyes kötőszavak
обмежувальні частинки korlátozó v határoló részecskék	одиничні іменники egyedi nevek
образ alak, arculat, külső	однина egyes szám, szinguláris
образність мовлення beszédbeli képszerűség	одновидові дієслова egytípusú igék (vagy befejezett vagy folyamatos cselekvést jelölnek)
обрамлений період keretes körmondat	
обставина határozó	

однозначні слова egyjelentésű
szavak

однозначність egyjelentésűség

однокореневі синоніми
azonos tövű szinonimák

однокореневі слова azonos
tövű szavak

однократний вид mozzanatos
igealak

одномовні словники
egynyelvű szótárak

однорідна супідрядність
egynemű alárendeltség

однорідний egynemű, azonos
elemekből álló, homogén

однорідні означення egynemű
jelzők

однорідні члени речення
egynemű mondatrészek

односкладне безособове
речення egytagú személytelen
mondat

односкладне інфінітивне
речення egytagú infinitív
mondat

односкладне неозначено-
особове речення egytagú
határozatlan személyű mondat

односкладне номінативне
речення egytagú nominatív
mondat

односкладне означено-
особове речення egytagú
határozott személyű mondat

односкладне речення egytagú
mondat

односкладне узагальнено-
особове речення egytagú
általános személyű mondat

одночасно párhuzamosan,
egyszerre

ознака jellegzetesség,
ismertetőjel, jellemző

ознака комунікативна
kommunikációs jellemzők

означальна функція jelzői
szerep

означальне підрядне
речення jelzői mellékmondat

означальний jelzői

означальні відношення jelzős
kapcsolat

означальні займенники
melléknévi névmás

означальні прислівники
jelzői határozószók

означений (meg)határozott

означений артикль határozott névelő

означення jelző

означено-особове речення

határozott személyű mondat

оказіоналізми okkazonalizmus

(filozófiai tanítás, mely szerint a teremtett dolgok még tranzitív módon sem hatnak egymásra)

оказіональні значення

okkazonalista jelentés

оказіональні слова

okkazonális szavak

окання o-zás, o-val ejtés

оклик felkiáltás

окличне речення felkiáltó

mondat

окличний felkiáltó

оксиморон oximoron (két élesen

ellentétes fogalom szellemes és valamilyen mélyebben fekvő igazságra rámutató összekapcsolása)

омега omega (a görög ábécé

utolsó betűje)

омографи azonos írásképi

szavak, homográfok

омоніми azonos alakú szavak,

homonimák

омонімічний словник

homonima szótár

омонімія azonos alakúság,

homonímia

омонімія морфем morfémák

alakazonossága

омофони azonos ejtésű szavak,

homofonok

ономасіологія onomasziológia

(fogalmak nyelvi kifejezési módját vizsgáló kutatási ág)

ономастика névtan, név-

tudomány, onomasztika

ономастичний névtani,

onomasztikai

ономастичний словник

névtani v onomasztikai szótár

ономатопея hangutánzó szavak

опис 1. leírás, ábrázolás 2.

jegyzék, összeírás

описова граматики leíró

nyelvészet

описова фонетика leíró

hangtan

описовий метод leíró módszer

оповідання elbeszélés, történet

опозиції фонем fonéma

ellentét

опозиційний прийом

ellentétes ábrázolásmód

опозиція ellen- v szembenállás,

oppozíció

опосередковані

запозичення közvetett v

indirekt kölcsönzés

оптатив óhajtó mód, optatív

оратор szónok

ораторське мистецтво

szónoki művészet

ораторське мистецтво

мовлення a beszéd szónoki

művészete

ораторський стиль szónoki

stílus

орація beszéd, szónoklat, oráció

органи мови beszédsszervek

орієнталізми keleti

tanulmányok, keletkutatás,

orientalizmus

орнамент díszítmény, díszítés

орнаментация díszítőelemek

összessége

ортодоксія igazhitűség,

ortodoxia

ортологія helyes beszéd tana,

ortológia

орудний відмінок

eszközhatározó eset,

instrumentális

орфограма helyesírás

орфографічна норма

helyesírási szabályok

орфографічна помилка

helyesírási hiba

орфографічний розбір

helyesírási elemzés

орфографічні словники

helyesírási szótárak

орфографія helyesírás,

ortográfia

орфоепічна норма a helyes

kiejtés szabályai

орфоепічна стилістика

kiejtési stilisztika

орфоепічний словник helyes

kiejtési szótár

орфоепія helyes kiejtés, ortoepie

освоєння запозичених слів a

kölcsönzszavak elsajátítása

основа слова szótó

основа висловлювання a

megnyilatkozás alapja, a téma

основи дієслова igető

основна мова alapnyelv

основний варіант фонем a
fonémák alapváltozatai
основний наголос
alaphangsúly
основний словниковий фонд alap szókincs
основний тон alaphang
основні закономірності синтактики szintaktikai alaptörvények
основні частини речення →
головні частини речення
основоскладання szóösszetétel
особа személy
особа дієслова az ige személye
особисті займенники
személyes névmások
особисті закінчення
személyrag

особистість identitás
особистість мовленнєва
beszédidentitás
особовий személyes
особові дієслова személyes v
határozott ige
особовий займенник
személyes névmás
особові закінчення дієслова
igei személyragok
осцилографія rezgésvizsgálat,
rezgésírás
офіційна мова hivatalos nyelv
офіційно-ділова лексика
hivatalos szókincs
офіційно-діловий стиль
hivatalos stílus

II

пазиграфія egyetemes írásrendszer, paszigráfia
палаталізація lágyítás, palatalizáció
палаталізовані приголосні
palatalizálódott mássalhangzók

палатальні приголосні
звуки lágyított mássalhangzók
палатографія szájpaddás
палеоантропология
ősembertan, paleoantropológia
(az őskori emberrel és az általa

készített eszközökkel foglalkozó ága a paleontológiának)

палеографія paleográfia (az ókori kéziratok és más írott emlékek megfejtésének tudománya)

палімпсест palimpszesztus (azoknak a kéziratoknak a neve, melyekben az eredeti szöveget gondosan kivakarták, vagy átragasztották, hogy helyébe másikat lehessen írni)

паліндром palindrom (olyan szó vagy mondat, amelynek visszafelé olvasva is van értelme)

пам'ять emlékezőképesség, emlékezet

пам'ять довготривала hosszú távú memória

пам'ять короткотривала rövid távú memória

парабола parabola, hasonlat

парадигма ragozási sor, paradigma

парадигматика paradigmatika (szűkebb értelemben felfogott nyelv)

парадигматичні відношення paradigmaticus viszony

парадокс látszólagos ellentmondás, paradoxon

паракінесика mozgások összehangolására való képtelenség

паралелізм párhuzamosság, paralelizmus

паралельна супідрядність → **неоднорідна супідрядність**

паралельне чергування párhuzamos váltakozás

паралінгвістика paralingvisztika (ember gesztusaiban, testtartásaiban, cselekvéseiben kifejeződő nyelv)

парамова paranyelv (a mondottakat kísérő hangsúly v hanglejtés, ill. a testtartás és a mozdulatok összessége)

параплазм a szóalkotási modellek sajátos egyvelege

паратак西斯 mellérendelés, parataxis (összetett mondatokban a tagmondatok egymás mellé rendelése)

паратактичні сполучники
mellérendelő v parataktikus
kötőszók

парафраза körülírás, parafrázis

паремії tanító célzatú
frazeológiai egység

пареміологія a tanító célzatú
frazeológiai egységekkel
foglalkozó tudományág

парентеза közbeszúrt mondat,
mellékes megjegyzés, parentézis

парні дієслова páros igék

парні приголосні звуки páros
mássalhangzók

парні розділові знаки páros
írásjelek

парні сполучники páros
kötőszók

пароніми rokonhangzású
szavak, paronímák

парономазія paronomázia
(különböző értelmű, de hasonló
hangzású szavak egybefűzése)

партикуляція más szófajok
átcsapása a módosítószó kategó-
riájába, partikuláció

партітив részt jelentő, részelő
eset, partitivus

парцеляція parcellázás,
darabokra bontás, tagolás

парцельоване речення tagolt
mondat

парціальні мови részleges v
parciális nyelvek

пасивна лексика passzív
szókincs

пасивне дієслово szenvedő ige

пасивний passzív, szenvedő

пасивний дієприкметник
passzív igenév

пасивний зворот szenvedő
szerkezet

пасивний словник passzív
szókincs

пасивний стан дієслова
szenvedő igeállapot

пасивні афікси passzív
toldalékok

пасивні дієприкметники
passzív melléknévi igenevek

пасивні конструкції szenvedő
szerkezetek

пасивні мови passzív nyelvek

пасивні мовні органи passzív
beszédszervek

патронімія patronimikon (az
atyáról való elnevezés)

пауза szünet, beszédszünet

пейзаж 1. tájkép 2. táj, vidék

пейоративна лексика

becsmérlő szókészlet

пейоризація a szó negatív

jelentéstöbblete

первинна мова → **основна**

мова

первинне значення elsődleges

v eredeti jelentés

первинні вигуки elsődleges

indulatszók

первинні прийменники

elsődleges előjárósók

перегласовка hangváltozás,

mutáció

передньопіднебінний

alveoláris, prepalatális

передньоязикові звуки elöl

képzett v apikális hangok

переклад fordítás, tolmácsolás

перекладний idegen nyelvből

fordított

перекладний словник

kétnyelvű szótár

переключення кодів

kódváltás

переконливість мовлення

meggyőző beszéd

перенесення за суміжністю

szomszédsági v metonímiai

átvitel

перенесення за схожістю

hasznósági átvitel

перенесення за функцією

funkció szerinti átvitel

перенос слова szóátvitel,

szóelválasztás

переносне значення слів a

szó átvitt jelentése

переповідний спосіб elbeszélő

módszer

перерозклад újratervezés,

újraszervezés

перерозклад складових

частин слова a szó

alkotóelemeinek újraszervezése

перестановка hangátvetés,

metatézis

перифразування körülírás,

perrefrazeálás

перехідні дієслова tárgyias ige

перешкоди комунікативні

kommunikációs gátak

перифраз körmondat, parafrázis

період körmondat, periódus

період часу időszak

перлокуція cselekvés (a beszédaktus során)
персвазія rábeszélés, meggyőzés
персеверація ciklikus ismétlődés, szavak ill. cselekedetek céltalan ismételtetése, perszeveráció
персоніфікація megszemélyesítés, perszonifikáció
перська мова perzsa nyelv
перфект befejezett múlt, perfektum
перформатив performatív (a kimondással egy időben a cselekvést is végrehajtó)
перформативна функція performatív funkció
перформаційні cselekvéses, cselekvésen keresztül megragadható, performációs
перцептивна функція érzékelési v perceptív funkció
перші технічні труднощі мови az első technikai nyelvi nehézségek
пестливі імена becenév
писемна форма мови írott nyelv, a nyelv írott formája

писемність írásbeliség
письмо írás, írásmód
письмова мова írás, írott nyelv
питальне речення kérdő mondat
питальні займенники kérdő névmások
питання kérdés
питання риторичне szónoki v retorikai kérdés
питома українська лексика specifikus ukrán szókincs
півголосний félhangzó
південнослов'янські мови déli-szláv nyelvek
підвид alfaj
піджин közvetítő szerepű keveréknyelv, pidzsin
підйом nyelvállás magassága, magánhangzó zártsági foka
підмет alany
підметове речення alanyi mondat
підметовий alanyi
піднебінні приголосні szájpadrás- v palatális mássalhangzók
піднесення nyelvállás

підпорядкування alárendelő viszony

підрядне речення
mellékmondat v alárendelt mondat

підрядне речення мети
célhatározói mellékmondat

підрядне речення міри та ступеня fok- és mértékhatározói mellékmondat

підрядне речення місця
helyhatározói mellékmondat

підрядне речення
наслідкове következményes mellékmondat

підрядне речення причини
okhatározói mellékmondat

підрядне речення способу дії eszközhatározói mellékmondat

підрядне речення часу
időhatározói mellékmondat

підрядне словосполучення
alárendelő szókapcsolat

підрядний зв'язок alárendelő kapcsolat

підрядні сполучники
alárendelő kötőszók

підрядність alárendelés, hipotaxis

підтекст burkolt mondanivaló, kicsengés

пізнавальна функція мови
megismerési v kognitív nyelvi funkció

пізнавальний megismerő, a megismerésre vonatkozó, kognitív

пиктограма a képírásban használt jelek neve, eligazító ábra, piktogram

пиктографічне письмо
képírás, piktográfia

пиктографія → **пиктографічне письмо**

післяйменник névutó, postpositiv

плавні приголосні звуки
folyékony mássalhangzók

план вираження kifejezési terv

план змісту tartalmi terv

пластичність rugalmasság, plaszticitás

плеоназм szószaporítás, szófölösleg, pleonazmus

плюралія тантум csak többes számban létező, pluralia tantum

плюсквамперфект régmúlt
idő, plusquamperfekt

побажання óhaj, kívánság

побічний наголос
mellékhangsúly

побутова етимологія
népetimológia

побутова лексика a
mindennapi élet szókincse

побутове поняття hétköznapi
fogalmak

побутовий контекст
hétköznapi összefüggés

поведінка мовленнєва beszéd
viselkedés

поверхнева структура felületi
szerkezet v struktúra

повідомлення 1. közlemény 2.
jelentés, értesítés

повна асиміляція teljes
hasonulás v asszimiláció

повна морфологічна
парадигма слова teljes
alaktani ragozási sor (szó
paradigma)

повна редуплікація teljes
kettőzés v reduplikáció,
anadiplózis

повна субстантиваци́я teljes
főnevesülés v szubsztantiváció

повна форма прикметника
teljes alakú melléknevek

повне речення teljes mondat

повне узгодження teljes
egyeztetés

повні омоніми teljes v abszolút
homonimák

повні прикметники a
melléknevek teljes alakja

повноголосся magánhangzó-
torlódás feloldása,
magánhangzó-betoldás

повнозначні слова önálló
jelentéssel bíró szó

повнозначні частини мови
önálló jelentéssel bíró szófajok

поволзька ліга мов Volga-
menti nyelvek

повтор ismétlés

повтор слів szóismétlés

повторювані сполучники
ismétlődő kötőszók

пов'язаний наголос kötött
hangsúly

погоджувальна лінгвістика
egyeztető nyelvtudomány

подвійне заперечення kettős tagadás
подвійний знахідний kettős akkusativus
подвійний приголосний kettős mássalhangzók
подвоєння kettőződés, duplázódás
поділ elválasztás (szavaké)
подовжені приголосні звуки hosszú mássalhangzók
подовження meghosszabbodás, nyúlás
поезія в прозі költészet prózában
поема elbeszélő költemény, verses elbeszélés
поетизми a költői nyelv sajátos szavai, poétizmusok
поетична функція мови a nyelv költői v poétikus funkciója
поетична лексика költői szókincs
поетична метафора költői metafora
поетична мова költői nyelv
поєднуваність össze- v egybekapcsoltság

позалінгвістичні причини мовних змін a nyelvi változások nyelven kívüli okai
позамовний nyelven kívüli
позамовні засоби ділового спілкування a hivatali kommunikáció nyelven kívüli eszközei
позиції фонем a fonémák helyzete
позиційне чергування helyzetbeli v pozicionális váltakozás
позиційні варіації фонем helyzetbeli v pozicionális fonémavariáns
позиційні звукові зміни helyzetbeli hangváltozás
позиційні фонетичні процеси pozicionális hangtani folyamatok
позиція helyzet, pozíció
позиція комунікативна kommunikációs helyzet
позначений megjelölt, kijelölt
поле tér, mező
поліглот több nyelvet beszélő, többnyelvű v poliglott ember

полілінгвізм többnyelvűség,
multilingvizmus

полілог több személy között folyó
társalgás

поліпредикативність
félpredikatívtság

полісемія többértelműség,
poliszémia

полісиндетон egy kötőszó
többszöri ismétlése v halmozása

полісинтетичні мови
többszörösen összetett v
poliszintetikus nyelvek

поліфтонг több hangból álló
hangkapcsolat, poliftongus

полонізм lengyelesség,
lengyeles kifejezés v fordulat,
polonizmus

польська мова lengyel nyelv

помилка hiba, tévedés

пом'якшений lágyított,
palatalizált

пом'якшений приголосний
lágyított v palatalizált
mássalhangzó

пом'якшення lágyítás,
palatalizálás

понятійна категорія →
поняттєві категорії

поняттєве мислення fogalmi
gondolkodás

поняттєві категорії fogalmi
kategóriák

поняття fogalom

попереджувальна пауза
figyelmeztető szünet

порівняльна граматика
összehasonlító grammatika

порівняльна типологія мов
összehasonlító nyelvtipológia

**порівняльне підрядне
речення** összehasonlító
alárendelő mondat

порівняльний зворот
összehasonlító fordulat

порівняльні сполучники
összehasonlító kötőszók

**порівняльно-історична
граматика** összehasonlító-
történeti nyelvtan

**порівняльно-історичний
метод** összehasonlító-történeti
módszer

порівняння összehasonlítás

породження мовлення a
beszéd keletkezése

порожнина глотки garat üreg

порожнина носа orr üreg

порожнина рота szájüreg
португальська мова portugál nyelv
порядкові числівники sorszámnevek
порядок слів szórend
порядок слів у реченні a mondat szórendje
порядок слів як спосіб розрізнення граматичних значень a szórend mint nyelvtani jelentés megkülönböztető eszköz
посереднє запозичення közvetett kölcsönzés
посесивність birtokos, birtoklást kifejező, possesszív
послання levél
послідовне підпорядкування folyamatos v egymás utáni alárendelői viszony
послідовність egymásutániség
послідовність породження і розуміння текстів a szöveg létrejöttének és megértésének logikus mivolta
постійний наголос állandó hangsúly

постійні епітети állandó jelzők
постпозитивний hátravetett helyzetű
постпозитивні афікси hátravetett v posztpozicionális toldalékok
постпозиція 1. hátravetett helyzet 2. névutó
постулати спілкування kommunikációs követelmények v posztulátumok
постфікс a szótövet követő affixum (képző, jel, rag)
постфіксальний спосіб словотвору a szótövet követő affixumok segítségével történő szóképzés
потенційна сема helyzeti v potenciális jelentéselem v széma
потенційні слова helyzeti v potenciális szavak
потреби комунікативні kommunikációs szükségletek
похідна основа слова képzett szótő
похідне значення származékjelentés
похідне слово képzett szó v származékszó, derivátum

похідний származék	пояснювальне читання
похідні прийменники képzett előjárósók	magyarázó olvasás
походження граматичних категорій a nyelvtani kategóriák eredete	пояснювальні сполучники
походження мови a nyelvek eredete	magyarázó kötőszók
початкова форма szótári alak	пояснювальні члени
початкова форма	речення magyarázó mondatrészek
займенника a névmások szótári alakja	правило szabály
початкова форма	правило спілкування
прикметника a melléknevek szótári alakja	kommunikációs szabály
поширене речення bővített mondat	правило периферійних
поширення у мовах світу	архаїзмів a perifériás archaizmusok szabálya
звукотипів голосних a magánhangzók elterjedtsége a világ nyelveiben	правильний szabályos, nem kivételes, nem rendhagyó
поширення у мовах світу	правильність і чистота
звукотипів приголосних a mássalhangzók elterjedtsége a világ nyelveiben	мовлення a beszéd helyessége és tisztasága
пояснювальне значення	правильність мовлення
illusztratív jelentés	beszédhelyesség
пояснювальне речення	правопис helyesírás
magyarázó mondat	прагматика pragmatika
	прагматика комунікативна
	kommunikációs pragmatika
	прагматична функція мови
	a nyelv gyakorlati v pragmatikai funkciója
	прагматичний синтаксис
	gyakorlati mondattan

прагматичні аспекти

спілкування a kommunikáció
gyakorlati aspektusai

празька лінгвістична школа

Prágai Nyelvész Kör

практична лексикографія

gyakorlati lexikográfia

практична стилістика

gyakorlati stilisztika

практична транскрипція

gyakorlati átírás v transzkripció

практичне значення

мовознавства a
nyelvtudomány gyakorlati
jelentősége

прамова ősnyelv

праслов'янська мова ősszláv

nyelv v szláv ősnyelv

праруська мова ősorosz nyelv

праформа ősfорма

предикат állítmány, predikátum

предикатив állítmányi,
predikatív

предикативна одиниця

predikatív egység

предикативне

словосполучення predikatív
szószerkezet

предикативне сполучення →

предикативний зв'язок

предикативний зв'язок

állítmányi v predikatív kapcsolat

предикативні прикметники

predikatív melléknevek

предикативні прислівники

állítmányi határozószók

предикативність állítmányi

szerep

предикативні форми

állítmányi alakok

предикативні частини

складного речення az
összetett mondat állítmányi
része

предикація megnyilatkozás,
prédikáció

предмет tárgy

предмет стилістики a

stilisztika tárgya

предметне письмо tárgyírás

предметні іменники

tárgynevek

предметність tárgyszerűség,
tárgyiasság

презумпція повідомлення

feltételező kijelentés, feltételezés

препозитивація

előjárószóulás

препозиціоналізація →

препозитивація

препозиція előjáró, prepozíció

престиж státusz, presztízs

пресупозиція előfeltevés,

preszuppozíció

префікс előrag, prefixum

префіксальний спосіб

словотвору prefixumos

szóképzési módszer

префіксація prefixum-

használat, prefixummal való

képzés

приглушення дзвінких

приголосних у кінці слова

a szóvégi zöngés mássalhangzók

elnémulása

приголосні звуки

mássalhangzók

придаткове коріння járulékos

gyökér

придих hehezet

придихові приголосні

hehezetes mássalhangzók

приєднання egyesítés,

hozzátoldás

приєднувальна конструкція

hozzátoldó szerkezet

приєднувальний зв'язок

hozzátoldó kapcsolat

приєднувальні сполучники

hozzátoldó kötőszók

призвук mellékzöngé

прийменник előjárószó,

prepozíció

прийом módszer, ábrázolásmód

прийом відносної

хронології a viszonylagos

kronológia módszere

прийом внутрішньої

реконструкції a belső

rekonstrukció módszere

прийом зовнішньої

реконструкції a külső

rekonstrukció módszere

прийом тематичних груп a

fogalomkörök v témakörök

módszere

прийоми внутрішньої

інтерпретації a belső

újraértelmezés v interpretáció

módszere

прийоми зовнішньої

інтерпретації a külső

újraértelmezés v interpretáció módszere	határozószó csatlakozása az igéhez
прийоми міжрівневої інтерпретації a szintek közötti újraértelmezés v interpretáció módszere	примітка megjegyzés, magyarázat
приказка szólás, szólásmondás	примовка rigmus, szólás
прикладка értelmező jelző, appozíció	принцип конгеніальності a rokonszelleműség v kongenialitás elve
прикладна лексикологія alkalmazott lexikológia	принцип мовної економії a nyelvi gazdaságosság elve
прикладна лінгвістика alkalmazott nyelvtudomány	принципи наукової етимології a tudományos etimológia elve
прикладне мовознавство → прикладна лінгвістика	принципи орфографії helyesírási elvek
прикметник melléknév	принципи правопису → принципи орфографії
прикметник узгоджений з іменником a főnévvel egyező v egyeztetett melléknév	принципи спілкування kommunikációs elvek
прикметниковий зворот melléknévi fordulat	природжений veleszületett, genetikailag öröklött, innáta
прикметникові займенники melléknévi névmás	природна назви természetes nevek
прикритий склад mássalhangzóval kezdődő szótagok	природна мова természetes nyelv
прилягання simulás, tapadás, a jelöletlen szerkezet pl. a	природничі науки természettudományok
	присвійний займенник birtokos névmás

присвійні прикметники
birtokost jelölő melléknevek

присвійність birtokosság,
birtokviszony

прислівник határozószó,
adverbium

прислівникове
словосполучення
határozószói szókapcsolat

прислівникові займенники
névmási határozószók

прислів'я közmondás

приспів refrén

приставка prefixum, igekötő

приспосовання alkalmazkodás,
idomulás

присудкове підрядне
речення állítmányi
mellékmondat

присудковість állítmányi jelleg,
predikativitás

присудок állítmány

притекстовий імпліцитний
зміст szövegfölötti implicit
tartalom

притча példázat, példabeszéd

приховані категорії rejtett
kategóriák

причини виникнення
омонімії a homonimák
létrejöttének okai

причини мовних змін a nyelvi
változás okai

причинне речення
okhatározói mellékmondat

причинний сполучник
okhatározói kötőszó

причинові прийменники
okhatározói elöljárószók

провал комунікативний
kommunikációs kudarc

прогресивна акомодация
előreható v progresszív igazodás
v akkomodáció

прогресивна асиміляція
előreható hasonulás

прогресивна дисиміляція
előreható disszimiláció

продуктивний alkotó, termelő,
produktív

продуктивний афікс
termékeny v produktív affixum

продуктивний суфікс
termékeny v produktív
szuffixum

проза próza

проклітики hangsúlytalan v
proklitikus

проксе́міка proxemika (a
kommunikáció és a hétköznapi
tevékenységek során a
személyek között betartott
távolság)

пролепис előresietés, prolepszis

прономіналізація névmásítás,
pronominalizáció

прононс kiejtés, akcentus

пропозиція javaslat,
előterjesztés, propozíció

пропріальні іменники
tulajdonnevek, proproális
főnevek

проривні приголосні звуки
zárhangok, explozívák

просаподосис gyűrű,
proszapodoszisz (szóismétlés a
beszédegység elején és végén)

просодика мовлення beszéd
prozódia

просодичні засоби prozódiai
eszközök

просодія verstan, prozódia

просте порівняння egyszerű
összehasonlítás

просте речення egyszerű
mondat

простий дієслівний

присудок egyszerű igei
állítmány

простий підмет egyszerű alany

простий присудок egyszerű
állítmány

прості прийменники egyszerű
előjárósók

прості сполучники egyszerű
kötősók

прості універсали egyszerű
univerzálék

просторічна лексика népies v
népnyelvi szókincs

просторічний népnyelvi, népies

просторіччя népnyelv, népies
kifejezés

просторова лінгвістика
geolingvisztika

просторові прийменники
tért kifejező előjárósó

просунутість elterjedtség

протазіс elő szak, első rész,
protazis

протеза előtét, ejtésköny-nyitó
magánhangzó beiktatása

mássalhangzó torlódásos szókezdet elé	пряма мова egyenes idézet, oratio recta
протезний protetikus	пряме значення слова a szó alapjelentése
протетичні приголосні звуки ejtéskönnyítő mássalhangzók	прямий відмінок alanyeset
протиставлення фонетичні hangtani szembenállás	прямий додаток egyenes v accusativusi tárgy
протиставний сполучник ellentétes kötőszó	прямий порядок слів у реченні egyenes szórendű mondatok
протиставні відношення szembenálló viszony	прямі запозичення egyenes kölcsonzések
прототип prototípus	псевдокомунікація álkommunikáció
протоукраїнські говори ősukrán nyelvjárások	психолінгвістика pszicholingvisztika
проточні приголосні → фрикативні приголосні звуки	психолінгвістичні методи pszicholingvisztikai módszerek
професійна диференціація мови szakmai különbségtevés a nyelvek között	психологізм pszichologizmus
професійна лексика szakszókincs	психологічний напрям lélektani irányultság
професійна мова szaknyelv	психологічний підмет lélektani v pszichológia alany
професіоналізми szakmai színezetet viselő szavak és fordulatok, szakszók	психологічний присудок pszichológiai állítmány
процес комунікативний kommunikációs folyamat	публіцистика publicisztika, újságírás
	публіцистична лексика publicisztikai szókincs

публіцистичний стиль

publicisztikai, újságírói stílus

пунктуаційний розбір az

írásjelek elemzése

пунктуаційні норми мови a

nyelvek írásjel-használati

szabályai

пунктуація központosítás,

írásjelhasználat

пуризм purizmus, nyelv-

tisztaságra való törekvés

P

реакція вербальна szóbeli

reakció

реалії valós dolgok és a valóságra

vonatkozó ismeretek

реальна модальність valós

modalitás

реверсивний irányváltó,

megfordítható, reverz

регіональні мови regionális

nyelvek

регіональність мови nyelvi

regionalitás

регістр jegyzék, lajstrom

регресивна акомодация

hátraható igazodás

регресивна асиміляція

hátraható v regresszív

asszimiláció

регресивна асиміляція за

глухістю a képzés helye

szerinti részleges hasonulás

регресивна асиміляція за

дзвінкістю a zöngéesség

szerinti részleges hasonulás

регресивна деривация

regresszív deriváció

регресивна дисиміляція

visszaható elhasonulás v

disszimiláció

редеривация fordított szóképzés

v deriváció

редуковані голосні redukált v

sorvadó hangok

редукция hangsorvadás

редукция голосних

magánhangzó sorvadás

редуплікація kettőzés,
kettőztetés

резонанс együtthangzás,
ráhangzás, rezonancia

резонатор hangverő, rezonátor

резюме összegzés, összefoglalás,
rezümé

резюмування összefoglalás,
összegzés

рекурсія rekurzió

релевантна опозиція lényeges
v releváns szembenállás

реліктові явища мовлення a
nyelvi jelenségek maradványai

релятивні словосполучення
viszonylagos v relatív
szókapcsolatok

реляційне значення relációs
érték

реляційні морфеми relációs
morfémák

рема réma (a mondat új
közlendőt tartalmazó része)

ремарка nyelvtani szerelés (a
szótárak szócikkei esetében)

ремінісценція visszaemlékezés,
reminiszcencia

рентгенографія
röntgenfényképezés

репліка válasz, felelet, replika

репрезентатив vmit jellemzően
kifejező minta, reprezentatív

репрезентативна функція
ábrázoló v reprezentatív funkció

репрезентація ábrázolás

ретороманська мова
rétoromán nyelv

референт előadó, referens

референтна функція előadói
funkció

референція felvilágosítás,
értésítés

референція мовця a beszélő
referenciája

рефрен refrén

рецептивний ismeretanyagot
könnyen befogadó, receptív

рецепція befogadás, átvétel,
recepció

реципієнт átvevő, befogadó

речення mondat

речення з кількома
підрядними több alárendelő
tagmondattal rendelkező
összetett mondat

речення з кількома
підрядними з однорідною
підрядністю több azonos

alárendelői tagmondattal
rendelkező összetett mondat
**речення з неоднорідною
підрядністю** többféle
alárendelői mellékmondatot
tartalmazó mondat
речення з прямою мовою
idézetet tartalmazó mondat
речення і судження mondat és
ítélet
речовинні іменники
anyagnevek
рима rím
риска kötőjel
ритм ritmus
ритм мови nyelvi ritmus
ритм мовлення beszédritmus
ритміка ritmustan, ritmika
ритмічна група mondatszakasz
ритмомелодика a beszéd
tagolása intonációs és ritmikai
modellek szerint
риторика szónoklattan, retorika
риторика натуральна
természetes szónoklattan
риторика описова leíró
szónoklattan
риторика спілкування
társalgási szónoklattan

риторичне заперечення
retorikai ellentmondás
риторичне запитання szónoki
kérdés
риторичне звертання szónoki
megszólítás
риторичне питання →
риторичне запитання
риторичний оклик szónoki
felkiáltás
риторичні фігури retorikai
alakzatok
ритуали міжособистісні
személyek közötti v
interperszonális rituálék
рівень szint, fok
рівень володіння мовою
nyelvtudás szintje
рівні мови nyelvi szintek
рівновага комунікативна
kommunikációs egyensúly
рід nem
рідна мова anyanyelv
різноманітність мов світу a
világ nyelveinek sokszínűsége
різномісний наголос
szabadhangsúly
різномовний többnyelvű

робочі прийоми

дослідження a megfigyelés
munkamódszerei

родовий відмінок birtokos

eset, genitivus

розбір elemzés

розвиток мовлення в

онтогенезі nyelvi fejlődés az
egyedfejlődésben

розвиток поняттєвого

мислення a fogalmi
gondolkodás fejlődése

розвідка tudományos

kutatómunka

розділи мовознавства a

nyelvtudomány felosztása

розділова пауза elválasztó v

tagoló szünet

розділове судження vagylagos

logikai ítélet

розділовий сполучник

választó kötőszó

розділові знаки írásjelek

роздільна вимова tagolt v

érthető kiejtés

роздільне написання

különírás

роздум 1. gondolkodás, töprengés

2. lírai kitérés

розмова beszéd

розмовна лексика köznyelvi

szókincs

розмовна мова köznyelv

розмовне речення kijelentő

mondat

розмовний стиль köznyelvi v

társalgási stílus

розмовність köznyelvűség

розмовно-побутова лексика

köznyelvi- v hétköznapi szókincs

розповідне речення kijelentő

mondat

розповідний kijelentő

розповідь elbeszélés, előadás,

elmondás

розподібнювання elhasonulás,

disszimiláció

розподібнювання

приголосних

mássalhangzóhasonulás

розрізнення голосних і

приголосних a magán- és

mássalhangzók

megkülönböztetése

розрізнення приголосних за

додатковими ознаками a

mássalhangzók további

jellemzők alapján történő
megkülönböztetése
розуміння megértés,
felfogóképesség
розширення значення слова
a szó jelentésbővülése
роль комунікативна
kommunikációs szerep
**роль мови в суспільному
житті** a nyelv társadalmi
szerepe
**роль мови у процесі
пізнання** a nyelv szerepe a
megismerési folyamatban
роль соціальна társadalmi v
szociális szerep
романіст román nyelvész,
romanista
романська група мов román
nyelvcsalád

російська мова orosz nyelv
ротові голосні ajakhang
румунська мова román nyelv
руни rúnák (a germánok
legrégebbi írásjelei)
русизми russzicizmusok, orosz
nyelvi sajátosságok
русинська мова ruszin nyelv (az
ukrán nyelvhez közel álló keleti
szláv nyelv)
русистика orosz filológia,
ruszisztika
рухи дейктичні rámutató
mozgás
рухомий наголос mozgó v
váltakozó hangsúly
ряд sor, sorrend, sorozat
ряд і піднесення голосних a
magánhangzók sora és
emelkedése

C

сакральний természetfeletti,
szakrális
самогубство комунікативне
kommunikációs öngyilkosság

самодійська сім'я мов
szamojéd nyelvcsalád
самопрезентація önbemutató
самостійні слова önálló
jelentéssel bíró v tartalmazó szó

самостійні частини мови

önálló szófajok

сарказм maró gúny, szarkazmus

саркастичне мовлення

gúnyos v szarkasztikus beszéd

сатира gúnyirat, szatíra

свистячі приголосні звуки

sziszegő hangok, alveodentális spiránsok

сегмент rész, darab, alkotórész

сегментація részekre bontás, szegmentáció

сегментна морфема szakasz morféma

сема jelentéselem, széma

семантика jelentéstan, szemantika

семантика комунікативна kommunikációs jelentéstan

семантико-граматичне число jelentéstan-grammatikai szám

семантико-граматичний рід jelentéstan-grammatikai nem

семантико-синтаксичні відношення jelentéstan-mondattani viszony

семантико-стилістичні

синоніми jelentéstan-stilisztikai szinonimák

семантична калька

jelentéstan kalk

семантична структура

речення a mondat jelentéstan szerkezet

семантичне поле jelentéstan mező

семантичний диференціал jelentéstan különbségtétel

семантичний критерій частиномовної

класифікації a szófajok csoportosításának jelentéstan kritériumai

семантичний множник jelentéstan tényező

семантичні синоніми jelentéstan szinonimák

семантичні архаїзми jelentéstan archaizmusok

семантичні запозичення jelentéstan kölcsönzés

семантичні неологізми jelentéstan neologizmusok

семасіологія a szavak jelentését és jelentésváltozását

tanulmányozó tudományág,
szemasziológia

семема a szövegösszefüggésben
egyértelművé vált szó, szeméma

семіозис a jelek létrejöttének a
folyamata, szemiózis

семіологія jeltudomány

семіотика jeltan, szemiotika

семіто-хамітська сім'я мов
sémi-hámi nyelvcsalád

семітські мови sémi nyelvek

сенс jelentés, értelem

сентенція bölcs mondás,
szentencia

сербська мова szerb nyelv

середній рід semlegesnem

середній стан mediális ige

середньоязиковий
приголосні звуки
középnyelvállású
mássalhangzók

середньоязикові звуки
középnyelvállású hangok

сибілянти füttyülő hangok,
szibilánsok

сигніфікативне значення
слова a szó jellemző jelentése

сигніфікативна функція
звуків a hangok meghatározó
szerepe

сигніфікативна функція
фонем a fonémák
meghatározó szerepe

сигніфікативне значення
szignifikáns jelentés

сила звука hangerő

сила іллокутивна cselekvési v
illokúciós erő

силабема szótag

силабічне письмо
szótagszámláló v szillabikus írás

силепсис összeértés, szillepszis

силовий наголос dinamikai
hangsúly

сильна позиція фонем erős
helyzetű fonéma

сильний підрядний зв'язок
erős alárendelői viszony

символ jelkép, szimbólum

символіка звука
hangszimbolika

символічні мови szimbolikus
nyelvek

сингармонізм hangrendi
harmónia, vokálharmónia

сингуляр тантум csak egyes számban létező, singularia tantum

сингулятиви egyszeri főnév

синекдоха szinekdoché

синерезис szótag-összeolvadás, szinerézis

синкопа szinkópa (súlytalan és súlyos ütemrészek összekötése)

синкретизм
differentiálatlanság, szinkretizmus

синоніми rokon értelmű szavak, szinonimák

синоніміка rokon értelműség, szinonimitás

синонімічний ряд
szinonimasor

синонімічні словники
szinonima szótárak

синонімія rokon értelműség

синонімія граматична
nyelvtani v grammatikai szinonimák

синонімія лексична lexikai szinonimák

синопис összefoglalás, áttekintés, szinopszis

синтагма szó szerkezet, szintagma

синтагматика a nyelvi rendszer linearitása, szintagmatika

синтагматичний szó szerkezeti, szintagmatikus

синтагматичний наголос
szó szerkezeti hangsúly

синтагматичний синтаксис
szó szerkezeti mondatban

синтагматичні відношення
szó szerkezet viszonyok

синтаксема szintakszéma

синтаксис mondatban

синтаксис тексту
szövegszintaxis

синтаксична анафора
mondattani anaforák

синтаксична деривація
mondattani levezetés v deriváció

синтаксична калька
mondattani kalkok

синтаксична конструкція
mondattani szerkezet

синтаксична пауза stilisztikai v mondattani szünet

синтаксична стилістика
mondattani stilisztika

синтаксична типологія
mondattani tipológia

синтаксична функція
відмінків az esetek
mondattani szerepe

синтаксичне значення
mondattani v szintaktikai
jelentés

синтаксичний mondattani

синтаксичний зв'язок
mondattani kapcsolat

синтаксичний розбір
mondattani elemzés

синтаксичні відношення
mondattani viszony

синтаксичні категорії
mondattani kategóriák

синтаксичні одиниці
mondattani egységek

синтаксичні омоніми
szintaktikai homonimák

синтаксичні форми
mondattani formák

синтаксично зумовлене
значення mondattanilag
meghatározott jelentés

синтактика → **синтаксис**

синтактичні комплекси
mondattani egységek

синтетизм szintetizmus

синтетична форма
mesterséges v szintetikus forma

синтетичний mesterséges v
szintetikus

синтетичні мови mesterséges
nyelvek

синтетичні словоформи
szintetikus szóalakok

синтетичні способи
вираження граматичних
значень a nyelvtani jelentés
kifejezésének mesterséges
módjai

синхронічна грамати́ка
szinkron nyelvtan

синхронічне мовознавство
szinkron nyelvtudomány

синхронічний словотвір
szinkron szóalkotás

синхронія egyidejűség,
szinkrónia

система rendszer

система мови nyelvi rendszer

системний контекст
rendszerszerű kontextus

системи комунікації
невербальні nonverbális
kommunikációs rendszerek

ситуативний контекст
szituatív kontextus

ситуативні неповні речення
nem teljes szituatív mondat

ситуація helyzet, körülmény,
szituáció

ситуація комунікативна
kommunikációs szituáció

сім'я мов nyelvcsalád

сіно-кавказькі студії sino-
kaukázusi tudományok

скандувати skandál

склад szótag

складання речень
mondatalkotás

складений дієслівний
присудок összetett igei
állítmány

складений іменний
присудок összetett névszói
állítmány

складений підмет összetett
alany

складений числівник
összetett számnév

складені прийменники
összetett két v több szóból álló
előjárósók

складені сполучники összetett
kötőszók

складені форми összetett
alakok

складне багатокomпонентне
речення többtagú összetett
mondat

складне безсполучникове
речення kötőszó nélküli
összetett mondat

складне елементарне
речення egyszerű összetett v
elementáris mondat

складне речення összetett
mondat

складне синкретичне
речення összetett szinkretikus
mondat

складне синтаксичне ціле
összetett mondattani egész

складне слово összetett szó

складне словосполучення
összetett szókapcsolat

складний дієслівний
присудок összetett igei
állítmány

складний присудок összetett
állítmány

складний числівник összetett számnév
складні прикметники összetett melléknevek
складні прийменники összetett elöljárósók
складні синтаксичні конструкції összetett mondattani szerkezetek
складні слова összetett szó
складні сполучники összetett kötőszók
складні суфікси összetett szuffixumok
складні універсали összetett univerzálék
складнопідрядне елементарне речення elementáris alárendelő összetett mondat
складнопідрядне речення alárendelő összetett mondat
складнопідрядне речення з підрядними мети célhatározói mellékmondat
складнопідрядне речення з підрядними міри і ступеня fok- és mértékhatározói mellékmondat

складнопідрядне речення з підрядними місця helyhatározói mellékmondat
складнопідрядне речення з підрядними порівняльним hasonlító határozói mellékmondat
складнопідрядне речення з підрядними причини okhatározói mellékmondat
складнопідрядне речення з підрядними способу дії módhatározói mellékmondat
складнопідрядне речення з підрядними умови feltételes határozói mellékmondat
складнопідрядне речення з підрядними часу időhatározói mellékmondat
складноскорочені слова szóösszevonás, csonka összetétel
складносурядне речення mellérendelő összetett mondat
складове письмо szótagoló írás
складовий наголос szótaghangsúly
складові звуки szótagalkotó hangok
складоподіл szótaghatár

складотворчий szótagalkotó
скоромовка nyelvtörő kifejezés
скоропис 1. folyóírás 2. gyorsírás
слабка позиція gyenge pozíció
слабке керування gyenge
vonzat
слабкий підрядний зв'язок
gyenge alárendelői viszony
славіст szláv nyelvész, szlavista
славістика szláv nyelv tudomány,
szlavisztika
сленг szleng
сленгові слова szleng szavak
слова szó
слова автора szerzői szó
слова ступеня fokozós szó
слова форма szóalak
слова-паразити parazita szók
слова-речення mondatszók
словацька мова szlovák nyelv
словесний nyelvi, verbális
словесний наголос
szóhangsúly
словесність filológia
словник 1. szótár 2. szókincs
словник мовця активний a
beszélő aktív szókincse
словник мовця пасивний a
beszélő passzív szókincse

словник антонімів az
ellentétes értelmű szavak
szótára, antonímaszótár
словник епітетів jelzői szótár
словник іношомовних слів
idegen szavak szótára
словник лінгвістичних
термінів nyelvészeti fogalmak
szótára
словник мови письменника
szerzői szótárak
словник омонімів homonima
szótár
словник паронімів a rokon
hangzású szavak szótára
словник правильного
написання →
орфографічний словник
словник синонімів
szinonimaszótár
словник скорочень
rövidítésszótár
словник сполучуваності
egyeztetési szótárak
словник топонімів földrajzi
nevek szótára
словники міжмовних
омонімів a nyelvek közötti
homonimák szótára

СЛОВНИКИ МОВИ

письменників írói szótárak

СЛОВНИКИ НЕОЛОГІЗМІВ

neologizmusok szótára

СЛОВНИКИ ПРАВИЛЬНОСТІ

мовлення beszédhelyességi szótárak

СЛОВНИКИ-МІНІМУМИ minimum

szótárak

СЛОВНИКОВА СТАТТЯ szótári cikk,

szócikk

СЛОВНИКОВИЙ ЗАПАС szókincs v

szókészlet

СЛОВНИКОВИЙ СКЛАД МОВИ

nyelvi szókincs v szókészlet

СЛОВНИКОВИЙ ФОНД МОВИ →

СЛОВНИКОВИЙ СКЛАД МОВИ

СЛОВО szó**СЛОВО І ПОНЯТТЯ** szó és fogalom**СЛОВО ЯК ВИРАЖЕННЯ**

ПОНЯТТЯ a szó mint a fogalom kifejezés eszköze

СЛОВОВЖИВАННЯ szóhasználat**СЛОВОЗМІНА** 1. ragozás 2.

ragozástan

СЛОВОЗМІННА ФУНКЦІЯ

афіксів az affixumok ragozási funkciója

СЛОВОЗМІННІ КАТЕГОРІЇ

ragozástani kategóriák

СЛОВОЗМІННІ ГРАМАТИЧНІ

категорії a ragozás nyelvtani kategóriái

СЛОВОПОРЯДОК szórend**СЛОВОСКЛАДАННЯ** szóösszetétel**СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ** szókapcsolat**СЛОВОТВІР** szóképzés**СЛОВОТВІРНА МОДЕЛЬ**

szóalkotási modell

СЛОВОТВІРНА МОТИВАЦІЯ a

szóalkotás motivációja

СЛОВОТВІРНА ПОХІДНІСТЬ

szóalkotási származékosság

СЛОВОТВІРНА ПРИСТАВКА

szóképző v derivációs előtag

СЛОВОТВІРНА ФУНКЦІЯ АФІКСІВ

az affixumok szóalkotó szerepe

СЛОВОТВІРНЕ ЗНАЧЕННЯ

szóalkotási jelentés

СЛОВОТВІРНИЙ АНАЛІЗ

szóalkotási elemzés

СЛОВОТВІРНИЙ ЛАНЦЮЖОК

ragozási lánc v ragozási sor

СЛОВОТВІРНИЙ СЛОВНИК

ragozási szótár

СЛОВОТВІРНИЙ ТИП ragozási

típus

словотвірні запозичення
szóalkotási kölcsönzés

словотворення → **словотвір**

словотворчий афікс szóalkotó
affixumok

словотворчий суфікс
szóképző szuffixum

словотворчі частки szóképző
partikulák

слово-тип típuszó

словоформа szóalak

слов'янізми szlavizmusok, szláv
nyelvi sajátosságok

слов'янознавець → **славіст**

слов'янознавство
→ **славістика**

слов'янська група мов szláv
nyelvcsalád

слов'янська філологія szláv
nyelvészet

слов'янські мови szláv nyelvek

службові дієслова segédige

службові слова viszonyzó

**службові слова як спосіб
вираження граматичних
значень** viszonyzó mint a
nyelvtani jelentés kifejezésének
módja

слухання hallgatás, odafigyelés

слухання емпатичне együtt
érző v megértő hallgatás

слухання критичне kritikai
hallgatás

смысл комунікативний
kommunikációs értelem

смысл мовної одиниці a nyelvi
egységek értelme

смысл текстовий
імпліцитний a szöveg
implicit értelme

солецізм durva mondattani hiba,
szolecizmus, stílushiba

сонант beszédhang, szonáns

сонорні звуки rezonáns hangok

сонорні приголосні звуки
резонáns mássalhangzók

соціалізація szocializáció (az
egyénnel a társadalomba való
beilleszkedési folyamata)

соціальна класифікація мов
a nyelvek társadalmi
osztályozása

соціальна роль társadalmi
szerep

соціальний символізм
társadalmi szimbolizmus

соціальні діалекти társadalmi nyelvváltozatok, szocilektusok
соціолект → **соціальні діалекти**
соціолінгвістика társas nyelvészet, szociolingvisztika
соціолінгвістичні методи szociolingvisztikai módszerek
соціологічний напрям szociológiai irányvonalak
соціологія мови nyelvszociológia
спадна інтонація ereszkedő hanglejtés
спадний дифтонг ereszkedő diftongus
спектрографія színeképelemzés, spektrográfia
спеціалізація значень слів a szójelentés specializálódása
спеціальна лексика speciális v szakszókincs, terminológia
спеціальна мова szaknyelv
співвідносні слова kölcsönös viszonyban lévő szavak
співвідношення голосних і приголосних у мовах світу a magán- és mássalhangzók

közötti viszony a világ nyelveiben
співомовка humoros vers v dal, melynek alapja vicc v közmondás
співрозмовники beszélgetőpartner v beszélgetőtárs
спілкування érintkezés, kapcsolat
спілкування міжособистісне személyek közötti v interperszonális kapcsolat
спілкування мовленнєве beszédbeli érintkezés
спілкування фатичне fatikus beszéd
спілкування формальне formális beszéd
спільний рід általános v közös nem
спільнокореневі слова közös tövű szavak
спільнослов'янська лексика közös szláv szókincs (olyan szavak, amelyek minden szláv nyelvben megvannak)
спіранти réshangok, spiránsok

спіч pohárköszöntő, rövid üdvözlő
beszéd

споконвічні слова ősi szavak

сполучна пауза kapcsolási
szünet (a mondatok egymástól
való elkülönítését szolgálja)

сполучний голосний
kötőhangzó

сполучник kötőszó

сполучникова конструкція
kötőszavas szerkezet

сполучниковий зв'язок
kötőszói viszony

сполучні голосні kötőhangzó

сполучні слова → **сполучник**

сполучність
összeegyeztethetőség

сполучуваність kapcsolatiság,
kapcsolati viszony

спонтанні фонетичні зміни
spontán hangtani változások

спонтанний rögtönzött,
akaratlan, spontán

спонукальне речення
felszólító mondat

спонукальний спосіб
дієлова felszólító módú ige

спонукальні вигуки felszólító
v akaratkifejtő indulatszók

споріднені мови rokonnyelvek

спорідненість мов
nyelvrokonság

спосіб mód

спосіб дієслова igemód

спосіб дієслівної дії az igei
cselekvés módja

спосіб словотворення a
szóalkotás módja

способи вираження

граматичних значень a
nyelvtani jelentés kifejezésének
módjai

справжні дифтонги valódi
diftongusok

сприйняття észlelés, érzékelés,
percepció

сприйняття мовлення
beszédérzékelés, beszédelfogás

спрощення egyszerűsítés,
leegyszerűsítés

спрощення груп
приголосних звуків a

mássalhangzócsoportok
leegyszerűsítése

стадіальність fokozatosság,
szakaszosság

сталий наголос állandó
hangsúly

стан állapot
стан дієслова igealak
стандартна мова normalizált v
standard nyelv
старописемні мови ősi
írásbeliséggel rendelkező
nyelvek
старослов'янські ószláv
nyelvből átvett szavak
старослов'янська мова ószláv
nyelv
статистика statisztika
статистичний метод
statisztikai módszer
статистичні універсали
statisztikai univerzálék
статус комунікативний
kommunikációs státusz
статут alapszabály, statútum
ствердження állítás, afirmáció
стверджувальне речення
állító mondat
стверджувальні частки állító
módosítószók
стереотип sablon, sztereotípia
стереотип гендерний nemi
sztereotípia
стереотип етнічний nemzeti
sztereotípia

стереотип національний →
стереотип етнічний
стереотип професійний
szakmai sztereotípia
стик kapcsolat, kontaktus
стилетвірні ознаки стилю a
stílus stílusalkotó jegyei
стилі вимови beszédstílus
стилі літературної мови az
irodalmi nyelv stílusai
стилі мови nyelvi stílusok
стилі орфоєпії kiejtési stílusok
стилізація megjelenítés,
stilizálás, stílusutánzás
стилістика stilisztika (a nyelvi
kifejezőeszközök tana)
стилістика загальна általános
stilisztika
стилістика порівняльна
összehasonlító stilisztika
стилістика української мови
az ukrán nyelv stilisztikája
стилістика часткова részleges
stilisztika
стилістична вправність
мовця a beszélő stilisztikai
képessége

стилістична диференціація мови a nyelvek stilisztikai differenciációja

стилістична забарвлення stilisztikai színezet

стилістична норма stilisztikai norma

стилістична позначка stilisztikai jegy

стилістична помилка stilisztikai hiba

стилістична система stilisztikai rendszer

стилістична система української літературної мови az ukrán irodalmi nyelv stilisztikai rendszere

стилістична фонетика stilisztikai hangtan

стилістичне забарвлення тексту a szöveg stilisztikai színezete

стилістичний синтаксис stilisztikai mondattan

стилістичні синоніми stilisztikai szinonimák

стилістичні фігури stilisztikai alakzatok

стилістично забарвлена лексика stilisztikailag színezett szókincs

стилістично нейтральна лексика stilisztikailag neutrális szókincs

стилостатистика stílusstatisztika

стиль stílus

стиль мови функціональний funkcionális nyelvi stílusok

стиль спілкування kommunikációs stílus

стиль художньої літератури szépirodalmi stílus

стильова норма stílusbeli norma

стислість мовлення a beszéd tömörsége

стійке словосполучення állandósult szókapcsolatok

стопа versláb

стратегія комунікативна kommunikációs stratégia

стратегія мовленнєвого спілкування beszédbeli kommunikáció stratégiái

стратиграфія української топонімії та лексичних

запозичень az ukrán földrajzi nevek és kölcsönszók stratégiája	суб'єктивна модальність szubjektív modalitás
строфа strófa	суб'єктивний alanyi
структура szerkezet, struktúra	суб'єктні відносини szubjektív viszony
структура мови nyelvi struktúra	субкод al kód
структура риторики retorikai struktúra	субмова alnyelv
структуралізм strukturalizmus	субстантивація főnevesülés
структурна лінгвістика strukturális nyelvészet	субстанціальні синтаксеми a szintaxémák főnevesülése
структурна схема речення a mondat strukturális sémája	субституція helyettesítés, pótlás, szubsztitúció
структурне значення szerkezeti jelentés	субстрат idegen nyelvből származó ősréteg, amelyre egy nyelv mintegy ráépül, szubsztrátum
структурний метод strukturális módszer	судження megítélés, ítélet
структурний синтаксис strukturális mondattan	суперлатив a melléknév felsőfoka, superlatívusz
структурні одиниці мови strukturális nyelvi egységek	суперсегментна морфема szegmentumok fölötti v szuperszegmentális morféma
ступені порівняння fokozás	суперстрат felsőbb nyelvi réteg
ступені порівняння прикметників melléknevek fokozása	супідрядний alárendelő, alárendelt
ступені порівняння прислівників a határozószók fokozása	супідрядність alárendeltség
суб'єкт alany, szubjektum	супін supinum (a latin nyelvten rendszerében az ige egyik sajátosság alakjának elnevezése)

суплетивізм kiegészülés,
suppletivismus
суплетивні форми kiegészült
alakok
суржик az ukrán és orosz nyelv
keveréséből létrejött makaróni
nyelv, szurzsik
сурядний mellérendelt
сурядний зв'язок mellérendelő
kapcsolat
сурядні сполучники
mellérendelő kötőszók
сурядність mellérendelés
супільна природа мови a
nyelv társadalmi természete
сутність науки a tudomány
lényege
суфікс képző

суфіксальний спосіб
словотвору képzéssel történő
szóalkotás
суфіксація → **суфіксальний**
спосіб словотвору
сучасна українська
літературна мова modern
ukrán irodalmi nyelv
сфера спілкування
kommunikációs környezet
східнослов'янська лексика
keleti szláv szókincs
східнослов'янські мови keleti
szláv nyelvek
схрещення мов nyelvek
keresztézése
сценарій szöveggönyv,
forgatókönyv

T

табу 1. szent és sérthetetlen dolog
2. tilalom alá eső tárgy vagy szó,
tabu
табу комунікативне
kommunikációs tabu,
kommunikációs tilalom
табу контактне kapcsolati tabu

табу мовне nyelvi tabu v tilalom
табу словесне beszédbeli tabu
табу тематичне tematikus tabu
тавтограма tautogramma (olyan
mondat v irodalmi mű,
amelynek minden szava
ugyanazzal a betűvel kezdődik)

тавтологія szószaporítás,
tautológia (azonos vagy hasonló
jelenésű szavak indokolatlan
ismétlése)

таємні мови titkos nyelvek

такт ütem, taktus

тактика комунікативна

kommunikációs taktus

тактовий наголос

taktushangsúly

татарська мова tatár nyelv

тверді приголосні звуки

kemény mássalhangzók

твердопіднебінні

приголосні íny- v szájpad-

láshangok, palatális

mássalhangzók

твірна основа a képzett szól

alapja

твори mű

теза alap- v vezérgondolat, tézis

тезаурус tezaurusz (egy-egy

szakterület fogalmait adott és

szigorúan kötött szókészlet

felhasználásával fogalmazza

meg)

текст szöveg

текстологія szövegtan,

szövegkutatás, textológia

текст прецедентний

példaszöveg

текстуальний szövegértékű,

textuális

тема téma, tárgy

тема висловлення a

megnyilatkozás tárgya

тема речення a mondat tárgya

тематичне дієслово tematikus

ige

тематичний голосний

tematikus magánhangzó

тематичні дієслова tematikus

igék

тематичні словники

tematikus szótárak

тембр hangszín, hangárnyalat

тембр звука → **тембр**

тембр мови a nyelvek hangszíne

тембр мовлення a beszéd

hangszíne

темп sebesség, tempó

темп мови nyelvi tempó, az

adott nyelv tempója

темп мовлення beszédsebesség

темпоральний időbeli,

temporális

темпоральні відносини

időbeli viszony

темпоральні прийменники
időbeli előjárósók

тенденція irány, irányzat,
tendencia

теоретик teoretikus

теоретична лексикографія
elméleti lexikográfia

теоретичне мовознавство
elméleti nyelvtudomány

теорія elmélet, teória

теорія вигуків indulatszó-
elmélet

теорія дерева faelmélet

теорія діалектів
dialektuselmélet

теорія звуконаслідування
hangutánzó elmélet

теорія ідіолектів idiolektus
elmélet

**теорія ієрархії мовних
рівнів** a nyelvi szintek
hierarchiájának elmélete

теорія ізоморфізму
izomorfizmus elmélet

теорія інформації
információelmélet

теорія ймовірностей
valószínűségelmélet

теорія мінімального зусилля
a minimális erőfeszítés elmélete

теорія множин halmazelmélet

теорія мовленнєвих актів
beszédaktus elmélet

**теорія мовленнєвої
діяльності** beszédtevékenység
elmélete

теорія моногенезу
monogenezis elmélet

теорія номінації kategória
elmélet

теорія полігенезу poligenezis
elmélet

теорія родовідного дерева
családfa elmélet

теорія розвитку мови nyelvi
fejlődés elmélete

теорія стадіальності a
szakaszosság elmélete

теорія становлення мови a
nyelv létrejöttének elmélete

теорія трудових вигуків a
munkához kapcsolódó
indulatszavak elmélete

теорія хвиль hullámelmélet

теперішній час jelen idő

територіальна

диференціація мови a
nyelvek területi differenciációja

територіальні варіанти

літературної вимови az
irodalmi nyelv területi változatai

територіальні варіації

фонем területi
fonémavariánsok

територіальні діалекти

területi v regionális dialektusok

термін szakkifejezés, szakszó,

terminus technikus

термінознавство →

термінологічна лексика

термінологічна лексика

szakszókincs, terminológia

термінологічний словник

terminológiai szótár, szakszótár

термінологія →

термінологічна лексика

техніцизм virtuoizitás

технічне мислення műszaki

gondolkodás

тимчасовість ideiglenesség

типи відмінювання

ragozástípusok

типи лексичних значень

слів a szó lexikai jelentésének
típusai

типи перенесення значень

слів a jelentésátvitel típusai

типи речень mondattípusok

типи словосполучень a

szókapcsolatok típusai

типологічна класифікація

мов a nyelvek típusok szerinti
csoportosítása

типологічне мовознавство

tipológiai nyelvészet

типологічний метод tipológiai

módszer

типологія típustan, tipológia

типологія графічних систем

az írásrendszerek típusai

типологія солецизм a

nyelvtani hibák típusai

тире gondolatjel

титло sor fölötti rövidítési jel (a

régi görög, latin és egyházi szláv
írásban)

тільда hullámvonal, tilde

тлумачний словник értelmező

szótár

тон 1. hang 2. tónus, hangnem

тональний наголос

tónushangsúly

тональність спілкування а

párbeszéd hangneme

тонічний наголос →

тональний наголос

топологічна семантика

tipológiai jelentéstan

топологічна схема tipológiai

séma

топонім helynév, földrajzi név

топоніміка helynévanyag,

toponímia

топонімічний словник

földrajzi nevek szótára

топонімія helynévkutatás

топос közhely, toposz

тохарська група мов tochar

nyelvcsoport

точність мовлення а beszéd

pontossága

трагедія tragédia

традиційна лінгвістика

hagyományos v tradicionális

nyelvészet

традиційне чергування

hagyományos váltakozás

традиційний принципи

правопису tradíció alapuló

helyesírási elvek

транзитивні дієслова →

перехідні дієслова

транзакційний метод

tranzakciós módszer

транзакція мовленнєва

beszédtranzakció

транскрибування átírás,

transzkribálás

транскрипція átírás,

transzkripció

транслітерація betűhív v betű

szerinti átírás

транслітерувати transzliterál,

betű szerint átír

транспозиційне значення

transzpozíciós jelentés

транспозиція áthelyezés,

transzponálás

трансфікс transzfixum (az egész

tövet átszövő affixum)

трансфіксація transzfixáció

трансформаційна

граматика transzformációs

nyelvtan

трансформаційний аналіз

transzformációs elemzés

трансформація átalakulás,
átformálódás
третячі приголосні zöngés
mássalhangzók
три крапки három pont,
hármaspont
трифтонг hármас hangzó,
triftongus
тричленний присудок három
tagú állítmány
троп szókép, fordulat, trópus (a
szavak értelmének a
felcserélése)

тунгусо-маньчжурська сім'я
мов tunguz-mandzsu
nyelvcsalád (az Urál-altaji
nyelvcsalád egyik ága)
турецька мова török nyelv
тюркізми türk nyelvi elemek,
türkizmusok
тюркська сім'я мов türk
nyelvcsalád
тюркські мови türk nyelvek
тяжіння vonzás, vonzódás

У

увулярні приголосні
nyelvcsappal képzett v uvuláris
mássalhangzók, raccsolók
удмуртська мова udmurt nyelv
угорська мова magyar nyelv
угорська філологія magyar
nyelvészet
угро-фінські мови finnugor
nyelvek
ударний голосний hangsúlyos
v hangsúly alatt álló
magánhangzó

узагальнено-особове
речення általános személyű
mondat
узагальнено-особові
односкладні речення
általános személyű egytagú
mondat
узагальнювальне слово
általánosító szó
узгоджене означення
egyeztetett jelző

узгоджений додаток	умлаут hangmagasítás, umlaut (a
egyeztetett tárgy	tőbeli magánhangzó megvál-
узгоджений присудок	tozása a ragozás során)
egyeztetett állítmány	умови успішності спіл-
узгодження egyezés, egyeztetés	кування a kommunikációs
узгодження підмета з	siker feltételei
присудком az alany és az	умовна мова tolvajnyelv, argó
állítmány egyeztetése	умовне підрядне речення
узгодження часів időbeli	feltételes mellékmondat
egyeztetés	умовне судження feltételes
узгоджувати egyeztet	ítélet
узуальний szokásos, szokványos,	умовний знак egyezményes jel
uzuális	умовний спосіб дієслова
узус szokás, úzus	feltételes módú ige
вказівний займенник mutató	умовний спосіб feltételes mód
névmás	умовні прийменники
українізм az ukrán nyelvből	feltételes előljárószók
kölcsönzött szó v fordulat,	умовні сполучники feltételes
ukrainizmus	kötőszók
україністика ukrán nyelv-	універсалії univerzálék,
tudomány, ukrainisztika	egyetemes jegyek
українознавство →	універсальний egyetemes,
україністика	univerzális
українська мова ukrán nyelv	універсальні граматики
українське діалектне	nyelvtani univerzálék
мовлення ukrán nyelvjárási	унілатеральна теорія знака
beszéd	egyoldalú jelelmélet
	уніфікс unifixum (olyan részei a
	szónak, amelyek sem a tőhöz,

sem a toldalékokhoz nem sorolhatók)

уособлення megszemélyesítés, megtestesítés

уподібнення hasonulás

уподібнення звуків a hangok hasonulása

уподібнювання hasonlítás, hasonlatossá tétel

уривки részletek, szemelvények

усічена форма csonka alak

усічена форма дієслова csonka v csonkított igealak

усічена форма слова rövidített v csonkított szóalak

усічення csonkolás, csonkítás

ускладнене речення többszörösen összetett mondat

ускладнений дієслівний присудок összetett igei állítmány

ускладнення bonyolítás, bonyolódás

ускладнення морфологічної alaktani komplikáció

усна мова beszélt nyelv

усна форми мови szóbeli nyelvi forma

устав 1. szabályzat, alapszabály 2. unciális írás

утворення голосу hangképzés

уточнювальні відокремлені члени речення pontosító szerepű kiemelt mondatrészek

уточнювальні члени речення pontosító mondatrészek

Ф

фабула tanmese, fabula

фаза időszak, időtartam, fázis

фази в артикуляції звуків a hangképzés artikulációs fázisai

факсиміле hasonmás, másolat, fakszimile

фактична функція мови tényleges nyelvi funkciók

фактор мови в націоналістичній ідеології a nemzeti ideológia nyelvi tényezői

факультативна морфема
fakultatív morféma

**факультативні розділові
знаки** választható írásjelek

фамільярна лексика bizalmas
v közvetlen szókincs

фамільярний стиль bizalmas
szókincs

фамільярний тон bizalmas
hangnem

**фарингальні приголосні
звуки** a garatban képzett v
faringális mássalhangzók

фатична функція мови a
nyelv kapcsolattartó funkciója

фігура 1. alak, forma, 2. figura (a
jobb kifejezői hatás elérésére
használt stilisztikai eszköz)

фігура думки a gondolatok
kifejezési formája

фігура мовлення beszédalak, a
beszéd formája

фігура слів szóalak

фігура стилістична stilisztikai
alak

фігуральний вираз képes
kifejezés

фізичний аспект fizikai
aspektus

**фізичний аспект у
характеристиці звуків** a
hang sajátosságok fizikai
aspektusa

фіксований наголос rögzített
v állandó hangsúly

філіппіки szenvedélyes hangú
szónoklat, filippika

філолог nyelvész,
irodalomtörténész

філологія nyelvészet, filológia

філологічний filológiai,
nyelvészeti, irodalomtörténeti

філологічний словник
nyelvészeti szótár

**філософський метод у
мовознавстві** filozófiai
módszer a nyelvészetben

фільтри комунікації
kommunikációs szűrők

фіналь befejező rész, finálé

фінікійське письмо föníciai
írás

фінітивні дієслова
személyragos v. határozott
igealak, finitív akcióminőségű
igék

фінно-угорська сім'я мов
finnugor nyelvcsalád

фламандська мова flamand nyelv
флексія ragozás, flexió
флексія основи belső flexió, tőváltakoztatás
флексія слова szóragozás
флексивний flexiós
флексивні мови flexiós v flektáló nyelvek
флексивне закінчення flektáló végződés
фольклоризми folklórizmusok
фон 1. phon (a hangerősség egysége) 2. a fonémavariánsok neve
фонація hangképzés, hangoztatás, fonáció
фонема fonéma
фонематична транскрипція fonematikus átírás v transzkripció
фонематичний склад fonémakészlet
фонетика hangtan, történeti
фонетика історична → історична фонетика
фонетична анафора fonetikai anafora

фонетична норма hangtani norma
фонетична система hangtani rendszer
фонетична стилістика hangtani stilisztika
фонетична транскрипція fonetikus átírás (a hangok pontos visszaadására törekszik)
фонетична фраза hangtani frázis
фонетичне освоєння запозичених слів a kölcsönszavak hangtani elsajátítása
фонетичне слово hangtani v önálló szó
фонетичне чергування hangtani váltakozás
фонетичне членування мови a nyelvek hangtani tagolódása
фонетичний hangtani, 2. kiejtés szerinti, fonetikus
фонетичний розбір hangtani elemzés
фонетичний принцип орфографії a helyesírás hangtani elvei

фонетичний символізм
hangtani szimbolizmus

фонетичні закони hangtani
törvények

фонетичні засоби
стилістики a stiliztika
hangtani eszközei

фонетичні зміни hangtani
változások

фонетичні одиниці мови a
nyelv hangtani egységei

фонетичні омоніми →
омофони

фонетичні процеси hangtani
folyamatok

фонічні явища hangjelenségek

фонологічна система
hangtani rendszer

фонологічний аспект у
характеристиці звуків a
hangsajátosságok fonológiai
aspektusa

фонологічні опозиції
fonológiai szembenállások

фонологія fonológia (a
beszédhangoknak a nyelvi
rendszerben elfoglalt helyét és
szerepét vizsgálja)

фоностилістика fonostiliztika

фонотактика fonotaktika

форма alak, forma

форма слова szóalak

формальна граматика
formális nyelvészet

формальна група formális
csoport

формальні мови formális
nyelvek

формально-граматичний
критерій formális
grammatikai kategóriák

формально-структурний
синтаксис formális-
strukturális szintaxis

формант formáns (a szavakhoz
járuló, azokat alakító, formáló
nyelvi elem)

форми мови nyelvi formák

форми мовного спілкування
a verbális kommunikáció formái

форми словозміни inflexiók
formák

форми словосполучень
szókapcsolati formák

форми словотворення
szóalkotási formák

формотворення alakformálás
(az adott szó új nyelvtani alakja-
inak a létrehozása),

формотворчий афікс
alakformáló affixumok

формування поняття
історизму a historizmus
fogalmának alakulása

фраза frázis, elcsépelte kifejezés

фразеологізм szólás, kifejezés,
frazeologizmus

фразеологічна калька
frazeológiai kalkok

фразеологічна одиниця
frazeológiai egység

фразеологічна синонімія
frazeológiai szinonimák

фразеологічне зрощення →
фразеологічна одиниця

фразеологічне сполучення
frazeológiai kapcsolatok

фразеологічний варіант
frazeológiai változatok

фразеологічний зворот
frazeológiai fordulat

фразеологічні вирази
frazeológiai kifejezések

фразеологічні словники
frazeológia szótár

фразеологія frazeológia

фразеологія як наука a
frazeológia mint tudomány

фразовий контекст
mondatösszefüggés v kontextus

фразовий наголос
frázishangsúly, mondathangsúly

фразовий член mondatrész

французька мова francia nyelv

**французький діалекто-
логічний атлас** francia
dialektológiai atlasz

фрейм váz, keret

фрикатив réshang, spiráns

фрикативний звук réshang,
spiráns

**фрикативні приголосні
звуки** spiráns mássalhangzók

фузійні мови egybeolvadó
nyelvek

фузія egyesülés, egybeolvadás

функції мови nyelvi funkciók

функції одиниць мов a nyelvi
egységek funkciói

функції спілкування a
kommunikáció funkciói

функціоналізм
funkcionalizmus

функціональна граматика

funkcionális nyelvészet

функціональна лінгвістика

funkcionális nyelvészet

функціональна стилістика

funkcionális stilisztika

функціональна фонетика

funkcionális hangtan

функціональний синтаксис

funkcionális mondattan

функціональні стилі

funkcionális stílusok

функціональні перенесення

funkcionális átvitel

функціональні регресії

мовлення a beszéd

funkcionális regressziója

функціональні стилі мови

funkcionális nyelvi stílusok

функціонально-семантичне

поле funkcionális-szemantikai
mező

функціонування мов у різні

періоди їх розвитку a nyelv
működése a fejlődése különböző
szakaszaiban

функція szerep, rendeltetés,

funkció

функція стилістична

stilisztikai funkció

X

хамітські мови hámi v hámita

nyelvek

хартія 1. pergamen, papirusz 2.

régi kézirat

хезитація hezitáció

хіазм tükörképes v keresztező

elhelyezés (a retorikában),

kiazmus

хіатус hiátus, hangűr

хід мовленнєвий beszédmenet

хозарська мова kazár nyelv

хронеміка az interakció

időviszonya, kronémika

художній переклад művészi

fordítás

Ц

церебральний звук

nyelvcsúccsal képzett hang,
cerebrális

церковнослов'янська мова

egyházi szláv nyelv

циркумфлекс sorfölötti

mellékjel, cikrumflexum

циркумфлексний наголос

fokozatosan csökkenő hangsúly

цитата idézet, citátum

цілеспрямований

асоціативний

експеримент fókuszált

asszociatív kísérlet

цільові прийменники célt

kifejező előjárósók

цокання az oroszra jellemző

hangtani jelenség, ami a c és cs

hang azonos ejtésében

mutatkozik meg

Ч

чадські мови csádi nyelvek

час idő (nyelvtani kategória, a
cselekvés és a beszélés idejének
az egymáshoz való viszonyát
fejezi ki)

час дієлова igeidő

часокількість időtartam (a hang
beszédbeli időtartama)

часові зміни időbeli változások

частини тексту szövegrész

частини мови szófajok

частка módosító- v járulékszó,
partikula

часткова асиміляція részleges

beolvadás v hasonulás

часткова редуплікація

részleges kettőződés

часткове мовознавство

részleges nyelvészet

частковий повтор részleges

ismétlés

часткові омоніми részleges

homonimák

часткові синоніми részleges

szinonimák

частотні словники gyakorisági szótárak
частотність gyakoriság, frekvenciaszám
чергування váltakozás, alternáció
чергування голосних звуків magánhangzó-váltakozás
чеська мова cseh nyelv
числівник számnév
числівникові займенники számnévi névmások
число szám (nyelvtani kategória)
чистота мовлення beszéd tisztaság

член névelő
член речення mondatrész
членні прикметники tagolt melléknevek
членування висловлювання
актуальне a megnyilatkozás aktuális tagolódása
чоловіча рима hímrím
чоловічий рід hímnem
чуваська мова csuvas nyelv
чужа мова idegen nyelv
чужомовний idegen nyelvű
чуттєво-образне мислення érzéki-ábrázoló gondolkodás

Ш, Щ

шведська мова svéd nyelv
шепелявий sziszegő
шепіт 1. suttogás 2. szóbeszéd
шиболет sibbolet (az a szó, melynek selypes kiejtésén a gileabeliek az efraimitákat felismerték)
шиплячий звук susogó hang, s-féle hang

шиплячі приголосні звуки susogó hangok, alveopalatális spiránsok v affrikáták
широкий голосний nyílt magánhangzó
школа «слів і речей» a szó és a dolgok iskolája
школа естетичного ідеалізму az esztétikai idealizmus iskolája

шок культурний kulturális
sokk

шотландська мова skót nyelv

штамп мовний nyelvi klisé

штиль stílus

штучна мова mesterséges nyelv

штучні міжнародні мови

mesterséges nemzetközi nyelvek

шум zörej, zaj

шум інформаційний
információs zörej

шум комунікативний
kommunikációs zörej

шумний zörej (mássalhangzó)

шумні звуки zörejhangok,
obstruensek

щільні приголосні звуки
réshangok. spiránsok

щоденник napló

Ю

юс jusz (az egyházi szláv ábécében
a nazális e hangot jelölő betű)

Я

ядерні структури belső
szerkezet

ядро висловлювання a
megnyilatkozás magja

язик nyelv (beszédszerv)

язикові приголосні a nyelv
részvételével képzett
mássalhangzók,

якання ja-zás (bizonyos hangok
helyén a ja ejtése)

якісна редукція minőségi
redukció

якісні прикметники
tulajdonságjelölő melléknevek

якість мовлення
beszédminőség

ямб jambus (az időmértékes
verselés egy rövid és egy hosszú
szótagból álló verslába)

японська мова japán nyelv

II. Rész
MAGYAR–UKRÁN

Частина II.
УГОРСЬКО–УКРАЇНСЬКА

Bevezetés

A kárpátaljai magyar iskolások az oktatási folyamat kezdetével megkezdik az államnyelvvél való ismerkedést is. A magyar iskolások számára készült tankönyvek azonban nem segítik az ukrán nyelv sikeres elsajátítását.

Különösen igaz ez a tény a felsőoktatási intézményekben folyó ukrán nyelvi oktatásra. Az egyes nyelvtudomány-területek tanulásához/tanításához csakis az ukrán anyanyelvűek számára készült tankönyvek, jegyzetek és oktatási segédanyagok állnak rendelkezésre. Így sokszor a diákok, főleg azokban az oktatási intézményekben, ahol az ukrán szakos tanár nem kétnyelvű, nem is tudják, hogy az általuk épp tanult nyelvészeti fogalom mit is jelenthet anyanyelvükön, s ez természetesen nagymértékben megnehezíti az adott anyag elsajátítását, hiszen nem tudják azt a magyar nyelvórákon elsajátított ismereteikkel párhuzamba állítani, azáltal értelmezni és elsajátítani.

A magyar iskolások számára megjelentetett ukrán nyelvtan könyvek csak a vonatkozó fejezetek címénél szokták feltüntetni az adott nyelvészeti fogalom magyar jelentését, míg a magyar nyelvtan könyvekben ezekre sem szokott sor kerülni. A tanárképzésben használt tankönyvek és egyéb oktatási anyagok (egyetemi/főiskolai jegyzetek) és fogalomtárak pedig nem is tartalmazznak két- vagy többnyelvű szójegyzékeket³.

Jelen kiadvány a kárpátaljai magyar iskolákban tanuló diákoknak, illetve az ezen iskolákba készülő egyetemi és főiskolai nyelvészhallgatóknak kíván segítséget nyújtani, ugyanis a legfontosabb nyelvi fogalmakat gyűjti össze. A szótár több mint háromezer nyelvészeti fogalom jelentését adja meg magyar és ukrán nyelven. A szócikkek egyszerű felépítése⁴ mindenki számára könnyen használhatóvá teszi a szótárt.

³ Ezek általában ugyanis nem a helyi oktatási intézmények számára készülnek. A kárpátaljai felsőoktatási intézmények az ukrán nyelv esetében az ukrán, a magyar nyelv esetében pedig (a helyi sajátosságoknak megfelelő kiadványok hiányában) a magyarországi tankönyveket és jegyzeteket használják.

⁴ A szócikkek a magyar címszóból és az ukrán jelentésből állnak. Ahol szükségesnek éreztük, ott a jelentések mellett a rövidebb magyarázatukat is feltüntettük.

A szótár összeállítása során használt forrásmunkák

Kétnyelvű szótárak:

- Bárány Erzsébet, Dzsanda Galina, Kótyuk István, Libák Natália, Margitics Katalin, Csernicskó István szerk. 2008. *Ukrán–magyar kisszótár // Українсько–угорський словничок*. Ungvár–Beregszász / Ужгород–Берегово: PoliPrint – II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola/СП „ПоліПрінт – Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II.
- Gáldi László 1978. *Orosz–magyar szótár*. Harmadik kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Hadrovics László – Gáldi László 1980. *Magyar–orosz kéziszo­­tár*. Ötödik kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Kótyuk István főszerk. 2006. Bárány Erzsébet, Csernicskó István, Dzsanda Galina, Híres Kornélia és Márku Anita szerk. *Magyar–ukrán kisszótár. // Угорсько–український словничок*. Ungvár–Beregszász / Ужгород–Берегово: PoliPrint – II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola/СП „ПоліПрінт – Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II.
- Udvari István szerk. 2005–2006. *Magyar–ukrán szótár I–II*. Glossarium Ukrainicum 8. Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszéke. Nyíregyháza.
- Udvari István szerk. 2000–2003. *Ukrán–magyar szótári adatbázis I–VI*. Glossarium Ukrainicum 2–7. Nyíregyháza.

Nyelvészeti szakszótárak:

- Bolla Kálmán 2006. *Magyar Fonetikai Kislexikon*. Forrás: <https://dokumen.tips/documents/magyar-fonetikai-kislexikon.-html?page=1> Megtekintés: 2023. 11. 08.
- Gazdag Vilmos szerk. 2016. *Ukrán–magyar nyelvészeti szakszótár*. Autdor-Shark, Ungvár.
- Барань Є. Б. 2010. *Короткий термінологічний словник з морфології української мови*. Rákóczi-füzetek LXXIII. Берегово.

- Ганич Д. І., Олійник І. С. 1985. *Словник лінгвістичних термінів*. Київ: Вища школа.
- Горпинич В. О. 2004. *Морфологія української мови*. Київ: «Академія».
- Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. 2001. *Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів*. Київ «Либідь».
- Панькин В. М., Филиппов А. В. 2011. *Языковые контакты. Краткий словарь*. Москва, Издательство «Флинта», Издательство «Наука».

Egyéb nyelvészeti szakmunkák:

- A. Jászó Anna főszerk. 2007. *A magyar nyelv könyve*. Nyolcadik kiadás. Trezor Kiadó Budapest.
- Kálmán László – Trón Viktor 2007. *Bevezetés a nyelvtudományba. Második, bővített kiadás*. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához XLVIII. Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- Keszler Borbála szerk. 2000. *Magyar Grammatika. Egyetemi Tankönyv*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Szikszaíné Nagy Irma 2007. *Magyar Stilisztika*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Кочерган М. П. 2001. *Вступ до мовознавства*. Навчальне видання. Київ, Серія «Альма-матер». Видавничий центр «Академія».
- Кочерган М. П. 2006. *Загальне мовознавство*. Видання 2-е, виправлене і доповнене, Київ, Видавничий центр «Академія»

Онлайн-бази даних:

- Словарь лингвистических терминов*. Доступно за адресою: <http://www.textologia.ru/slovari/lingvisticheskie-terminy/?q=484>
- Kislexikon. Lapoda Lexikon-enciklopédia*. Доступно за адресою: <http://www.kislexikon.hu/>
- Тезаурус з лінгвістичної термінології*. Доступно за адресою: http://www.mova.info/mov_thes.aspx?l1=68

A magyar ábécé

A a	Á á	B b	C c	Cs cs
D d	Dz dz	Dzs dzs	E e	É é
F f	G g	Gy gy	H h	I i
Í í	J j	K k	L l	Ly ly
M m	N n	Ny ny	O o	Ó ó
Ö ö	Ő ő	P p	R r	S s
Sz sz	T t	Ty ty	U u	Ú ú
Ü ü	Ú ú	V v	Z z	Zs zs

Список скорочень

ford.	fordítástudomány
→	lásd a megadott címszó alatt
ill.	illetve
okt.	oktatástudomány
pl.	például
stb.	és a többi
v	vagy
vmely	valamely
vminek	valaminek
vmit	valamit
vmivel	valamivel

A

abbreviatúra → **rövidítés**

abház nyelv абхазька мова

ablativus аблатив; орудний
відмінок

ablaut аблаут

abrakadabra → **értelmetlen
beszéd**

abreviáció абрєвіація

abruptív mássalhangzók
абрубтивні приголосні

abszolút felsőfok

abszolút homonimák повні
омоніми

abszolút idő абсолютний час;
безвідносний час

abszolút igeidő абсолютний час
дієслова

abszolút jelen idő абсолютна
теперішність

abszolút szinonimák
абсолютні синоніми

absztrahálás →
elvonatkoztatás

absztrakció абстракція

absztrakt nyelvi jel
абстрактний мовний знак

absztrakt stílus абстрактність
стилю

abszurd → **értelmetlen**

abszurdum абсурд

accusativus акузатив;
знахідний відмінок

accusativusi tárgy → **egyenes
tárgy**

adaptáció адаптація; переробка

adaptált szöveg адаптований
текст

adat дані; матеріал

adatközlés публікація даних

adatközlő → **informátor**
інформатор

adatolt завірений; засвідчений

additív kapcsolat адитивний
тип з'єднання

additív додатковий

adekvát адекватний

adekvát társalgási stílus

адекватний стиль спілкування

adekvátság адекватність

adherens expresszivitás

адгерентна експресивність

adhortáció адгортація

adoma анекдот
adomázik розповідати анекдоти
adsztrátum адстрат
adverbializáció адвербіалізація
adverbializált szókapcsolat
адвербіальне словосполучення
adverbium verbale
дієприслівник
adverbium прислівник
afázia → **beszédképtelenség**
aferézis афераза
affektív афективний
affirmáció ствердження
affixáló stilisztika афіксальна
стилістика
affixoidok афіксоїди
affixum афікс
affrikáta африкати
affrikáták шиплячі приголосні
звуки
affrikátás африкативні
aforisztikusság афористичність
aforizma афоризм
afrikaans африканс; бурська
мова
afro-ázsiai nyelvcsalád
афразійська сім'я мов
agentív jelentés агентивне

значення
agglutináció аглютинація
agglutináló nyelvek
аглютинативні мови
agitációs beszéd агітаційна
промова
agráfia аграфія
agrammatizmus аграматизм
ajak-foghangok →
labiodentális mássalhangzók
ajakhang → **labiális hang**
ajaki губний
ajakkerekítés → **labializáció**
ajakkerekítés nélküli без
округлення губ
ajakkerekítéses → **labiális**
magánhangzó
ajakkerekítettség огубленість
ajakréses magánhangzó
вузький голосний
ajakak részvételével képzett
magánhangzók губні голосні
ajakak részvételével képzett
mássalhangzók губні
приголосні
akadályhang шумний
приголосний
akcentológia акцентологія

akcentológiai stilisztika

акцентологічна стилістика

akcentus акцент; наголос;

прононс

akcentussal beszél говорити з

іншомовним акцентом

akcióminőség вид; аспект дії

akkulturáció акультурація

akkumuláció акумуляція

akrosztikon акростих

aktív beszéd szervek активні

мовні органи

aktív ige → **cselekvő ige**

aktív konstrukció активні

конструкції

aktív melléknévi igenév

активний дієприкметник

aktív szóincs активна лексика

aktív toldalékok активні афікси

aktívum → **cselekvő igealak**

aktuális jelentés актуальне

значення

aktuális mondattagolás

актуальне членування речення

aktualizálás → **időszerűsítés**

aktus акт

akusztika акустика

akusztikus акустичний

akusztikus fonetika акустична

фонетика

al kód субкод

aláírás → **autogram**

alak образ

alakformálás формотворення

alakformáló affixumok

формотворчий афікс

alaksor парадигма

alaktalan szó безформні слова

alaktan → **morfológia**

alaktani → **morfológiai**

alaktani elemzés мор-

фологічний розбір

alaktani eltérések két

összehasonlítható nyelv

között діаморфія

alaktani folyamatok

морфологічні процеси

alaktani homonimák

морфологічні омоніми

alaktani kategória мор-

фологічна категорія;

alaktani komplikáció

ускладнення морфологічної

системи

alaktani szóalkotási módszer

морфологічний спосіб

словотворення
alaktani tő морфологічний
корінь
alaktani váltakozás мор-
фологічне чергування
alaktanilag морфологічно
alaktani-szintaktikai
szóalkotási módszer
морфолого-синтаксичний
спосіб словотвору
alakváltozás змінювання
форми
alakváltozat аломорф; варіант;
різновид
alakváltozatok → **dublettek**
alakzat фігура
alany → **szubjektum**
alanyeset → **nominativus**
alanyi mellékmondat суб'єктне
підметове підрядне речення
підмету
alanyi ragozás безоб'єктне
дієвідмінювання
alanyi підметовий; суб'єктивний
alanytalan mondat без-
підметові речення; безсуб'єктні
речення
alap univerzálék елементарні

універсали
alap- v vezérgondolat; tézis
теза
alapak основна форма;
первісна форма
alapelem основна частина;
основний компонент
alapelv принцип; основа засада
alapfok звичайний ступінь
порівняння; позитивний
ступінь порівняння
alapgondolat задум; основна
думка
alaphang основний тон
alaphangsúly основний наголос
alapigazság → **axióma**
alapjelentés основне значення
alapnyelv вихідна мова; мова-
основа; прамова
alapszabály → **statútum**
alapszabály устав
alapszókinccs лексичне ядро;
основний словниковий фонд
alárendelés → **hipotaxis**
alárendelő kapcsolat
підрядний зв'язок
alárendelő kötőszók підрядні
сполучники

alárendelő összetett mondat

складнопідрядне речення

alárendelő szókapcsolat

підрядне словосполучення

alárendelő viszony

підпорядкування

alárendelő підрядний

alárendelt fogalom →

hiponima

alárendelt mondat підрядне

речення

alárendeltség → **hiponímia**

albán nyelv албанська мова

alcím підзаголовок

alexia алексія

alfabetikus írás алфавітне

письмо

alfaj підвид

alfejezet підрозділ

alfejezetekre oszt розділити на

підрозділи

alkalmazás → **applikáció**

alkalmazkodás пристосування

alkalmazott lexikológia

прикладна лексикологія

alkalmazott névtan прикладна

ономастика

alkalmazott nyelvtudomány

прикладна лінгвістика

alkalmi → **kontextuális**

alkalmi szinonimák

контекстуальні синоніми

alkotás доробок

alkotókészség креативність

alkotórész сегмент; складова

частина

allegória алегорія

allegorikus алегоричний

alliteráció → **betűrím**

allofon → **ejtésváltozat**

allomorf → **alakváltozat**

alloním алонім

allúzió алюзія

almanach → **évkönyv**

alnémet нижньонімецький

alnyelv субмова

alpári hang вульгарний тон

alpári вульгарний; брутальний

alsó nyelvvállású hang звук

низького піднесення

alsóbb szintek нижчий рівень

altáji nyelvi hatások алтайські

впливи

alternáció альтернація

alternáció чергування

alveodentális spiránsok

свистячі приголосні звуки
alveoláris hangok альвеолярні
amelioráció амеліорація
amerikanizmus американізм
amfibólia амфіболія
amorf nyelvek аморфні мови
amplifikáció ампліфікація
anadiplózis → **kettőzés**
anadiplózis повна редуплікація
anafora анафора
anaforikus → **visszautalásos**
anaforikus névmás анафоричні займенники
anagramma анаграма
anaklázis анаклаза
anakolutia анаколупф
anakronisztikus анахронічний
anakronizmus → **korszerűtlenség**
analfabéta без грамотний; неосвічений; неписьменний
analfabetizmus неграмотність
analitikus аналітичний
analitikus forma аналітична форма
analitikus melléknevek аналітичні прикметники
analitikus nyelvek аналітичні

мови
analitikus szóalak аналітичні словоформи
analitikus toldalék аналітичні афікси
analóg аналогічний; подібний
analógia аналогія
analógiás kiegyenlítődes аналогічне вирівнювання
analógiás kiterjesztődés аналогічне розширення
analógiás változás аналогічні зміни
anapesztus анапест
anatoliai nyelvek анатолійська група мов
anekdota анекдот
anglicizmus → **angolos kifejezés**
angol nyelv англійська мова
angol nyelvű англomовний
angolos kifejezés англіцизм; специфічний англійський мовний зворот
annales аннали
annomináció аномінація; перейменування
annotáció анотація

annotált bibliográfia

анотована бібліографія

annotált анотований

anomália аномалія

anómia аномія

anonim анонім

antifrázis антифраза

antiklimax антиклімакс

antitézis → **ellentét**

antológia антологія

antonímák → **ellentétes**

jelentésű szavak

antonímaszótár → **ellentétes**

értelmű szavak szótára

antonímia антонімія

antonomázia антономазія

antropomorfizáció

антропоморфізація

antropomorfizmus

антропоморфізм

antroponima антропонім

antroponímia антропонімія

anyagi kölcsönzés матеріальне
запозичення

anyagi матеріальний

anyagnév недискретні

іменники; речовинні іменники

anyanyelv рідна мова;

материнська мова

anyanyelvi oktatás навчання

рідною мов

anyanyelvi який відноситься до

рідної мови

aorisztosz аорист

apikális hangok

передньоязикові звуки

apikális mássalhangzók

апикальні приголосні

apokopé апокопа

apokrif апокриф

aporia апорія

apoziópézis апосіопезис

apoztróf → **hiányjel**

appercepció → **megértés**

applikáció аплікація

apozíció апозиція; узгоджене

постпозитивне значення

arab nyelv арабська мова

arámi írás арамейське письмо

archaikus архаїчний

archaikus szókészlet архаїчна
лексика

archaizálás архаїзація

archaizmus архаїзм

archetípus архетип

archiszéma архісема

arcjáték → **mimika**
arculat імідж
areál → **elterjedési terület**
areális ареальний
areális diffúzió ареальна
дифузія
areális jelenség ареальне
явище
areális nyelvészet ареальна
лінгвістика
argó арго; умовна мова
argó kifejezés арготизм
argó жаргон
argumentáció аргументація
artikuláció артикуляція;
утворення голосу
artikulációs apparátus
артикуляційний апарат
artikulációs bázis
артикуляційна база
artikulációs fonetika ар-
тикуляторна фонетика
artikulál артикулювати
artikulálatlan
нечленороздільний
artikulémák артикулеми
artikulus артикль
artistikus художній

aspektológia →
**igeaspektusokat vizsgáló
tudományág**
aspektualitás аспектуальність
aspektus аспект
aspiráta → **hehezetes hang**
aszimmetria асиметрія
aszindeton асиндетон
asszerció асерція
asszertív асертив
asszimiláció асиміляція;
уподібнення
asszociáció асоціація
asszociatív viszony асоціативні
відносини
asszonánc асонанс
aszteizmus астеїзм
atematikus атематичний
atlasz атлас
attributív атрибутивний
attributív szókapcsolat
атрибутивне словосполучення
attribútum атрибут; означення
ausztrálangol австрало-
англійський
ausztronéz nyelvcsalád
малайсько-полінезійські мови
autentikus szöveg автентичний

текст

autogram автограф

autokommunikáció
автокомунікація

automatikus fordítás
автоматичний переклад

automatikus hangsúly ав-
томатизований наголос

automatikus megnyilatkozás
автоматизм вислову

automatikus nyelvészet
автоматична лінгвістика

automatikus nyelvi elemzés
автоматичний лінгвістичний
аналіз

automatikus szövegelemzés
автоматичний аналіз тексту

**automatikus szövegfel-
dolgozás** автоматичне
опрацювання тексту

avulzívák → csettintő hangok

axiológia аксіологія

axióma аксіома

**az affixumok ragozási
funkciója** словозмінна
функція афіксів

**az affixumok szóalkotó
szerepe** словотвірна функція

афіксів

az agykéreg nyelvi mezője
мовні поля кори мозку

**az alany és az állítmány
egyeztetése** узгодження
підмета з присудком

az állítmány névszói része
іменна частина присудка

**az amerikai indiánokkal
foglalkozó tudományág**
амеріндіанські студії

**az angol nyelv történelmi
sorsa** історична доля
англійської мови

**az egyéni stílus mennyiségi
mutatói** кількісні параметри
індивідуального стилю

az elmélkedés műfajai жанри
мислення

**az első technikai nyelvi
nehézségek** перші тех-нічні
труднощі мови

az emberi nyelv definíciója
дефініція людської мови

**az emlékezés és a felejtés
törvényszerűsége**
закономірності запам'ятову-
вання і забування

az esetek mondattani szerepe

синтаксична функція відмінків

az esztétikai idealizmus

iskolája школа естетичного

ідеалізму

az európai nyelvek

szókészletének

különbözősége диференційні

відстані лексиконів мов Європи

az idő kategóriája категорія

часу; категорія темпоральності

az ige múlt ideje минулий час

дієслів

az ige személye особа дієслова

az ige visszaható állapota

зворотній стан дієслова

az igeállapot kategóriája

категорія стану

az igei cselekvés módja спосіб

дієслівної дії

az igei személyek csoportja

категорія особи дієслів

az igeák alaktani osztályai

морфологічні класи дієслів

az igemódok kategóriája

категорія способу дієслів

az indoeurópai nyelvek

közötti genetikai kapcsolat

генетичний зв'язок між

індоєвропейськими мовами

az információ kódolása

кодування інформації

az interetnikus kommu-

nikáció nyelvei мови

міжнаціонального спілкування

az írásbeliség monogenezise

моногенез письма

az írásjelek elemzése

пунктуаційний розбір

az írásrendszerek típusai

типологія графічних систем

az írástan és az ábécé графіка

й алфавіт

az irodalmi nyelv nemzeti

változata національний

варіант літературної мови

az irodalmi nyelv stílusa стилі

літературної мови

az izoglosszák történelmi

értelmezése історична

інтерпретація ізоглос

az ókori egyiptomiak nyelve

давньоєгипетська мова

az összetett mondat

állítmányi része предикативні

частини складного речення

az összetett szavak között

használt kötőjel гіфен

az ukrán és az orosz szókincs

közötti távolságkülönbözet

диференційна відстань лексики

української та російської мов

az ukrán földrajzi nevek és

kölcsönszók stratégiája

стратиграфія української

топонімії та лексичних

запозичень

az ukrán irodalmi nyelv

stilisztikai rendszere

стилістична система

української мови

az ukrán nyelv stilisztikája

стилістика української мови

az ukrán nyelv szókészlete

лексика української мови

az ukrán nyelv történelmi

fejlődése історикний розвиток

української мови

az ukrán nyelvet ért gót

hatások готські впливи в

українській мові

az ukrán nyelvet ért iráni

nyelvi hatás іранські впливи в

українській мові

az ukrán nyelvet ért kelta

hatások кельтські впливи в

українській мові

az ukrán nyelvjárások térképe

карта українських діалектів

az ukrán szókészlet

kölcsönszavai запозичення в

словниковому складі

української мови

azeri nyelv азербайджанська

мова

azonos alakú szavak →

homonimák

azonos alakúság →

homonímia

azonos ejtésű szavak →

homofonok

azonos hangzású омофонний

azonos írásképpel rendelkező

szavak графічні омоніми

azonos írásképű szavak →

homográfok

azonos típusú tagmonda-

tokból álló kötőszó nélküli

összetett mondat безсполуч-

никове складне речення з

однотипними частинами

azonos tövű szavak

однокореневі слова
azonos tövű szinonimák
однокореневі синоніми

azonosalakúság омонімія
azonosítás → **identifikáció**

Á

ábécé абетка; азбука; алфавіт

ábécérend → **betűrend**

ábécéskönyv абетка; азбука;
буквар

ábrázol зображати, зобразити

ábrázolás опис

ábrázolás репрезентація

ágens агент

áldiftongusok несправжні
дифтонги

álkommunikáció

псевдокомунікація

államnyelv державна мова

állandó hangsúly нерухомий,
v постійний, v сталий наголос

állandó hangsúly фіксований
наголос

állandó jelző постійні
епітети

állandó szófajok незмінні
частини мови

állandó szókapcsolat

зрощення

állandósult szókapcsolat
стійке словосполучення

állapot стан

állathangok зоофони

állatnevek зооніми

állítás аргументація;
твердження

állítmány → **predikátum**

állítmány nélküli mondat
безприсудкове речення

állítmányi alakok

предикативні форми

állítmányi határozószók

предикативні прислівники

állítmányi mellékmondat

присудкове підрядне речення

állítmányi szerep

предикативність

állítmányi присудковий

állítmánykiegészítő іменна
частина присудка

állító módosítószók

стверджувальні частки

állító mondat ствердзь-

жувальне речення

álnév псевдонім**általános alany** узагальнений

підмет

általános alárendelői

viszony загальне

підпорядкування

általános hangtan загальна

фонетика

általános módszertan

загальна методологія

általános nem загальний рід;

спільний рід

általános névmás загальний

займенник

általános nyelv → **lingua-
geral****általános nyelvészet** загальне

мовознавство

általános nyelvi neolo-

gizmusok загальномовні

неологізми

általános nyelvi v stílusközi

szókészlet міжстильова

лексика

általános nyelvtudomány

загальне мовознавство

általános stilisztika загальна

стилістика

általános személyű egytagú

mondat узагальнено-особові

односкладні речення

általános személyű mondat

узагальнено-особове речення

általános szókészlettan

загальна лексикологія

általánosítás узагальнювання**általánosító szinekdoché**

узагальнювальна синекдоха

általánosító szó уза-

гальнювальне слово

árnyalat забарвлення**átadás csatornája** канал

передачі

átalakítás → **konvertálás****átalakító** перетворювальний**átcsapás az indulatszó**

kategóriájába →

interiectivatio

átértelmezés перетлумачення**átfordít** перекласти**átformálódás** трансформація**átható** перехідний

átható ige перехідне дієслово
áthelyezés → **transzponálás**
átkapcsolás → **kommutálás**
átlátszatlan непрозорий
átlátszó прозорий
áttetszőség →
transzparencia

átvált перевімкнути
átvétel → **kölcsönzés**
átvevő реципієнт
á-zás (az orosz nyelvben)
акання
á-zó nyelvjárást beszél акати

B

balansz баланс
balkán nyelvi liga балканська
ліга мов
balkáni nyelvi unió бал-
канський мовний союз
balkanisztika балканістика
ballada балада
balti nyelvcsalád балтійська
група мов
balti nyelvek балтійська мов
balti-szláv nyelvek балто-
слов'янська мовна спільність
balti-szláv nyelvi
párhuzamok балто-
слов'янські мовні паралелі
barbarizmus варваризми
barokk бароко
baskír nyelv башкирська мова

bázisnyelv мова-основа
becenév пестливе ім'я
becsmérlő szavak →
szitokszók
becsmérlő szókészlet
пейоративна лексика
beépült szó додане слово
befejezetlen határozói
igenév дієприслівник
недоконаного виду
befejezetlen körmondat
незакінчений період
befejezetlen mondat
незакінчене речення
befejezett határozói igenév
дієприслівник доконаного
виду
befejezett igeszemlélet

доконаний вид
befejezett múlt → **perfektum**
befejező rész → **finálé**
befogadás → **repció**
behaviorizmus біхевіоризм
behelyezett szerkezet
вставлені конструкції
beilleszkedés адаптація;
приспосовання
bekebelezés → **inkorporáció**
bekebelező nyelvek →
inkorporáló nyelvek
bekezdés абзац
belső beszéd внутрішнє
мовлення
belső flexió внутрішня
флексія
belső kontextus внутрішній
контекст
belső monológ внутрішній
монолог
belső mozgatórugó
внутрішні мотиви
belső rekonstrukciós
módszer прийом
внутрішньої реконструкції
belső rím внутрішня рима
belső szerkezet ядерні

структури
belső újraértelmezési
módszer прийоми
внутрішньої інтерпретації
bemenet вхід
bengáli nyelv бенгальська
мова
bennszülött абориген;
корінний житель
benyomás → **impresszió**
besorolás зарахування;
включення
beszéd és gondolkodás
мовлення і мислення
beszéd és nyelv мовлення і
мова
beszéd prozódia просодика
мовлення
beszéd szegmens мовний
такт
beszéd viselkedés
мовленнєва поведінка
beszéd розмова
beszédaktus мовленнєвий акт
beszédaktus elmélet теорія
мовленнєвих актів
beszédalak фігура мовлення
beszédbeli cselekmény

мовленнєва дія
beszédbeli érintkezés
мовленнєве спілкування
beszédbeli folytonosság
континуум дискурсу
beszédbeli gondolkodás
мовленнєве мислення
beszédbeli illemszabályok
мовленнєвий етикет
beszédbeli interakció
мовленнєва інтеракція
beszédbeli képszerűség
образність мовлення
beszédbeli kifejező erő
експресія мовлення
beszédbeli kommunikáció
stratégiái стратегія мовленнєвого спілкування
beszédbeli logikusság és következetesség логічність і послідовність мовлення
beszédbeli tabu словесне табу
beszédciklus мовленнєвий такт
beszéddallam мелодика мовлення
beszéddel való kifejezés
вербалізація

beszédeértés розуміння мови; аудіювання
beszédes багатослівний
beszédfelfogás сприйняття мовлення
beszédfolyam мовний потік
beszédfordulat локуція
beszédhang → **szonáns**
beszédhelyesség
правильність мовлення
beszédhelyességi szótárak
словник наголосів; орфоепічний словник
beszédhelyzet мовна ситуація
beszédhiba мовний дефект
beszédidentitás мовленнєва особистість
beszé dintonáció інтонація мовлення
beszédképtelenség афазія
beszédkészség мовні навички
beszédkultúra культура мовлення
beszédmegértés аудіювання; розуміння мови
beszédmenet хід мовленнєвий
beszédminőség якість

мовлення
beszéd mód манера мовлення
beszéd ritmus ритм мовлення
beszéd sebesség темп мовлення
beszéd stílus стилі вимови
beszéd szervek мовленнєвий апарат; мовний апарат; органи мови
beszéd technika розмовна техніка
beszéd téma тема розмови
beszéd tett → **illokúció**
beszéd tevékenység elmélete теорія мовленнєвої діяльності
beszéd tevékenység мовленнєва діяльність
beszéd típus види мовлення
beszéd tisztaság чистота мовлення
beszéd tranzakció мовленнєва подія
beszéd utánzás мовленнєва імітація
beszélés мовлення
beszélgetés говоріння; розмова; бесіда

beszélgető partner співрозмовник
beszélő комуніканти; мовець
beszél nyelvi усна мова
betoldott вставний
betű буква; літера
betű-hang írás буквено-звукове письмо
betűhív átírás транслітерація
betűírás буквене письмо
betűkötés → **ligatúra**
betűrend абетковий список; азбучний порядок
betűrím алітерація
betűszó акронім
bevésődés → **imprinting**
bevezető rész інтродукція
bevezető вступ
bevezető szavak вступне слово
bezárólag інклюзив
bhodzspuri бходжпурі
bibliai motívumok бібліїзми
bibliográfia бібліографія
bihaviorizmus біхевіоризм
bikulturalizmus бікультуралізм
bilabiális mássalhangzók →

két ajakkal képzett mássalhangzók
bilingvizmus білінгвізм;
двомовність
bináris jegy подвійний знак
bináris бінарний
biológiai irányzat a nyelvészetben біологічний напрям у мовознавстві
birtoklás присвоєння
birtoklást kifejező → **posszesszív**
birtokos присвійний
birtokos eset → **genitivus**
birtokos jelző присвійне означення
birtokos névmás присвійний займенник
birtokost jelölő melléknevek присвійні прикметники
birtokviszony присвійність
bizalmas hangnem фамільярний тон
bizalmas stílus фамільярний стиль
bizalmas szókészlet фамільярна лексика
bíztatás → **adhortáció**

bolgár nyelv болгарська мова
bolgár nyelvészet → **bolgarisztika**
bolgarisztika болгаристика
bonyolódás ускладнення
Boomer hezitációs szünetekkel kapcsolatos törvényszerűségei закономірність Бумера у паузах вагання
boreális stúdiumok бореальні студії
bőbeszédű багатослівний
bőbeszédűség багатослівність
bölcs mondás → **szentencia**
bölcsészdoktor доктор філологічних наук
bővített mondat поширене речення
bővítőmennyiség другорядний член речення
brosúra брошура
burkolt mondanivaló підтекст
burmai nyelv бірманська мова
busztrofedon бустрофедон

C

cél мета

célhatározó обставина мети

célhatározói mellékmondat

підрядне речення обставини
мети

célhatározói szerep роль

обставини мети

célnyelv 1. [okt.] мова, яка

вивчається **2.** [ford.] цільова
мова

célt kifejező előjárósók

прийменники мети

célzás алузія

centralizáció централізація

cezúra цезура

chiasmus хіазм

ciklikus ismétlődés →

perszeveráció

cikrumflexum циркумфлекс

címzés адресований

címzett адресат

cirill írás → **cirillika**

cirillika кирилиця

citátum → **idézet**

Cs

csádi nyelvek чадські мови

csak egyes számban létező

→ **singularia tantum**

csak többes számban létező

→ **pluralia tantum**

családfaelmélet теорія

родовідного дерева

családnév прізвище

csatlakozási контактний

csatolás → **mellékelés**

csatolmány → **melléklet**

cseh nyelv чеська мова

cselekvés elvégzésére tett

ígéret комісив

cselekvés перлокуція

cselekvéses → **performációs**

cselekvési erő → **illokúciós**

erő

cselekvő активний

cselekvő ige активне дієслово;

активний стан дієслова
cselekvő igealak актив,
дійсний спосіб, активний
стан
cselekvő kategória категорія
активності
cselekvő активний; діяльний
csettintő hangok авульсивні
звуки
csillag (*) зірочка
csillagászati nevek астроніми

csonka alak усічена форма
csonkítás усічення
csoport група
csoportos névadás групова
номінація
csoportosítás →
kategorizáció
csökkentés мітигація
csúcspont зеніт; кульмінація;
найвища точка
csuvas nyelv чуваська мова

D

dagályos stílus пишномовний
стиль
dallamosság мелодика
dalmát nyelv далматинська
мова
dán nyelv данська мова
dán strukturalizmus
датський структуралізм
dativus давальний відмінок;
датив
dedukció → **következtetés**
defektív ige дієслово з
неповною парадигмою
deficit дефіцит

definíció дефініція
defonologizáció
дефонологізація
deixis → **rámutatás**
deklaráció декларація
deklaratív декларатив
deklináció відміни іменників;
деклінація
deklinálás відмінювання
deklinálható відмінюваний
dekódolás декодування
déli-szláv nyelvek
південнослов'янські мови

démotikus írás єгипетське
письмо

denazalizáció деназалізація

denominális határozószók
іменникові прислівники

denotáció денотація

denotativ jelentés
денотативне значення

denotáció зв'язок між
денотатом та його мовним
знаком

denotátum денотат

dentális mássalhangzók →
**fogak részvételével képzett
mássalhangzók**

dentális дентальний; зубний

derivációs előtag словотвірна
приставка

derivációs mutató індекс
деривації

derivatológia дериватологія

derivátum дериват

derivátum похідне слово

deskriptív módszer
deskriptívnyelv
deskриптивний метод

deskriptív nyelvészet
deskриптивна лінгвістика

deskriptív deskриптивний

deskriptívizmus
deskриптивізм

determináció детермінація

determinálás
детермінологізація

determináns детермінант

determinizmus детермінізм

diakritikus nyelv
діакритичний знак

diakronia діакронія

diakronikus szóképzés
діакронічний словотвір

dialektika діалектика

dialektizmus діалектизм

dialektológia діалектологія

dialektológiai atlasz
діалектологічний атлас

dialektológiai térkép
діалектологічна карта

dialektológus діалектолог

dialektus діалект; наріччя;
говір

dialektuselmélet теорія
діалектів

dialogicitás діалогічність

dialógus діалог; діалогічна
мова;

diaszpóra діаспора

didaktikai norma

дидактична норма

diftongizáció →

kettőshangzósodás

diftongus дифтонг

diglossia диглосія

dikció дикція

diktum диктум

dinamikai hangsúly силовий

наголос

dinamikus jelentéstan

динамічна семантика

direktíva директив

diskurzus дискурс; розмова

díszes kezdőbetű → **iniciálé**

diszgráfia дисграфія

díszítmény орнамент

díszítőelemek összessége

орнаментация

diszkalkulia дискалькулія

diszkrét főnevek дискретні

іменники

diszlexia дислексія

disszímiláció розпо-

дібнювання; дисиміляція

disszociáció дисоціація

disszonancia дисонанс

disztribúció → **felosztás**

disztributív дистрибутивний

divergencia дивергенція

dokumentum документ

dologi речовий; матеріальний

domborzati név рельєфна

назва

domináns домінантний

dorzális mássalhangzó

дорсальні приголосні

dólt курсивний

dólt betű курсив

dráma драма

drámai monológ

драматичний монолог

dravida nyelv дравідійська

мова

duális szám двоїна; подвійне

число

dubitáció дубітація

dublettek дублети

durva mondattani hiba →

szolecizmus

durva nyelvezet груба мова

durvábbá tétel дисфемізм

E

echolalia ехолалія

egzisztenciális mondat

буттєве речення

egzotikus szókincs екзотична

лексика

egzotizmusok екзотизм

egy konkrét nyelv létrejötté

виникнення конкретних мов

egy kötőszó halmozása

полісиндетон

egyalakú незмінний

egybeesés синкретизм

egybecsengés співзвучність

egybeírás написання разом v

одним словом

egybekapcsoltság

поєднуваність

egybenövés конвергенція

egybeolvadás фузія

egybeolvadó nyelvek фузійні

мови

egybevágóság →

izomorfizmus

egyedi nevek одиничні

іменники

egyelemű magánhangzó →

monoftongus

egyeleművé válás →

monoftongizálódás

egyenértékű szembenállás

еквіполентна опозиція

egyenes beszéd пряма мова

egyenes idézet → **oratio**

recta

egyenes kölcsönzések прямі

запозичення

egyenes szórendű mondatok

прямий порядок слів у

реченні

egyenes tárgy прямий

додаток

egyéni beszédforma →

idiolektus

egyéni fonéma variánsok

індивідуальні варіанти фонем

egyéni neologizmusok

індивідуальні неологізми

egyéni stílus індивідуальний

стиль

egyeredetűség спорідненість

egyес kötőszavak одиничні

сполучники

egyес szám → **szinguláris**
egyeshangzó монофтонг
egyetemes → **univerzális**
egyetemes írásrendszer →
paszigráfia
egyetemes nyelvtani
kategóriák універсальні
категорії граматики
egyezés узгодження
egyezik узгоджуватися
egyezményes jel умовний
знак
egyezményes jelek
használata нотація
egyezményes jelrendszer
код
egyező узгоджений
egyeztet узгоджувати
egyeztetés узгодження
egyeztetési szótárak словник
сполучуваності слів
egyeztetett állítmány
узгоджений присудок
egyeztetett jelző узгоджене
означення
egyeztetett tárgy узгоджений
додаток
egyeztető nyelvtudomány

погоджувальна лінгвісттика;
генеративізм
egyházi szláv nyelv
церковнослов'янська мова
egyházszónoklattan →
homilétika
egyidejűség → **szinkrónia**
egyiptomi írás єгипетське
письмо
egyjelentésű szavak →
monoszemantikus szavak
egyjelentésűség
однозначність
egymás mellé rendezett
суміжний
egymásrahatás взаємодія
egymásutániség
послідовність
egynemű → **homogén**
однорідний
egynemű alárendeltség
однорідна супідрядність
egynemű jelzők однорідні
означення
egynemű mondatrészek
однорідні члени речення
egynyelvű szótárak
одномовні словники

egyoldalú jelemélet

унілатеральна теорія знака

egyöntetűség elve принцип

однорідності

egység єдність**egységes stílus** загальний

стиль

egyszemélyes одноосібний**egyszerejtés** гаплогія**egyszerírás** гаплографія**egyszerre** одночасно**egyszerű** простий**egyszerű alany** простий

підмет

egyszerű állítmány простий

присудок

egyszerű előjárósók прості

прийменники

egyszerű főnév сингулятиви**egyszerű igei állítmány**

простий дієслівний присудок

egyszerű kötőszók прості

сполучники

egyszerű metafora проста

метафора

egyszerű mondat просте

речення

egyszerű név просте ім'я**egyszerű összehasonlítás**

просте порівняння

egyszerű univerzálék прості

універсали

egyszerűsítés спрощення**egytagú** односкладовий**egytagúság** односкладовість**egytagú általános személyű**

mondat односкладне

узагальнено-особове речення

egytagú határozatlan

személyű mondat

односкладне неозначено-

особове речення

egytagú határozott személyű

mondat односкладне означено-

но-особове речення

egytagú infinitív mondat

односкладне інфінітивне

речення

egytagú mondat односкладне

речення

egytagú nominális mondat

називні односкладні речення

egytagú nominatív mondat

номінативні односкладні

речення

egytagú személytelen

mondat односкладне
безособове речення
egytípusú igék одновидові
дієслова
együttes előfordulás
вживання разом
együtthangzás → **rezonancia**
együtműködési elv принцип
співпраці
ejt вимовляти
ejtegetés відмінювання
ejtéskönnyítő вставний звук
ejtéskönnyítő hangok →
toldalékhangok
ejtéskönnyítő magánhangzó
beiktatása mássalhangzó
torlódásos szókezdet elé
протеза
ejtéskönnyítő mással-
hangzók протетичні
приголосні звуки
ejtésmód спосіб вимовляння
ejtésváltozat алофон; варіант
вимовляння
ekvivalens еквівалент
elativus елатив
elavult szavak застарілі
слова; архаїзми

elavult szókészlet застаріла
лексика
elbeszélés розповідь
elbeszélő költemény поема
elbeszélő mód коментатив
elbeszélő módszer
переповідний спосіб;
коментатив
elbeszélő múlt аорист
eldöntendő kérdés
альтернативне запитання
elcsévelt → **klisé**
elégia елегія
elementáris alárendelő
összetett mondat
складнопідрядне
елементарне речення
elemi елементарний
elemzés розбір; аналіз
elhagyható необов'язковий
elhallgat замовчувати
elhallgatás замовчування
elhasonulás → **disszimiláció**
elhelyezkedés локація
eligazító ábra → **piktogram**
elízió випадання звуків; елізія
elkülönülés → **disszociáció**
ellentét антитеза

ellentétes ábrázolásmód
опозиційний прийом

ellentétes értelmű szavak
szótára словник антонімів

ellentétes jelentésű szavak
антоніми

ellentétes körmondat
речення з приставними
відношеннями

ellentétes kötőszó
протиставний сполучник

ellentmondásos antonímák
контрадикторні антоніми

ellipszis еліпс

elliptikus еліптичний

elliptikus főnevesülés
еліптична субстантивация

elliptikus mondat еліптичне
речення

elmélet гіпотеза

elméleti lexikográfia
теоретична лексикографія

elméleti nyelvtudomány
теоретичне мовознавство

elmélkedés → **meditáció**

elnevezés → **név**

elokúció елокуція

eloszlás розсіювання

előadás → **dikció**

előadó → **referens**

előadói funkció референтна
функція

előemberi hang голос
передлюдини

előfeltevés →
preszuppozíció

előfordul зустрічається

előfordulás наявність

előírás норма

elől képzett magánhangzók
→ **palatális magánhangzók**

előjáró → **prepozíció**

előjárós eset → **vocativus**

előjárószó прийменник

előjárószósulás
препозитивация

előlképzett magánhangzó
голосний переднього ряду

előlképzett mássalhangzó
передньоязиковий
приголосний

előrag → **prefixum**

előreható akkomodáció
прогресивна акомодация

előreható disszimiláció
прогресивна дисиміляція

előreható hasonulás

прогресивна асиміляція

előrehoz перенести на більш

ранній строк

előrejelez прогнозувати

előresietés → **prolepszis**

előszó nélküli kapcsolat

безприйменниковий зв'язок

elrendezés групування;

класифікація

elsajátítás засвоєння

elsődleges előljárószók

первинні прийменники

elsődleges indulatszók

первинні вигуки

elsődleges jelentés первинне

значення

elsődleges денотативний

elszigetelt nyelv ізольована

мова

eltérés різниця

elterjedési terület ареал

elterjedtség просунутість

eltolódás зрушення;

переміщення

elülső передній

elválasztás (szó) поділ

elválasztó jel знак переносу

elválasztó szünet розділова

пауза

elvándorlás → **migráció**

elvonatkoztatás

абстрагування

elvonatkoztatott

абстрагований

elvonatkoztatott szókincs

книжна лексика

elvont абстрактний

elvont főnevek абстрактні

іменники

elvont név абстрактна назва

elvont szókincs абстрактна

лексика

elvont szókincs книжна

лексика

elvontság абстрагованість

emelkedő diftongus

висхідний дифтонг

emelkedő hangsúly

висхідний наголос

emergens jelenség явище

емерджентності

emfatikus емфатичний

emlékezet пам'ять

emlékezettan → **mnemonika**

emlékirat → **memoár**

empirikus kutatás емпіричне дослідження

empirikus módszerek емпіричні методи

empirikus емпіричний

enantioszémia енантіосемія

enciklopédiai szótárak енциклопедичні словники

Engels elmélete a nyelv

keletkezéséről гіпотеза походження мови Ф.

Енгельса

enjambement анжамбеман

enklitikus енклітики

entrópia ентропія

enumeráció енумерація; перерахування

epanafora епанафора

epanalepszis епаналепсис

epentézis епентеза

ephiteton епітет

epidigmatika епідигматика

epifonéma епіфонема

epifora епіфора

epimoné епімона

episztoláris stílus епістолярний стиль

epitáfium епітафія

eredeti nyelv оригінальна мова

eredmény результат

ereszkedő diftongus спадний дифтонг

ereszkedő hanglejtés спадна інтонація

ergatív nyelvek ергативні мови

erisztika еристика

erős alárendelői viszony сильний підрядний зв'язок

erős helyzetű fonéma сильна позиція фонем

erős nyomatékkal mondott kifejezés емфатичний вираз

erősítés зміцнення

erősödés → **fortíció**

esemény подія

eset kategória категорія відмінка

eset végződés відмінкове закінчення

eset відмінок

esetalak відмінкова форма

esetjelentés відмінкове значення

eszközhatározó eset →

instrumentális
eszközhatározó esetalakú
інструментальний
eszközhatározói mel-
lékmondat підрядне
речення способу дії
eszményítés ідеалізація
eszperantó есперанто
etimológia етимологія
etimológia mint tudomány
етимологія як наука
etimológiai áttetszőség
етимологічна прозорість
etimológiai jelentés
етимологічне значення
etimológiai szóelemzés
етимологічний аналіз слова
etimológiai szótárak
етимологічні словники
etimológiai етимологічний
etimológiaiilag átlátszatlan
етимологічно непрозорий
etimologizálás етимо-
логізування слів
etimológus етимолог
etimon етимон
etnikai kisebbség етнічна
меншина

etnikai nyelvváltozat
різновид мови окремої
етнічної спільноти
etnikum етнічна група;
народність
etnogenezis етногенез
etnolingvisztika
етнолінгвістика
etnonimák етніміми
etnopragsztika
етнопрагматика
etológia етологія
etűd етюд
eufemisztikus
евфемістичний
eufemizmus евфемізм
eufónia евфонія
euroafrikai євро-
африканський
evangélium євангеліє
évfolyam рік видання
évkönyv літопис
evokáció евокація;
викликання
evolúciós nyelvtudomány
еволюційне мовознавство
excessív ексцесив
exkluzív ексклюзивний

exonima екзонімів
expanzió експансія ареалу
expansionizmus → **hódítási politika**
experiens досвід
explicit jelentés експліцитне значення
explicit експліцитний
explozívák вибухові, експлозивні, в проривні приголосні звуки
expressio експресія
expresszionizmus експресіонізм

expresszív stílus експресивні стилі
expresszív експресив
expresszivitás експресивність
expiratorikus hangsúly експіраторний наголос
extenzió розширення
extralingvális eszközök екстралінгвальні засоби
extralingvális екстралінгвальний; невербальний; позамовний
ezópusi nyelv езопівська мова

É

ékezet надрядковий знак
ékírás клинопис
éles ékezet акут (діакрітичний знак)
élettelen dolgok csoportja категорія неістот
élettelen неістота
élő nyelv жива мова
élőlény істота
élőlények csoportja категорія істот

élőnyelvi anyag живомовний матеріал
érintkezés спілкування
értékelési teszt оцінювальний тест
értékszempontú nyelvi szabályozás аксіологічне нормування мови
értelem сенс
értelmetlen абсурдно
értelmetlen beszéd

абракадабра
értelmezés інтерпретація
értelmezéstan →
hermeneutika
értelmező jelző → **appozíció**
értelmező kötőszók
з'ясувальні сполучники
értelmező mellékmondat
з'ясувальне підрядне речення
értelmező szótár тлумачний
словник
értesítés повідомлення
értesítés референція
értetlenség нерозуміння
érthető beszéd доступність
мовлення
érthető nyelv доступна мова
érzékelés → **percepció**
érzékelési funkció →
perceptív funkció

érzéki-ábrázoló gon-
dolkodás чуттєво-образне
мислення
érzelemkifejező hang-
kapcsolatok назофони
érzelemkifejező indulatszók
емоційні вигуки
érzelemkifejező szókészlet
експресивно-емоційна
лексика
érzelmi nyomaték емфаза
érzelmi szókincs емоційна
лексика
érzelmi емотив
érzelmileg színezett beszéd
емотивне мовлення
észlelési stratégia стратегія
спостереження
évkönyv альманах

F

fabula фабула
faelmélet теорія дерева
fakszimile факсиміле
fakultatív факультативний
fakultatív morféma

факультативна морфема
fakultatív необов'язковий
fantomtő → **kötött tő**
faringális mássalhangzók
фарингальні приголосні

звук
fatikus beszéd фатичне
мовлення
fatikus beszéd спілкування
фатичне
fázis фаза
fehérorosz nyelv білоруська
мова
fehérorosz nyelvtudomány
білорусистика
fehérorosz szavak
білорусизми
fej голова
fél kalkok напівкальки
feladó адресант
felállít (szabályt) створити
(правило)
feldolgoz опрацювати
felelet відповідь
felépítés → **szerkezet**
felfogóképesség розуміння
felhang обертон
félhangzó півголосний
félhangzó півголосних
felhívó nyelvi funkció →
konatív nyelvi funkció
felhívó nyelvi funkció
апелятивна функція мови

felidézhetőség евокативність
feljegyzés замітка
felkiáltás оклик
felkiáltó jel знак оклику
felkiáltó mondat окличне
речення
felkiáltó окличний
felnémet верхньонімецький
felolvasó stílus стиль читання
felosztás; дистрибуція
félpredikatív kapcsolat
напівпредикативні
відношення
félpredikativság
напівпредикативність
felsorolás перерахування
felső nyelvállású hang звук
високого піднесення
felső szerkezet вершина
складу
felsőbb nyelvi réteg
суперстрат
felsőbb nyelvi szint вищі
рівні мови
felsőfok найвищий ступінь
порівняння
felszín поверхня

felszíni ábrázolás поверхнєве
зображення

felszólító indulatszók
спонукальні вигуки

felszólító jelentés
конотативне значення

felszólító mód наказовий
спосіб

felszólító módú ige
наказовий спосіб дієслова

felszólító módú indulatszók
імперативні вигуки

felszólító mondat
імперативне речення;
спонукальне речення

feltáró eljárás пошукова
процедура

feltáró jelleg викривальний
характер

feltesz 1. [kérdést] поставити
питання; **2. [gyanít, sejt]**
підозрювати; **3. [gondol]**
здумати, гадати

feltételes állítás імплікація

feltételes elöljárószók умовні
прийменники

**feltételes határozói
mellékmondat**

складнопідрядне речення з
підрядними умови

feltételes ítélet умовне
судження

feltételes kötőszók умовні
сполучники

feltételes mellékmondat
умовне підрядне речення

feltételes mód умовний
спосіб

feltételes módú ige умовний
спосіб дієслова

feltételezés презумпція
повідомлення

feltételezett передбачуваний

feltételezett modalitás
гіпотетична модальність

**feltételező-következtető
módszer** гіпотетико-
дедуктивний метод

feltevés → **elmélet**

felületi szerkezet поверхнева
структура

félzárt magánhangzó
напівзакритий голосний

fennkölt stílus високий стиль

fészek гніздо

fiatal írásbeliséggel

rendelkező nyelvek мови,
які мають недавно писемність

figura фігура

figyelemkeltő indulatszók
апелятивні вигуки

figyelmeztető szünet
попереджувальна пауза

filippika філіппіки

filológia лінгвістика;
словесність; філологія

filológiai → **nyelvészeti**

filozófiai módszer a nyelvészetben філо-
софський метод у
мовознавстві

finálé кінець

finitív akcióminőségű igék
фінітивні дієслова

finnugor nyelvcsalád фінно-
угорська сім'я мов

finnugor nyelvek угро-
фінські мови

fizikai aspektus фізичний
аспект

flamand nyelv фламандська
мова

flektáló nyelvek флективні
мови

flektáló végződés флективне
закінчення

flexió флексія

flexiós флективний

fogak között képzett mássalhangzók →
interdentális mássalhangzók

fogak részvételével képzett mássalhangzók дентальні
приголосні звуки

fogalmi gondolkodás
поняттєве мислення

fogalmi jelentés
концептуальне значення

fogalmi kategóriák поняттєві
категорії

fogalmi metafora
концептуальна метафора

fogalmi знаменний

fogalom → **képzet**

fogalom поняття

fogalomalkotás
концептуалізація

fogalomcsoport → **kategória**

fogalomrendszer
концептуальна система

foghangok зубні приголосні

звуки
fogmeder альвеола
fogmedri альвеолярні
fok- és mértékhatározói
mellékmondat підрядне
речення міри та ступеня
fokozás ступені порівняння;
градація; збільшення
fokozatos ellentétes értelmű
szavak контрарні антоніми
fokozatos fonéma
szembenállás градуальні
опозиції фонем
fokozatos közelítés ітерація
fokozatos szembenállás
градуальна опозиція
fokozatosan csökkenő
hangsúly циркумфлексний
наголос
fokozatosság стадіальність
fokozó jelentéselem
градуальна сема
fokozó kötőszók градаційні
сполучники
fokozószó слова, які
виражають ступені
порівняння
fókusz фокус

fókuszált asszociatív
kísérlet цілеспрямований
асоціативний експеримент
folklórizmusok
фольклоризми
follyamat процес
follyamatos alak →
imperfektív aspektus
follyamatos alárendelői
viszony послідовне
підпорядкування
follyamatos jelen idő
теперішні тривалий час
follyamodvány заява
follyékony mássalhangzók
плавні приголосні звуки
follyónév назва річки
follytonosság безперервність
fón фон
fonáció фонація
fonéma фонема
fonéma ellentét опозиції
фонем
fonéma pozíció позиції
фонем
fonéma semlegesítés
нейтралізація фонем
fonémák felosztása

дистрибуція фонем
fonémakészlet фонематичний склад
fonematikus átírás фонематична транскрипція
fonémavariáns варіанти фонем
fonémikus фонематичний
fonetika фонетика
fonetikai anafora фонетична анафора
fonetikai módszer звуковий метод
fonetikus átírás фонетична транскрипція
fonetikus фонетичний
fonológia фонологія
fonológiai diszjunkció фонологічна диз'юнкція
fonológiai feltételek фонологічні умови
fonológiai rendszer фонологічна система
fonológiai szembenállások фонологічні опозиції
fonológiai változás фонологічні зміни
fonostilisztika

фоностилїстика
fonotaktika фонотактика
fordítás → **tolmácsolás**
fordított kapcsolatot kifejező szópár конверсиви
fordított szóképzés редеривація
fordított szórend → **inverzió**
fordított szórendű mondat зворотний порядок слів у реченні
fordulat зворот
forgatókönyv сценарій
forma форма
formális beszéd формальне спілкування
formális csoport формальна група
formális grammatikai kategóriák формально-граматичний критерій
formális nyelvek формальні мови
formális nyelvészet формальна граматика
formális stílus формальний стиль
formális-strukturális

szintaxis формально-структурний синтаксис
formalizmus формалізм
formáns формант
forráskritika критика достовірності наукових джерел
fortíció фортіція; посилення
fő mondatrészek головні члени речення
főhangsúly головний наголос
földrajzi köznévi загальна географічна назва
földrajzi név географічна назва; топонім
földrajzi nevek szótára словник топонімів; топонімічний словник
fölelendelt fogalom → **hiperoníma**
fölös надлишковий
főmondat головне речення
főnév іменник
főnevesülés субстантивация
főnévi igenév неозначена форма дієслова
főnévi névmás іменникові займенники

főnévi szerkezet інфінітивний зворот
főnévvel egyeztetett melléknév прикметник узгоджений з іменником
föníciai írás фінікійське письмо
francia dialektológiai atlasz французький діалектологічний атлас
francia nyelv французька мова
francia nyelvi elemek → **gallicizmusok**
frazéma фразем
frazéma változat варіанти фразем
frazeológia фразеологія
frazeológia szótár фразеологічні словники
frazeológiai egység фразеологічна одиниця
frazeológiai fordulat фразеологічний зворот
frazeológiai kalkok фразеологічна калька
frazeológiai kapcsolat фразеологічне сполучення

frazeológiai kifejezések

фразеологічні вирази

frazeológiai szinonimák

фразеологічна синонімія

frazeológiai változatok

фразеологічний варіант

frazeologizmus belső

formája внутрішня форма

фразеологізму

frazeologizmus фразеологізм

frázis фраза

frázishangsúly фразовий

наголос

frekventatív → **gyakorító**

funkció szerinti átvitel

перенесення за функцією

funkció функція

funkcionális átvitel

функціональні перенесення

funkcionális hangtan

функціональна фонетика

funkcionális mondattan

функціональний синтаксис

funkcionális nyelvészet

функціональна лінгвістика

funkcionális nyelvi stílusok

функціональні стилі мови

funkcionális stilisztika

функціональна стилістика

funkcionális stílusok

функціональні стилі

funkcionális terheltség

функціональне

навантаження

funkcionális-szemantikai

kategória функціонально-

семантична категорія

funkcionális-szemantikai

mező функціонально-

семантичне поле

funkcionalizmus

функціоналізм

futurizmus футуризм

fúziós термоядерний

független változás незалежна

змінна

függő beszéd → **idézet**

függő eset непрямий відмінок

függő kérdés непряме

питання

függő tárgy непрямий

додаток

függő változás залежна

змінна

fütyülő hangok →

szibilánsok

G

gagyogás белькотіння,

лепетання

gallicizmusok галліцизми

garat üreg порожнина глотки

gátló domináns гальмівна

домінанта

gátol перешкоджати

gátolt hangok → **abruptív**

mássalhangzók

gége гортань

gégefőben képzett

mássalhangzók →

laringális másállhangzók

gégehang → **laringális**

gégehangok глоткові

приголосні звуки

gégehangok гортанні

приголосні

gégeüreg надгортанні

порожнини

gemináció гемінація

generál генерувати

generatív генеративний

generatív grammatika

генеративна граматика

genetikai etnopragsmatika

генетична етнопрагматика

genetikai idiopragsmatika

генетична ідіопрагматика

genetikai nyelvtudomány

генетичне мовознавство

genitivus генітив; родовий

відмінок

geolingvisztika просторова

лінгвістика

gépi fordítás машинний

переклад

germán nyelvcsoport

германська група мов

germán nyelvek германські

мови

germanizmusok германізми

gesztus elmélet гіпотеза

жестів

gesztus жест

gesztusnyelv мова жестів

glagolita глаголиця

globális többnyelvű

rendszer глобальна

багатомовна система

globalizáció глобалізація

glossza глоса

glosszárium → **szójegyzék**
glosszematika глосематика
glottogónia глотогонія
glottogonikus folyamat
глотогонічний процес
glottogonikus глотогонічна
glottokronológia
глотохронологія
glottokronológiai módszer
метод глотохронології
gnóma гнома
gondolatformáló funkció
мислетворча функція
gondolatjel тире
gondolkodás és nyelvi
memória мислення і мовна
пам'ять
gondolkodásbeli nehézség
→ **aporia**
gondolkodásmód →
mentalitás
gógicselés дитячий лепет
görög írás грецьке письмо
görög nyelv грецька мова
görög nyelvcsoporth грецька
група мов

görög nyelvjárásokból
kialakult köznyelv → **koiné**
gradus komparativus
компаратив
graféma графема
grafikai disszimiláció
графічна дисиміляція
grafikai homonimák →
azonos írásképpel
rendelkező szavak
grafikus írás графічне письмо
grafológia графологія
grammatika граматики
grammatikai variánsok
граматичні варіанти
grammatikalizálódás
граматикалізація
grammatológia граматологія
gramméma грамема
Grice kommunikációs
maximái конвенції
спілкування Грайса
groteszk гротеск
gúny насмішка; іронія;
сарказм

Gy

gyakoriság частотність

gyakorisági szótárak

частотні словники

gyakorító → **iteratív**

gyakorlati lexikográfia

практична лексикографія

gyakorlati mondattan

прагматичний синтаксис

gyakorlati stilisztika

практична стилістика

gyakorlati transzkripció

практична транскрипція

gyalázkodás → **invektíva**

gyászbeszéd надмогильна

промова

gyenge alárendelői viszony

слабкий підрядний зв'язок

gyenge ejtés нечітка вимова

gyenge pozíció слабка

позиція

gyenge ragozás слабке

відмінювання

gyenge vonzat слабке

керування

gyengülés → **leníció**

gyermeknyelv дитяча мова

gyorsírás курсив

gyorsírás скоропис

gyök корінь

gyökérmorfémák →

affixoidok

gyöknyelvek кореневі мови

gyűjtőnevek збірні іменники

gyűjtőszámnevek збірні

числівники

gyűrű кільце

H

hagiográfia агіографія

hagyományos váltakozás

традиційне чергування

hagyományos zárójel круглі

дужки

hallgatás (pl. előadás)

аудіювання

hallgatás слухання

hallgatóság аудиторія

halmazelmélet теорія

МНОЖИН

halmozás → **akkumuláció**

halmozó funkció

акумулятивна функція

halott metafora мертва

метафора

hámita nyelvek хамітські

мови

hang v szótag elhagyása a

kiejtés megkönnyítése

végett дієреза

hang ГОЛОС; ЗВУК

hangadás → **intonálás**

hangátkötés зв'язування

кінцевого приголосного з

початковим ГОЛОСНИМ

наступного слова

hangátvetés → **metatézis**

hangbetoldás епентетичний

звук

hangelemzés аналіз звука

hangeltolódás → **hasonulás**

hangerő сила звука

hangfestés звукозапис

hanghiány хіатус, зяяння

hanghordozás акцентуація

hanghosszúság довгота звука

hanghullám звукова хвиля

hangírás звукове письмо

hangjegyírás нотація

hangjelenségek фонічні

явища

hangkapcsolás

звукосполучення

hangképzés → **artikuláció**

hangkiesés → **elízió**

hanglejtés інтонація

hangmagasítás → **umlaut**

hangmagasság висота звука

hangnem ТОН

hangnyelv звукова мова

hangok hasonulása

уподібнення звуків

hangok jellemzésének

nyelvészeti aspektusa

лінгвістичний аспект у

характеристиці звуків

hangok meghatározó

szerepe сигніфікативна

функція звуків

hangrendszer звукова

система

hangrezgés звукове

коливання

hangrövidülés звукова

аббревіатура

hangsajátosságok fonológiai

aspektusa фонологічний
аспект у характеристиці
звуків

hangsúly mint a nyelvtani**jelentés megkülönböztető**

eszköze наголос як спосіб
розрізнення граматичних
значень

hangsúly mint fonetikai

jelenség наголос як
фонетичне явище

hangsúly наголос**hangsúlyos magánhangzó**

наголошений голосний звук

hangsúlyozási szabály

акцентуаційна норма

hangsúlytalan magánhangzó

ненаголошений голосний
звук

hangsúlytan → **akcentológia****hangszalagok** голосові

зв'язки

hangszimbolika звукова

символіка

hangszimbolizmus elmélete

звукосимволічна гіпотеза
походження мови

hangszimbolizmus

звукосимволізм

hangszín тембр**hangtan** фонетика**hangtani akkomodáció**

вокалічна акомодация

hangtani elemzés

фонетичний розбір

hangtani eltérés két

összehasonlítandó nyelv

között діафонія

hangtani folyamatok

фонетичні процеси

hangtani frázis фонетична

фраза

hangtani norma фонетична

норма

hangtani rendszer

фонологічна система

hangtani stilisztika

фонетична стилістика

hangtani szembenállás

фонетичні протиставлення

hangtani szimbolizmus

фонетичний символізм

hangtani szó фонетичне

слово

hangtani törvények

фонетичні закони
hangtani váltakozás
фонетичне чергування;
фонетичні зміни
hangtörvények
elhatároltsága обмеженість
фонетичних законів
hangtörvények звукові
закони
hangutánzás
звуконаслідування
hangutánzó elmélet
звуконаслідувальна гіпотеза
походження мов
hangutánzó szavak
звуконаслідувальні слова;
ономатопея
hangűr → **hiátus**
hangváltozás зміни звуків
hangváltozat звуковий
варіант
hangzatos beszéd
милозвучність мовлення
hangzatosság благозвучність;
милозвучність
hangzavar → **kakofónia**
hapax legomenon гапакс
haplológia гаплогологія

hármás hangzó → **triftongus**
hármaspont три крапки
harmónia гармонія
három tagú állítmány
тричленний присудок
hasadás розщеплення
hasonlat порівняння
hasonlítás уподібнювання
hasonlító határozói
mellékmondat склад-
нопідрядне речення з
підрядним порівняльним
hasonlósági átvitel
перенесення за схожістю
hasonlóságon alapuló kép
картина на основі подібності
hasonulás уподібнення
határozatlan mennyiséget
kifejező számnevek
неозначено-кількісні
числівники
határozatlan névelő
неозначений артикль
határozatlan névmások
неозначені займенники
határozatlan személyű
egytagú mondat
неозначено-особові

однокладні речення
határozatlan személyű mondat неозначено-особові речення
határozó обставина
határozói csoport обставинна група
határozói határozószók обставинні прислівники
határozói igenév → **adverbium verbale**
határozói igeneves szerkezet дієприслівниковий зворот
határozói mellékmondat обставинне складнопідрядне речення
határozószó → **adverbium**
határozószói szókapcsolat прислівникове словосполучення
határozószók fokozása ступені порівняння прислівників
határozott névelő означений артикль
határozott személyű mondat означено-особове речення
hatókör сфера

hátraható egyeztetés зворотне узгодження
hátravetett helyzet постпозиція
hátravetett helyzetű постпозитивний
hátsó nyelvvállású magánhangzók → **veláris magánhangzók**
hátul képzett hangok задньоязикові звуки
hátul képzett mássalhangzók задньоязикові приголосні звуки
házassági név (férj utáni név) андронім
héber nyelv гебрейська мова
hebraizmus гебраїзми
hehezet придых
hehetzes hang аспірати
hehetzes mássalhangzók придыхові приголосні
helyes beszéd tana → **ortológia**
helyes kiejtés → **ortoepie**
helyes kiejtés szabályai орфоепічна норма
helyes kiejtési szótár

орфоепічний словник
helyesírás → **ortográfia**
helyesírás alaktani elve
морфологічний принцип
орфографії
helyesírás hangtani elvei
фонетичний принцип
орфографії
helyesírás ideográfiai elve
ідеографічний принцип
орфографії
**helyesírás történeti-
tradicionális elve** історико-
традиційний принцип
орфографії
helyesírás орфограма;
правопис
helyesírási elemzés
орфографічний розбір
helyesírási elvek принципи
орфографії
helyesírási hiba
орфографічна помилка
helyesírási szabályok
орфографічна норма
helyesírási szótárak
орфографічні словники
helyettesítés → **szubsztitúció**

helyhatározói eset →
locativus
**helyhatározói mellék-
mondat** підрядне речення
місця
helyi nyelvjárások місцеві
говори
helynév **назва** населеного
пункту; топонім
helynévanyag топонімічний
матеріал
helynévkutatás топонімія
helynévszótár словник
географічних назв; словник
топонімів
helységnév **назва** населеного
пункту
helységnévtár каталог назв
населених пунктів
helyszín локація
helytálló справедливий
helytelen egyenes idézet
невласне пряма мова
helyzetbeli hangváltozás
позиційні звукові зміни
hermeneutika герменевтика
heterogén homonimák
гетерогенні омоніми

heterogén mondatrészek

неоднорідні члени речення

heterogén гетерогенний;

неоднорідний

hétköznapi fogalmak

побутове поняття

hétköznapi összefüggés

побутовий контекст

hétköznapi szóincs

побутова лексика

hezitáció хезитація**hiányjel** апостроф**hiányos mondat** неповне

речення

hiányos paradigma неповна

парадигма

hiátus зіяння**hiba** помилка**hibás írás** → **kakográfia****hierarchikus viszony a**

nyelvben ієрархічні

відношення у мові

hieratikus írás ієратичне

письмо

hieroglifa írás ієрогліфічне

письмо

hieroglifa ієрогліф**himalájai nyelvek**

гімалайська ліга мов

hímnem чоловічий рід**hímrím** чоловіча рима**hiperbaton** гіпербатон**hiperbola** гіпербола**hiperkorrekcio** гіперкорекція**hiperoníma** гіпероніми**hiperszöveg** гіпертекст**hiponima** гіпонім**hiponímia** гіпонімія;

супідрядність

hipotaktikus kötőszók

гіпотактичні сполучники

hipotaxis гіпотаксис;

підрядність

hipotézis гіпотеза**hírérték** кількість інформації

у комунікативному знаку

historiológia гісторологія**historizmus fogalmának**

alakulása формування

поняття історизму

historizmus історизм**hivatali kommunikáció**

nyelven kívüli eszközei

позамовні засоби ділового

спілкування

hivatali nyelv актова мова;

ділова мова
hivatali nyelvhasználat
канцелярська мова
hivatali stílus діловий стиль
hivatali stílushoz tartozó szókészlet elemei
канцеляризми
hivatali szókészlet ділова лексика
hivatalos helységnévtár
офіційний каталог назв населених пунктів
hivatalos név офіційна назва
hivatalos nyelv офіційна мова
hivatalos stílus офіційно-діловий стиль
hivatalos szókészlet лексика офіційно-ділового стилю
hódítási politika
експансіонізм
holt nyelv мертва мова
homilétika гомілетика
homília гомілія
homofón омофонний
homofonok омофони
homogén homonimák
гомогенні омоніми

homogén гомогенний;
однорідний
homográfok омографи
homonima szótár словник омонімів
homonimák омоніми
homonimák létrejöttének okai причини виникнення омонімії
homonímia омонімія
hosszú mássalhangzók довгі приголосні звуки
hosszú távú memória
довготривала пам'ять
hosszúsági hangsúly
довготний наголос
hozzáértés компетенція
hozzáigazítás припасування
hozzátoldás приєднання
hozzátoldó kapcsolat
приєднувальний зв'язок
hozzátoldó kötőszók
приєднувальні сполучники
hozzátoldó szerkezet
приєднувальна конструкція
hullámelmélet теорія хвиль
hullámvonal → tilde
humán tudományok

гуманітарні науки
humor гумор
humoreszk гумореск

humoros vers v dal
співомовка

I

idealizált kognitív modell
ідеалізована когнітивна
модель
idegen nyelv іноземна мова;
чужа мова
idegen nyelvből fordított
перекладний
idegen nyelvi szókészlet
іншомовна лексика
idegen nyelvű szövegek
nyelvi átalakítása
дешифрування
idegen nyelvű чужомовний
idegen szavak szótára
словник іншомовних слів
idegen szavak іншомовні
слова
ideiglenesség тимчасовість
identifikáció ідентифікація
identitás особистість
ideográfia ідеографія

ideografikus írás
ідеографічне письмо
ideografikus szinonimák
ідеографічні синоніми
ideografikus szótárak
ідеографічні словники
ideológiai szótárak
ідеологічні словники
idézet цитата
idézetet tartalmazó mondat
речення з прямою мовою
idézőjel → **macskakarom**
лапки
idiolektus elmélet теорія
ідіолектів
idiolektus індивідуальний
словниковий запас
idiolektus індивідуальний
словниковий запас; ідіолект
idióma ідіома
idiomatikus kifejezés
ідіоматичний вираз

idiomatikus szókapcsolatok

ідіоматичне словосполучення

idomulás акомодація

idő час

időbeli → **temporális**

időbeli egyeztetés

узгодження часів

időbeli elöljárószók

темпоральні прийменники

időbeli változások часові

зміни

időbeli viszony темпоральні

відносини

időhatározói mellékmondat

підрядне речення часу

időszak період часу

időszerű beszéd доречність

мовлення

időszerűsítés актуалізація

időszerűsítők актуалізатори

ige nélküli бездієслівний

ige дієслово

igealak стан дієслова

igeaspektus категорія виду

дієслова

igeaspektusokat vizsgáló

tudományág аспектологія

igéből képzett melléknév

віддієслівні прикметники

igéből képzett віддієслівний

igei alak дієслівна форма

igei állítmány дієслівний

присудок

igei eredetű határozószók

дієслівні прислівники

igei osztályok класи дієслів

igei ragozási csoport

дієслівний словозмінний

клас

igei személyragok особові

закінчення дієслова

igei szókapcsolat дієслівне

словосполучення

igeidő час дієслова

igekötő дієслівний префікс

igemód спосіб дієслова

igeragozás дієвідмінювання

igeszemlélet вид дієслова

igeszemléleti igerárok

видова пара дієслова

igeszemléleti korreláció

видова кореляція

igeszemléleti szembenállás

видова опозиція

igető основа дієслова

illabiális magánhangzók

нелабіалізовані голосні звуки
illetlen beszéd непристойна
лексика
illogikus алогізм
illokúció ілокуція
illokúciós aktus ілокутивний
акт
illokúciós erő ілокутивна
сила
illusztratív jelentés
пояснювальне значення
ima молитва
imitáció імітація
immutáció імутація
imperativus імператив
imperfektív aspektus
недоконаний вид
imperfektum імперфект
implicit jelentés імпліцитне
значення
implicit szöveg értelem
імпліцитний текстовий смисл
implikáció імплікація
implikációs univerzálék
імплікаційні універсали
implikátúra імплікатури
impresszió імпресія
impresszionizmus

імпресіонізм
imprinting імпринтинг
improduktív képző
непродуктивний афікс
inadekvát **stílus**
неадекватний стиль
inadekvátság неадекватність
indiai nyelvcsoport індійська
група мов
indián nyelvek індіанські
мови
indirekt kölcsönzés
опосередковані запозичення
indoeurópai nyelvcsalád
індоевропейська сім'я мов
indoeurópai nyelvek
індоевропейські мови
indoeurópai nyelvtudomány
індоевропейське
мовознавство
indoiráni nyelvek
індоіранські мови
indokol обґрунтовувати,
обґрунтувати
indonéz nyelv індонезійська
мова
indukció індукція
induktív univerzálék

індуктивні універсали
indulatszó → **interjectio**
indulatszó elmélet вигукова
гіпотеза походження мов
indulatszó-elmélet теорія
вигуків
indulatszói mondatszók
вигукові слова-речення
indulatszómondatok
комунікативи
indulatszóvá válás
інтер'єктивізація
infinitív mondat інфінітивне
речення
infinitivus інфінітив
infixálás інфіксація
infixum інфікс
inflexiós formák форми
словозміни
információ інформація
információelmélet теорія
інформації
információközlő
kommunikáció
інформативність комунікації
információs zörej
інформаційний шум
információtöbblet

надлишковість інформації
informális nyelvek
неформальні мови
informatív funkció
інформативна функція
informatív інформатив
informátor інформатор
inherens jelrendszer
вроджена сигнальна система
iniciálé ініціал; буквиця
inkongruencia
інконгруентність
inkorporáció інкорпорація
inkorporáló nyelvek
інкорпораційні мови
innáta природжений
innováció інновація
instrumentális орудний
відмінок
integráció включення
intenció намір
intenzivitás інтенсивність
interakció інтеракція
interaktivitás інтерактивність
interdentális mással-
hangzók інтердентальні
приголосні; міжзубні
приголосні

interdikció інтердикція
interdiszciplináris szintézis
міждисциплінарний синтез
interferencia інтерференція
interfixum інтерфікс
interiectivatio
інтер'єктивация
interjectio вигук; інтер'єктив
interjú інтерв'ю
interkulturális interakció
міжкультурна інтеракція
interlingva інтерлінгва
interlingvális
інтерлінгвальний
interlingvisztika
інтерлінгвістика
internacionalizmus
інтернаціоналізм
interpelláció інтерпеляція
interperszonális kapcsolat
міжособистісне спілкування
interperszonális kommunikáció
міжособистісна комунікація
interperszonális rituálék
міжособистісні ритуали
interpozíció інтерпозиція
interpretáció інтерпретація

interpunkció інтерпункція;
пунктуація
interrogáció інтеррогація
interrogatív інтеррогатив
intertextualitás
інтертекстуальність
intervokális mássalhangzó
інтервокальний приголосний
intonáció → **hanglejtés**
intonációs kötőjel
інтонаційне тире
intonálás інтонування
intralingvális
внутрішньомовний
intranszítív ige інтранзитивні
дієслова; неперехідні
дієслова
invariáns fonémák
інваріантні фонemi
invariáns інваріант
invektíva інвектива
inverz szóalkotás зворотній
словотвір
inverz szótárak інверсійні
словники
inverzió інверсія; зворотний
порядок слів
involúció інволюція

ióta йота
ír nyelv ірландська мова
iráni nyelvcsoporth іранська група мов
irányítás керування
irányított керований
írás письмо
írásbeli szabály письмова норма
írásbeliség писемність
írásjelek розділові знаки
írásos adat записані дані
írastan графіка
írastudatlan неграмотний; безграмотний
írastudatlanság → **analfabetizmus**
irodalmi és tudományos norma літературна і наукова норма
irodalmi műből vett idézet літературна цитата
irodalmi műfajok літературні жанри
irodalmi norma літературна норма
irodalmi nyelv літературна мова

irodalmi nyelvi norma норма літературної мови
írói szótárak словники мови письменників
irónia іронія; сарказм
írott nyelv писемна форма мови; писемна мова
irreleváns oppozíció нерелевантна опозиція
irreleváns іррелевантний; нерелевантний
irreverzibilitás незворотність
ismertetőjel ознака; знак; емблема
ismétlés повтор; повторення;
ismétlődő kötőszók повторювані сполучники
ítélet судження
iteráció ітерація
iteratív igék ітеративні дієслова
iteratív багатократний
ivrit (Izrael államnyelve) іврит
izafet ізафет
izlandi nyelv ісландська мова
izoglossza → **jelenséghatár**
izokolon ізоколон

izoláló nyelvek ізольовані
мови
izolex ізолекси
izomorfizmus elmélet теорія

ізоморфізму
izomorfizmus ізоморфізм
í-zó nyelvjárási sajátosság
ікання

J

jakut nyelv якутська мова
jambus ямб
japán nyelv японська мова
járolékos акциденційний
járolékos gyökér придаткове
коріння
jassz nyelv арго
ja-zás якання
jegy ознака
jegyzet примітки; коментарі
jegyzék → **lajstrom**
jegyzék опис
jel знак; символ
jelbeszéd → **gesztus nyelv**
jel повідомити сигналами
або жестами
jelelmélet знакова теорія
мови
jelen idő теперішній час
jelenség явище
jelenség határ ізоглоса

jelentés szűkülés звуження
значення
jelentés значення
jelentésárnyalat відтінок
значення або смислу слова
jelentésátvitel перенесення
значення
jelentésátvitel típusai типи
перенесення значень слів
jelentésbeli egyeztetés
значеннєве узгодження
jelentésbeli egység
значеннєва одиниця
jelentésbővülés розширення
значення
jelentéselem → **széma**
jelentésszűkülés звуження
значення
jelentéssel bíró jel значимий
сигнал
jelentéstan → **szemantika**

jelentéstanі семасіологічний
jelentéstanі archaizmusok
семантичні архаїзми
jelentéstanі eltérés két nyelv
között діасемія
jelentéstanі értelmezés
семантична інтерпретація
jelentéstanі kalk семантична
калька
jelentéstanі kölcsönzés
семантичні запозичення
jelentéstanі különbségtétel
семантичний диференціал
jelentéstanі mező módszere
методика семантичного поля
jelentéstanі mező
семантичне поле
jelentéstanі neologizmusok
семантичні неологізми
jelentéstanі szinonimák
семантичні синоніми
jelentéstanі tényező
семантичний множник
jelentéstanі-grammatikai
nem семантико-граматичний
рід
jelentéstanі-grammatikai
szám семантико-граматичне

число

jelentéstanі-mondattani

viszony семантико-
синтаксичні відношення

jelentéstanі-stilisztikai

szinonimák семантико-
стилістичні синоніми

jelentéstartalom семантика

jelentésváltozat побічне

значення

jelentésváltozás зміна

значення; мутаційне
значення

jelkép → **szimbólum**

jelképes символічний

jellegzetesség характерність

jellemző jelentés

сигніфікативне значення

jelölet → **extenzió**

jelöletlen непозначений

jelöletlen összetétel

непозначене складне слово

jelöletlen szó szerkezet

непозначене словосполучення

jelöletlenség kategóriája

категорія неозначеності

jelölő позначальний

jelölt позначений

jelölt objektum позначений
об'єкт

jelölt szó марковані слова

jelölt szóösszetétel

позначуване складне слово

jelöltség csoportja категорія
означеності

jelöltség позначеність

jelrendszer сигнальна
система

jeltan → **szemiotika**

jeltudomány семіологія

jelző атрибут; означення

jelzői означальний

jelzői határozószók

означальні прислівники

jelzői kapcsolat атрибутивні
відношення

jelzői mellékmondat

означальне підрядне речення

jelzői szerep означальна
функція

jelzői szótár словник епітетів

jelzős означальний

jelzős igealak атрибутивна
форма дієслова

jelzős kapcsolat означальні
відношення

jelzős szerkezet означальна
конструкція

jésít пом'якшувати

jésített (magánhangzók)

йотований

jésülés йотація

jiddis ідиш

jóhangzás благозвучність

jólformált граматично
правильний

jólformált kifejezés →

grammatikális kifejezés

jólformált mondat

правильно побудоване
речення

**jövevényszavak beillesz-
kedése** інтеграція

запозичених слів

jövevényszavak grafikai

meghonosodása графічне

освоєння запозичених слів

jövevényszavak nyelvtani

meghonosodása граматичне

освоєння запозичених слів

jövevényszó запозичення;

запозичене слово

jövő idő майбутній час

jusz юс

K

kabard nyelv кабардинська

мова

kakofónia какофонія

kakográfia какографія

kalk калька

kalligráfia каліграфія

kampánybeszéd агітаційна

промова

kapcsolási szünet сполучна

пауза

kapcsolati asszimiláció

контактна асиміляція

kapcsolati disszimiláció

контактна дисиміляція

kapcsolati tabu контактне

табу

kapcsolati viszony

сполучуваність

kapcsolatos kötőszó

єднальний сполучник

kapcsolatot meghatározó

tényezők обставинні

відношення

kapcsoló szó зв'язка

kapcsolóige копула

karcolat нарис

katakrézis катахреза

katalán nyelv каталанська

мова

kategória категорія; розряд

kategória elmélet теорія

номінації

kategoriális jelentés

категоріальне значення

kategorizáció категоризація

katekizmus катехізис

kaukázusi nyelvcsalád

кавказька сім'я мов

kaukázusi nyelvek кавказькі

мови

kauzatív ige каузативні

дієслова

kazár nyelv хозарська мова

keleti szláv nyelvek

східнослов'янські мови

keleti szláv szókincs

східнослов'янська лексика

keletkutatás →

orientalizmus

kelta nyelvcsoport кельтська

група мов

kemény jel neve (ъ) єр; (ъ)

йор
kemény mássalhangzók
тверді приголосні звуки
képes beszéd образний вислів
képes kifejezés фігуральний
вираз
képirás → **ideográfia**
képirásjel ідеограма
képiség візуальність
képvisel представляти;
предсавити
képzés helye szerinti
részleges hasonulás
регресивна асиміляція за
глухістю
képzet концепт
képzetlen szó непохідне слово
képzetlen szótő непохідна
основа слова
képzett előjárósók похідні
прийменники
képzett név похідна назва
képzett szótő похідна основа
слова
képzettársítás → **asszociáció**
képző nélküli безсуфіксний
képző суфікс
kérdés питання

kérdő mondat питальне
речення
kérdő névmások питальні
займенники
kérdőjel знак питання
kerekített заокруглений
keret фрейм
kérvény → **folyamodvány**
kései írásbeliséggel
rendelkező nyelvek
молодописемні мови
készlet запас
két ajakkal képzett
mássalhangzók білабіальні
приголосні звуки; губно-губні
приголосні
kétajki губно-губні
kétaspektusú ige двовидові
дієслова
kétértékű jegy → **bináris**
jegy
kétértelműség → **amfibólia**
kétes eredetű mű → **apokrif**
kétkomponensű → **bináris**
kétnyelvű двомовний; білінгв
kétnyelvű szótár
перекладний словник
kétnyelvűség →

bilíngvizmúsz
kéttágú mondat двоскладне речення
kettős akkusativus
подвійний знахідний відмінок
kettős artikuláció подвійна артикуляція
kettős mássalhangzók
подвійний приголосний
kettős szám → **duális szám**
kettős tagadás подвійне заперечення
kettős tagolás → **kettős artikuláció**
kettőshangzó → **diftongus**
двоголосні звуки; дифтонг
kettőshangzósodás
дифтонгізація
kettőspont двокрапка
kettőzés анадіплозіс; редуплікація
kettőződés подвоєння
kettőzött mássalhangzók
подовжені приголосні звуки
kevert nyelvek гібридні або змішані мови
kevert nyelvűség

макаронізми
kevert szóképzési módszer
змішані способи словотвору
kezdeményező beszédaktus
ініціативний мовленнєвий акт
kezdet початок
kezdeti початковий
kezdő igealak початкова форма дієслова
kezdő mondat вступне речення
kezdőmagánhangzó
початковий голосний
kéziratos (könyv)
автографічний
khmer nyelv кхмерська мова
kiazmus хіазм
kibernetikai nyelvészet
кібернетична лінгвістика
kicsinyítés зменшення
kicsinyítő képzős alak
демінутив
kiegészítés доповнення
kiegészítő antonímák
комплементарні антоніми
kiegészítő disztribúció
додаткова дистрибуція

kiegészítő eloszlás

додатковий розподіл

kiegészülés →

suppletivismus

kiegészült alakok суплетивні

форми

kiegyenlítő зрівнювальний

kiegyenlítődés зрівнювання

kiejtés вимова

kiejtési stílisztika орфоепічна

стилістика

kiejtési stílusok стилі

орфоепії

kiemelés відокремлення

kiemelt mondatrészek

відокремлені члени речення

kifejezés → **megnyilatkozás**

висловлення

kifejezési terv план

вираження

kifejezett → **explicit**

kifejező beszéd виразність

мовлення

kifejező beszédfajták

експресивні різновиди

мовлення

kifejező kép виразний образ

kifejező виразний

kihágó → **excessiv**

kihagyásos hiányos mondat

еліптичні неповні речення

kijelentés вислів

kijelentő mód дійсний спосіб;

індикатив

kijelentő mondat розмовне

речення; розповідне речення

kijelentő розповідний

kijelölő funkció делімі-

тативна функція

kilégzési hangsúly →

expiratorikus hangsúly

kimenet вихід

kimeneti feltételek вихідні

умови

kimográf кімограф

kínai nyelv китайська мова

Kína-kutatás китаїстика

kinetikus nyelv кінетична

мова

kinezika кінесика

kinyilatkoztató → **deklaratív**

kipu кіпу

kirgiz nyelv киргизька мова

kisbetű маленька буква

kisebbség меншість

kisebbségi nyelv мова меншини
kísérleti hangtan експериментальна фонетика
kísérleti módszer a nyelvészetben дослідні методи в мовознавстві
kisgyermeki nyelv дитяча мова
kitartó витривалий
kitérés екскурсія
kiterjesztés розширення
kitevő показник
kiválasztás виділення
kiválasztási megszorítás обмеження вибору
kivált викликати
kivétel виняток
klasszicizmus класицизм
klasszikus körmondat класичний період
klasszikus nyelv класична мова
klasszikus tévhit класичний міф
klimax посилення
klisé кліше
kód код

kodifikáció кодифікація
kódkeverés (a kommunikációban) змішування кодів (у комунікації)
kódváltás переключення кодів
kognitív metafora когнітивна метафора
kognitív modell когнітивна модель
kognitív nyelvészet когнітивна лінгвістика
kognitív nyelvi funkció пізнавальна функція мови
kognitív szemantika когнітивна семантика
kognitív пізнавальний
kognitológia когнітологія
koherencia когерентність
kohézió когезія
koiné койне
kombináció комбінація
kombinált szókapcsolat комбіноване словосполучення
kombinatorikus hangtani folyamatok комбінаторні фонетичні процеси

**kombinatorikus hang-
változás** комбінаторні
звукові зміни

komikus kontraszt
комічний контраст

kommunikáció комунікація

kommunikáció funkciói
функції спілкування

kommunikáció комунікація

kommunikációs cél
комунікативна мета

kommunikációs csatornák
канал комунікації

kommunikációs cselekmény
комунікативна дія

kommunikációs egyensúly
комунікативна рівновага

kommunikációs eltérés
комунікативна девіація

kommunikációs elvek
принципи спілкування

kommunikációs empátia
комунікативна емпатія

kommunikációs értelem
комунікативний смисл

kommunikációs folyamat
комунікативний процес

kommunikációs gátak

бар'єри комунікації;
комунікативні перешкоди

kommunikációs hatás
комунікативний вплив

kommunikációs helyzet
комунікативна позиція

**kommunikációs
illemszabályok**
комунікативний етикет

kommunikációs indítékok
мотив спілкування

kommunikációs jártasság
комунікативний досвід

kommunikációs jelentéstan
комунікативна семантика

kommunikációs jellemzők
комунікативна ознака

**kommunikációs
kezdeményezés**
комунікативна ініціатива

kommunikációs kód
комунікативний код

kommunikációs kódex
кодекс комунікативний

kommunikációs konfliktus
комунікативний конфлікт

kommunikációs kontextus
контекст спілкування

kommunikáció

kölcsönhatás мовленнева
взаємодія

kommunikációs környezet

сфера спілкування

kommunikációs kudarc

комунікативна невдача;
комунікативний провал

kommunikációs légkör

атмосфера спілкування

kommunikációs modellek

моделі комунікації

kommunikációs nyelvészet

комунікативна лінгвістика

kommunikáció

öngyilkosság комунікативне
самогубство

kommunikáció

posztulátumok постулати
спілкування

kommunikációs pragmatika

комунікативна прагматика

kommunikációs státusz

комунікативний статус

kommunikációs stílus стиль

спілкування

kommunikációs stratégia

комунікативна стратегія

kommunikációs szabály

правило спілкування

kommunikációs szándék

комунікативна інтенція;
комунікативний намір

kommunikációs szerep

комунікативна роль

kommunikációs szituáció

комунікативна ситуація

kommunikációs

szükségletek комунікативні
потреби

kommunikációs szűrők

фільтри комунікації

kommunikációs tabu

комунікативне табу

kommunikációs taktus

тактика комунікативна

kommunikációs törvények

закони спілкування

kommunikációs udvariasság

ввічливість у комунікації

kommunikációs viselkedés

комунікативна поведінка

kommunikációs zörej

комунікативний шум

kommunikációs-stilisztikai

funkció комунікативно-

стилістичні функції
kommunikatív aktus
комунікативний акт
kommunikatív jártasság
комунікативна грамотність
kommunikatív kompetencia
комунікативна
компетентність
kommunikatív mondattan
комунікативний синтаксис
kommunikatív nyelvészet
комунікативна лінгвістика
kommunikatív szerep
комунікативна роль
kommunikatív
комунікативний
kommutálás комутація
kompetencia компетенція
komplementer disztribúció
→ **kiegészítő disztribúció**
komplex alakzat комплексна
фігура
komponens elemzés
компонентний аналіз
kompozíció композиція
konatív nyelvi funkció
конативна функція мови
konceptuális elemzés

концептуальний аналіз
konceptualizáció
концептуалізація
kondicionálás
кондиціювання
konfrontatív nyelvészet
конфронтативна лінгвістика
kongruencia конгруентність
konjugáció дієвідміна
konjunktívusz кон'юнктив
konklúzió конклюдія
konkordancia конкорданс
konkrét fonetika конкретна
фонетика
konkrét főnevek конкретні
іменники
konkrét lexikológia
конкретна лексикологія
konkrét nevek конкретна
назва
konkrét viszony конкретна
зв'язка
konkrét-érzékelhető
tartalom конкретно-
чуттєвий зміст
konnotáció конотація
konnotatív jelentés
конотативне значення

konstituens елемент
konstrukció конструкція
konstruktív mondattan
конструктивний синтаксис
konstruktív nyelvészet
конструктивне мовознавство
konstruktivizmus
конструктивізм
kontaktus контакт; стик
kontamináció контамінація
kontextuális контекстуальний
kontextuálisan hiányos mondat контекстуальні неповні речення
kontextus контекст
kontinuum континуум
kontraszt контраст
kontrasztív fókusz
контрастний фокус
kontrasztív lexikológia →
összehasonlító szókészlettan
kontrasztív módszer
контрастивний метод
kontrasztív nyelvészet
контрастивна лінгвістика
kontrasztív topik
контрастивна тема

konvenció конвенція
konvergál сходиться
konvergencia конвергенція
konvertálás конверсія
koordináció координація
koppenhágai strukturalista iskola копенгагенський структуралізм
koprolália копролалія
kopt nyelv коптська мова
kopula → **kapcsolóige**
koreai írás кунмун
koreai nyelv корейська мова
korlátozó részecskék
обмежувальні частинки
kormányoz керувати
korpusz корпус
korreláció кореляція
korrelációs szembenállás
корелятивна опозиція
korrelátum корелят
korszerűtlenség анахронізм
kozmikus objektumok nevei
космоніми
kölcsönhatás →
interferencia інтерференція
kölcsönhatási elmélet
теорія взаємодії (мов)

kölcsönös alárendeltség
взаємне підпорядкування

kölcsönös megértés
взаєморозуміння

kölcsönös viszonyban lévő szavak співвідносні слова

kölcsönszavak elsajátítása
освоєння запозичених слів

kölcsönszavak hangtani elsajátítása фонетичне
освоєння запозичених слів

kölcsönszavak запозичені
слова

kölcsönzés запозичення

költészet prózában поезія в
прозі

költői kérdés риторичне
запитання

költői metafora поетична
метафора

költői nyelv поетична мова

költői szókincs поетична
лексика

könyörgés благання

könyvszemle бібліографія

könyvszerűség книжність

kör → gyűrű

körmondat → periódus

környezetfüggetlen
контекстно-вільний

környezetfüggetlen nyelvtan
контекстно-вільна
грамматика

környezetfüggő
контекстуальний

körülírás перифраза

körülményes складний

kötőhangzó сполучні голосні

kötőjel дефіс; риска

kötőjeles írásmód дефісне
написання

kötőmód → **konjunktivusz**

kötőszavas szerkezet
сполучникова конструкція

kötőszó nélküli kapcsolat
безсполучниковий зв'язок

kötőszó nélküli összetett mondat безсполучникове
складне речення

kötőszó nélküliség
безсполучниковість

kötőszó сполучник

kötőszóelhagyás асиндетон

kötőszói viszony
сполучниковий зв'язок

kötőszóvá válás

кон'юнкціоналізація
kötött beszéd віршована мова
kötött hangsúly постійний
наголос
kötött szókapcsolat зв'язане
словосполучення
kötött szórend зв'язаний
порядок слів
kötött szótó зв'язаний корінь
következetlenség
непослідовність
következményes
mellékmondat підрядне
наслідкове речення
következtetés → **konklúzió**
következtetés дедукція
következtetési alap вивідна
основа
következtető kategória
дискурсивна категорія
következtető kötőszók
наслідкові сполучники
következtető univerzálék
дедуктивні універсалії
közbeékelés → **interpozíció**
közbeszúrt mondat →
parentézis
közbevetett mondat вставне

речення
közbevetett szó вставне слово
középfok вищий ступінь
порівняння
középnyelvállású hangok
середньоязикові звуки
középnyelvállású
mássalhangzók
середньоязикові приголосні
звуки
középső nyelvállású hang
звук середнього піднесення
középső nyelvállású
magánhangzók голосні
звуки середнього підняття
közhasználatban lévő
szókészlet загальноповживана
лексика
közhely → **toposz**
közlékenység
комунікабельність;
комунікативність
közlemény комунікат
közlemény повідомлення
közlés повідомлення,
сповіщення; публікація
közlésfolyamat процес
комунікації

közmondás прислів'я
köznév апелятив; загальна
назва
köznevek апелятивні
іменники; загальні іменники
köznevesülés апелятивація
köznyelv розмовна мова
köznyelvi metafora
метафора загальнонародної
мови
köznyelvi szókészlet
загальноповживана лексика
köznyelvi-hétköznapi
szókincs розмовно-побутова
лексика
köznyelvűség розмовність
közönséges szanszkrit írás
деванагарі
közös főnév загальний
іменник
közös nem спільний рід
közös szláv szókincs
спільнослов'янська лексика
közös tövű szavak
спільнокореневі слова
közös újítás спільна інновація
központoz розставити
розділові знаки

központozás → **interpunkció**
közvetett beszédaktus
непрямий мовленнєвий акт
közvetett kölcsönzés
опосередковане запозичення
közvetítőnyelv → **lingua**
franca
közvetlen alkotóelemek
alapján történő elemzés
аналіз за безпосередніми
складниками
közvetlen beszédaktus
прямий мовленнєвий акт
közvetlen kölcsönzés
запозичення пряме
közvetlen összetevő
безпосередня складова
közvetlen összetevők
módszere методика
безпосередніх складників
közvetlen tárgy прямий
додаток
kreol nyelv креольська мова
krími tatár nyelv
кримськотатарська мова
kritikai hallgatás критичне
слухання
kronémika хронеміка

kulcsszó ключове слово

kulmináció → **tetőpont**

kulminatív funkciója

кульмінативна функція

kulturális kompetencia

культурна компетенція

kulturális nyelvészet

лінгвокультурологія

kulturális sokk культурний

шок

kültúrközi kommunikáció

міжкультурна комунікація

kurd nyelv курдська мова

kurzív курсив

különböző típusú tag-

mondatokból álló kötőszó

nélküli összetett mondat

безсполучникове складне

речення з різнотипними

частинами

különböző гетерогенний

különbség відміна

különírás роздільне

написання

külső beszéd зовнішнє

мовлення

külső flexió зовнішня флексія

külső helyviszonyok

зовнішні місцеві відносини

külső kontextus зовнішній

контекст

külső nyelvészet зовнішня

лінгвістика

külső rekonstrukció

módszere прийом

зовнішньої реконструкції

kvantor → **mennyiségjelölő**

kvázi-szinonimák

квазісинонімія

L

labiális лабіальний

labiális hangok губний звук;

лабіальний звук

labiális magánhangzó

лабіалізовані голосні;

огублені голосні

labializáció лабіалізація;

заокруглення губ

labializált mássalhangzók

лабіалізовані приголосні

labiodentális

mássalhangzók лабіо-
дентальні приголосні звуки;
губно-зубні приголосні

labioveláris mássalhangzó

лабіовелярний приголосний

lágú hangok напівм'який звук

lágú mássalhangzók м'які

приголосні звуки

lágú szájpadlású велярний;

задньопіднебінний

lágúít палаталізувати;

пом'якшувати

lágúítás мітигація;

пом'якшення

lágúított mássalhangzók

палатальні приголосні звуки

lágúítójel м'який знак

lágújel neve (ь) ерик

lágúul палаталізуватися

lajstrom реєстр

lakonikusság лаконізм

láncolat зчеплення

lapp nyelv саамські мови

lapszéli маргінальний

lapszéli jegyzet глоса;

помітка на полях

laringális mássalhangzók

ларингальні приголосні

laringális ларингальний

látási → **vizuális**

laterális mássalhangzók

латеральні приголосні

lateralizáció латералізація

látható nyelv візуальна мова

latin ábécé латиниця

latin írás латинське письмо

latin nyelv латинська мова

latinizmusok латинізми

laza magánhangzó

ненапружений голосний

lánynév дівоче прізвище

látomás видіння

látszólagos ellentmondás →

paradoxon

lecsapódás конденсація

lecserélés заміна

legenda легенда

légző rendszer дихальний

апарат

leírás написання

leíró hangtan описова

фонетика

leíró módszer описовий

метод

leíró nyelvészet →
deskriptív nyelvészet
leíró nyelvészet описова
граматика
leíró szónoklattan описова
риторика
lélektani irányultság
pszichológічний напрям
lengyel nyelv польська мова
leníció леніція
lényeges істотний
leszármazási генеалогічний
létige дієслово буття
létrehoz створити
lett nyelv латвійська мова
levél послання; лист
levélstílus → **episztoláris**
stílus
lexéma лексема
lexikai лексичний
lexikai anafora лексична
анафора
lexikai archaizmusok
лексичні архаїзми
lexikai deriváció лексична
деривація
lexikai diffúzió лексична
дифузія

lexikai hiány лексичний
дефіцит
lexikai homonimák лексичні
омоніми
lexikai jelentés лексичне
значення
lexikai jelentéstípusok типи
лексичних значень
lexikai kalkok лексична
калька
lexikai konverzió лексична
конверсія
lexikai metafora лексична
метафора
lexikai neologizmusok
лексичні неологізми
lexikai összeegyeztethetőség
лексична сполучуваність
lexikai stilisztika лексична
стилістика
lexikai szabvány лексична
норма
lexikai szinonima лексична
синонімія
lexikai-szemantikai csoport
лексико-семантична група
lexikai-szemantikai mező
лексико-семантичне поле

lexikai-szemantikai rendszer лексико-семантична система

lexikai-szemantikai változat лексико-семантичний варіант

lexikális kölcsönzések лексичні запозичення

lexikális szabály лексичні правила

lexikalizálódás лексикалізація

lexikalizálódott szókapcsolat лексикалізовані словосполучення

lexikográfia лексикографія

lexikográfiai лексикографічний

lexikográfus лексикограф

lexiko-grammatikai kategória лексико-граматичний розряд

lexiko-grammatikai nem лексико-граматичний рід

lexikológia лексикологія

lexikológiai tudományok лексикологічні науки

lexikológus лексиколог

lexikon лексикон

lexiko-statisztika лексикостатистика

lexiko-szemantikai szóalkotási módszer лексико-семантичний спосіб словотвору

lexiko-szemantikai szócsoporthok лексико-семантичні групи слів

lezser beszéd розмовна мова

liaison зв'язування кінцевого приголосного з початковим голосним наступного слова (у французькій мові)

ligatúra (betűkapcsolás) в'язь

ligatúra (ikerbetű) лігатура

linearitás лінеарність

lingua franca лінгва франка; мова-посередник

lingua-geral лінгва жерал

lingvális лінгвальний; мовний

lingvisztika лінгвістика

líbiai nyelv лівійська мова

lírai kitérés роздум

lírai monológ ліричний

МОНОЛОГ

literáció літерація

litotész літота

litván nyelv литовська мова

locativus локатив

logikai alany логічний підмет

logikai állítmány логічний
присудок

logikai forma логічна форма

logikai hangsúly логічний
наголос

**logikai irányzat a
nyelvészetben** логічний
напрямок у мовознавстві

logikai viszony логічний

ЗВ'ЯЗОК

logopédia логопедія

lokális nyelvek локальні мови

lokális viszonyok локальні
відносини

lokúció локуція

lokúciós aktus акт
локутивний

Londoni Nyelvészeti Iskola
Лондонська лінгвістична
школа

luxemburgi nyelv
люксембурзька мова

M

macedón nyelv македонська
мова

magánhangzó harmónia
гармонія голосних звуків

magánhangzó sorvadás
редукція голосних

magánhangzó zártsági foka
ступінь підйому язика

magánhangzó голосний звук
magánhangzó-állomány

вокалізм

magánhangzóbetoldás
повноголосся

magánhangzóilleszkedés
сингармонізм; гармонія
голосних

magánhangzók osztályozása
класифікація голосних

**magánhangzók sora és
emelkedése** ряд і піднесення

ГОЛОСНИХ
magánhangzók ГОЛОСНІ ЗВУКИ
magánhangzókészlet →
vokalizmus
magánhangzós ГОЛОСНИЙ
magánhangzótörvény ЗАКОН
ГОЛОСНИХ
magánhangzó-váltakozás
ЧЕРГУВАННЯ ГОЛОСНИХ ЗВУКІВ
magas magánhangzók
ГОЛОСНІ ЗВУКИ ВИСОКОГО
ПІДНЯТТЯ
magatartáskutatás →
etológia
magyar ajkú (nyelvű)
lakosság УГОРСЬКОМОВНЕ
НАСЕЛЕННЯ
magyar nyelv УГОРСЬКА МОВА
magyar nyelvészet УГОРСЬКА
ФІЛОЛОГІЯ
magyarázó kötőszók
ПОЯСНЮВАЛЬНІ СПОЛУЧНИКИ
magyarázó mondat
ПОЯСНЮВАЛЬНЕ РЕЧЕННЯ
magyarázó mondatrészek
ПОЯСНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ
magyarázó olvasás
ПОЯСНЮВАЛЬНЕ ЧИТАННЯ

makaróni nyelv МАКАРОНІЧНА
МОВА
makaróni stílus
МАКАРОНІЧНИЙ СТИЛЬ
maradandó НЕЗМІННИЙ
maradvány ЗАЛИШОК
marker МАРКЕР
maró gúny ІДКА
ПОСМІШКА; САРКАЗМ
más nyelvek görög szavai
ГРЕЦИЗМИ
más szófaj tulajdonságait
mutató hibrid szavak
ВЕРБОЇДИ
második jelzőrendszer ДРУГА
СИГНАЛЬНА СИСТЕМА
másodlagos csoportok
ВТОРИННІ ГРУПИ
másodlagos hangsúly
ДОДАТКОВИЙ НАГОЛОС
másodlagos jelölés ВТОРИННА
НОМІНАЦІЯ
másodlagos jelrendszer
ДРУГА СИГНАЛЬНА СИСТЕМА
másodlagos szocializáció
ВТОРИННА СОЦІАЛІЗАЦІЯ
másodlagos szójelentés
ВТОРИННЕ ЗНАЧЕННЯ СЛІВ

mássalhangzó akkomodáció

консонантна акомодация

mássalhangzó приголосний**mássalhangzó-állomány**

консонантизм

mássalhangzócsoportok

leegyszerűsítése спрощення

груп приголосних звуків

mássalhangzó-torlódás збіг

приголосних

mássalhangzó-hasonulás

асиміляція приголосних

mássalhangzóírás

консонантне письмо

mássalhangzók

elterjedtsége a világ

nyelveiben поширення у

мовах світу звукотипів

приголосних

mássalhangzók osztályozása

класифікація приголосних

mássalhangzók további

jellemzők alapján történő

megkülönböztetése

розрізнення приголосних за

додатковими ознаками

mássalhangzók приголосні

звуки

mássalhangzórendszer

консонантизм

mássalhangzós nyelvek

консонантні мови

mássalhangzós

консонантний

mássalhangzó-torlódás збіг

приголосних

mássalhangzó-torlódások

feloldatlansága

неповноголося

mássalhangzóval kezdődő

szótagok прикритий склад

matematikai módszer a

nyelvtudományban

математичні методи у

лінгвістиці

matematikai nyelvészet

математична лінгвістика

maximák максими**mediális ige** середній стан**meditáció** медитація**megállapítás** констатив**megállapodás** → szerződés**megbélyegzett** затаврований**megengedő előjárószo**

допустові прийменники

megengedő kötőszók

допустові сполучники
megengedő mellékmondat
допустове підрядне речення
megértés апперцепція
megértő hallgatás емпатичне
слухання
megfelelés відповідність
megfelelő → **adekvát**
megfordíthatóság →
reverzibilitás
meghatalmazás доручення
meghatározás визначення
meghatározó elem
визначальний фактор
meghatározó szerep
сигніфікативна функція
meghosszabbodás → **nyúlás**
megjegyzés примітка
megjelenít зображувати
megjelölt позначений
megkülönböztető elem
розпізнавальний елемент
megkülönböztető erő
розпізнавальна сила
megkülönböztető írásmód
диференційовані написання
megkülönböztető jegy
розпізнавальний знак

megkülönböztető jegyek
дистинктивна ознака
megkülönböztető szerep
дистинктивна функція
megkülönböztető
дистинктивний
megnevezés → **nomináció**
megnevező funkció
номінативна функція
megnyilatkozás
висловлювання
**megnyilatkozás aktuális
tagolódása** актуальне
членування висловлювання
**megnyilatkozás explicit
módon kifejezett célja**
експліцитна мета
висловлювання
megnyilatkozás magja ядро
висловлювання
megnyilatkozás tárgya тема
висловлення
megnyilatkozás
висловлювання
megnyilatkozási alap основа
висловлювання
megszab встановлювати
megszakított körmondat

обірваний період
megszakított mondat
обірване речення
megszemélyesítés →
perszonifikáció
megszólítás звертання
megszólító alak кличний
відмінок
megszólító eset → **vocativus**
megszólító mondat
вокативне речення;
звертання-речення
megszorítás обмеження
meggyőzés персвазія;
переконування
meggyőző beszéd
переконливість мовлення
mellékelés конфіксація
mellékes другорядний
mellékhangsúly побічний
наголос
mellékjelentés другорядне
значення
melléklet конфікс
melléknév прикметник
melléknevek fokozása
ступені порівняння
прикметників

melléknevek szótári alakja
початкова форма
прикметника
melléknevek teljes alakja
повні прикметники
melléknevesülés ад'єктивація
melléknévi ад'єктивний
melléknévi fordulat
прикметниковий зворот
melléknévi igenév →
participium
melléknévi igeneves
szerkezet дієприк-
метниковий зворот
melléknévi névmás
означальні займенники
melléknévi szókapcsolat
ад'єктивні словосполучення
mellékszöngé призвук
mellérendelés → **parataxis**
mellérendelő kapcsolat
сурядний зв'язок
mellérendelő kötőszók
сурядні сполучники
mellérendelő összetett
mondat складносурядне
речення
mellérendelt сурядний

mellőzés замовчування;
ігнорування
mély magánhangzók голосні
звуки низького підняття
mélyszerkezet глибинна
структура
mélyszintaktika глибинний
синтаксис
memoárok мемуари
mentális kifejeződés
ментальні репрезентації
mentális lexikon ментальний
лексикон
mentalitás менталітет
mennyiségi hangsúly
квантитативний наголос
**mennyiségi módszer a
nyelvtudományban**
кількісні методи в
мовознавстві
mennyiségi redukció
кількісна редукція
mérnöki nyelvészet
інженерна лінгвістика
mesterséges → szintetikus
**mesterséges nemzetközi
nyelvek** штучні міжнародні
мови

mesterséges név штучна
назва
mesterséges nyelv
синтетична мова; штучна
мова
mesterségesség mutatója
індекс синтетичності
meta nyelvészet
металінгвістика
metafora метафора
metaforikus метафоричний
metaforikus kiterjesztés
метафоричне розширення
metaforikus névátvitel
метафоричне перенесення
найменувань
metaforizáció метафоризація
metalogika металогіка
metalogizmus металогічність
metamodell метамодель
metanyelv метамова
metanyelvi funkció
метамовна функція
metaplazmus метаплазм
metatézis метатеза;
перестановка
metonímia метонімія
metonimikus метонімічний

metonimikus névátvitel

метонімічне перенесення
найменувань

metrikus метричний

mező поле

migráció міграція

mikrotoponima

мікротопонімія

mikrotoponímiai vizsgálat

дослідження мікротопонімії

mimézis мімезис

mimika міміка

minimális erőfeszítés

elmélete теорія

мінімального зусилля

minimális szembenállás

мінімальна опозиція

minimálpár мінімальна пара

minimum szótárak

словники-мінімуми

minőségi fok kategóriája

категорія ступеня якості

minőségi redukció якісна

редукція

minősített маркований

minta парадигма

mnemonika мнемоніка

mód модус; спосіб

modális модальний

modális ige модальні дієслова

modális jelentés модальні

значення

modális módosítósók

модальні частки

modális szavak модальник

modalitás модальність

modell модель

modellelmélet теорія

моделей

modellezés моделювання

modern nyelvek нові мови

modern ukrán irodalmi

nyelv сучасна українська

літературна мова

módhatározói mellék-

mondat складнопідрядне

речення з підрядними

способу дії

módosító поправка;

доповнення

módosított jelentés

модифікаційне значення

módosulat модифікація

módozat kategóriája

категорія модальності

módszer метод

módszer прийом
módszertan методологія
mondat ekvivalense
еквівалент речення
mondat és ítélet речення і
судження
mondat feletti egység
надфразова єдність
mondat речення
mondatalkotás складання
речень
mondatelemzés розбір
речення
mondatfoszlány фрагмент
речення
mondatfűzés спосіб
побудови і пов'язування
речення
mondathangsúly фразовий
наголос
mondatösszefüggés
фразовий контекст
mondatrész член речення;
фразовий член
mondatszaksz ритмічна
група
mondatszerkesztés побудова
речення

mondatszerkezet
синтаксична конструкція
mondatszók слова-речення
mondattan синтаксис
mondattani alap синтаксична
основа
mondattani anaforák
синтаксична анафора
mondattani deriváció
синтаксична деривація
mondattani egységek
синтактичні комплекси;
синтаксичні одиниці
mondattani elemzés
синтаксичний розбір
mondattani formák
синтаксичні форми
mondattani kalkok
синтаксична калька
mondattani kapcsolat
синтаксичний зв'язок
mondattani kategóriák
синтаксичні категорії
mondattani stílisztika
синтаксична стилістика
mondattani szerkezet
синтаксична конструкція
mondattani szünet

синтаксична пауза
mondattani tipológia
синтаксична типологія
mondattani viszony
синтаксичні відношення
mondattani синтаксичний
mondattanilag
meghatározott jelentés
синтаксично зумовлене
значення
mondattípusok типи речень
mongol nyelv монгольська
мова
mongol nyelvcsalád
монгольська сім'я мов
monoftongizálódás
монофтонгізація
monoftongus монофтонг
monogenezis моногенез
monogenezis elmélet теорія
моногенезу
monológ монолог
monologikus beszéd
монологічне мовлення
monozemantikus szavak
моносемантичні слова;
однозначні слова
monozémia моносемія

montázs монтаж
morf морф
morféma kiválasztás
виділення морфем
morféma szótárak морфемні
словники
morféma típus види морфем
morféma változat варіанти
морфеми
morféma морфема
morfémaelemzés
морфемний аналіз
morfémák alakazonossága
омонімія морфем
morfemika морфеміка
morfefonémikus
морфофонемічний
morfefonológia
морфофонологія
morfológia морфологія
morfológiai forma
морфологічна форма
morfológiai paradigma
морфологічна парадигма
morfológiai stilisztika
морфологічна стилістика
morfológiai szótagolás
морфологічне членування

слова

morfológiai морфологічний

morfologizálódás

морфологізація

morfonológia морфонологія

morzeábécé азбука морзе

moszkvai fonológiai iskola

московська фонологічна

школа

motiváció nélküli hang-

utánzás демотивація

ономатопеї

motiváció мотивація

motiválatlan szójelentés

немотивовані значення слів

motivált szójelentés мо-

тивовані значення слів

mozaikszó акронім

mozgás кінема

mozgások összehangolására

való képtelenség

паракінесика

mozgást jelentő igék дієслова

руху

mozgatórugó мотив;

спонукальна сила

mozgó hangsúly динамічний

наголос; рухомий наголос

mozzanatos igealak

однократний вид

mögöttes прихований

mögöttes ábrázolás

приховане зображення

mögöttes cél імпліцитна мета

mögöttes értelem

імпліцитний смисл

mögöttes прихований

multilingvizmus

багатомовність; полілінгвізм

mutáció чергування голосних

mutató járulékszók вказівні

частки

mutató névmás вказівний

займенник

mutatószó вказівні слова

múlt idő минулий час

múlt idejű participium

дієприкметник минулого

часу

mű együttes ансамблі творів

mű твір

műfaj жанр

műfordítás художній

переклад

műszaki gondolkodás

технічне мислення

műszeres fonetika

інструментальна фонетика

műveltető ige каузативне

дієслово

művészi fordítás художній

переклад

N

nagybetű велика літера

nagyítás збільшення

naiv etimológia наївна

етимологія

napló щоденник

naturalisztikus irányzat

натуралістичний напрям

naturalizmus натуралізм

nazális magánhangzók

носові голосні звуки

nazális mássalhangzók

назальні приголосні; носові

приголосні звуки

nazális назальний

nazalizáció назалізація

negatív jelentéstöbblet

пейоризація

negatív összehasonlítás

негативне порівняння

nem рід

nem egyeztetett igei

állítmány неузгоджений

дієслівний присудок

nem egyeztetett jelző

неузгоджене означення

nem egyeztetett tárgy

неузгоджений додаток

nem ejthető mássalhangzók

невимовні приголосні

nem nazalizálódott magán-

és mássalhangzók

неназалізовані голосні й

приголосні

nem palatalizálódó

mássalhangzók

непалаталізовані приголосні

nem ragozható főnevek

невідмінювані іменники

nem ragozható melléknevek

неморфологізовані

прикметники

nem szótagképző hangok

нескладові звуки
nem szótagképző
mássalhangzók
нескладовий голосний
nem teljes értékű szavak
неповнозначні (службові)
слова
nem teljes szituatív mondat
ситуативні неповні речення
néma німий
német nyelv німецька мова
német nyelvjárási atlasz
німецький діалектологічний
атлас
nemi sztereotípa гендерний
стереотип
nemzeti kisebbség
національна меншина
nemzeti nyelv національна
мова
nemzeti szókincs
загальнонародна лексика
nemzeti sztereotípa
етнічний стереотип
nemzetiségi kétnyelvűség
національна двомовність
nemzetiségi nyelvpolitika
національно-мовна політика

nemzetközi nyelv
міжнародна мова
nemzetközi szókészlet
інтернаціональна лексика;
інтернаціоналізми
neo-humboldtizmus
неогумбольдтіанство
neolingvisztika
неолінгвістика
neologizmus неологізм
neologizmusok szótára
словники неологізмів
neologizmusok неологізми
népetimológia народна
етимологія
népi народний
népköltészeti szókincs
народно-поетична лексика
népnevek → **etnonimák**
népnévtan етніміка
népnyelv народна мова
népnyelv просторіччя
népnyelvi kapcsolatok
етномовні контакти
népnyelvi szókincs
просторічна лексика
népnyelvi просторічний
neurolingvisztika

нейролінгвістика
neutrális szókészlet
нейтральна лексика
neutralizáció нейтралізація
név ¹ ім'я
név ² назва
névadás номінація;
присвоєння імені
névelő → **artikulus**
névjegyzék іменний
показчик; список
névmás → **pronomen**
névmási főnevek зай-
менникові іменники
névmási határozószók
займенникові прислівники
névmási melléknevek
займенникові прикметники
névmási számnevek
займенникові числівники
névsor іменний список
névszó ім'я
névszói állítmány іменний
присудок
névszói-igei állítmány
іменний складений присудок
névszórágoszás → **deklináció**
névtan → **onomasztika**

névtelen → **anonim**
névutó постпозиція
nézőpont погляд
Niger-kongói nyelvek нігеро-
конголезькі мови
nómenklátúra номенклатура
nomináció номінація
nominális mondat називне
речення
nominális stílus
номінальний стиль
nominatív jelentés
номінативне значення
nominatív mondat
номінативне речення
nominatív nyelvek
номінативні мови
nominativus називний
відмінок; номінатив; прямий
відмінок
non-verbális kommunikáció
невербальна комунікація
nonverbális kommunikációs
eszközök невербальні засоби
спілкування
nonverbális kommunikációs
rendszerek система
невербальної комунікації

norma норма
normális нормативність
normalizáció нормалізація
normatív нормативний
normatív flexió нормативні
флексії
nosztrikus elmélet

ностратична теорія
nota bene нотабене
novella новела
nőnem жіночий рід
nőrím жіноча рима
null flexió нульова флексія
null hang нуль звука

Ny

nyelv – a kommunikáció
univerzális eszköze мова –
універсальний засіб
спілкування
nyelv (szerv) язик
nyelv (langue) мова
nyelv elülső részével képzett
передньоязиковий
nyelv és bázis мова і базис
nyelv és beszéd мова і
мовлення
nyelv és felépítmény мова і
надбудова
nyelv és gondolkodás мова і
мислення
nyelv és nemzet мова і народ
nyelv és személy мова й особа
nyelv és társadalom мова і

суспільство
nyelv genetikai módszer
лінгвогенетичний метод
nyelvállapot мовний стан
nyelvállás 1. положення
язика; 2. піднесення
nyelvatlasz лінгвістичний
атлас
nyelvbötlés обмовка
nyelvbúvár дослідник мови;
мовознавець; лінгвіст
nyelvcsalád мовна сім'я; сім'я
мов
nyelvcsap язичок
nyelvcsoport група мов;
мовна група
nyelvcsőcs кінчик язика
nyelvek érintkezése

контактування мов
nyelvek keresztezése
схрещення мов
nyelvek megkülönböztetése
диференціація мов
nyelvelmélet теорія мов
nyelvelsajátítás засвоєння
мови
nyelvelmlék мовна пам'ятка;
писемна пам'ятка
nyelven kívüli →
extralingvális
nyelven kívüli
kommunikáció конситуація
спілкування
nyelven kívüliség
конситуація
nyelvérzék мовне почуття;
почуття мови
nyelvész лінгвіст; мовник;
філолог
nyelvészet → **filológia**
nyelvészet és anatómia
мовознавство й анатомія
nyelvészet és antropológia
мовознавство й антропологія
nyelvészet és élettan
мовознавство і фізіологія

nyelvészet és filozófia
мовознавство і філософія
nyelvészet és fizika
мовознавство і фізика
nyelvészet és földrajz
мовознавство й географія
nyelvészet és iroda-
lomtudomány мовознавство
і літературознавство
nyelvészet és jelentésstan
мовознавство і семіотика
nyelvészet és kibernetika
мовознавство й кібернетика
nyelvészet és logika
мовознавство і логіка
nyelvészet és matematika
мовознавство і математика
nyelvészet és néprajz
мовознавство й етнографія
nyelvészet és orvostan
мовознавство і медицина
nyelvészet és pszichológia
мовознавство і психологія
nyelvészet és régészet
мовознавство й археологія
nyelvészet és szociológia
мовознавство і соціологія
nyelvészet és történelem

мовознавство й історія
nyelvészeti філологічний;
мовознавчий; лінгвістичний
nyelvészeti atlasz
лінгвістичний атлас
nyelvészeti fogalmak
szótára словник лінг-
вістичних термінів
nyelvészeti fogalmak
лінгвістичні терміни
nyelvészeti folyóiratok
лінгвістичні журнали
nyelvészeti fordulat
ідіоматичний зворот; ідіома;
вираз
nyelvészeti földrajz
лінгвістична географія
nyelvészeti jelek лінгвістичні
знаки
nyelvészeti jelelmélet
лінгвосеміотика
nyelvészeti jelenségek мовні
явища
nyelvészeti korpusz
лінгвістичний корпус
nyelvészeti költészetten v
poétika лінгвопоетика
nyelvészeti metaelmélet

метатеорія мовознавства
nyelvészeti relativizmus
лінгвістичний релятивізм
nyelvészeti statisztika
лінгвістична статистика;
лінгвостатистика
nyelvészeti stilisztika
лінгвістична стилістика
nyelvészeti strukturalizmus
структуралізм у мовознавстві
nyelvészeti szótár фі-
лологічний словник
nyelvészeti területek
лінгвістичні ареали
nyelvészeti tipológia
лінгвістична типологія
nyelvészeti törvény-
szerűségek лінгвістичні
закономірності
nyelvészkedés лінгвістична
діяльність; заняття
мовознавством
nyelvészkedik займатися
мовознавством
nyelvész kör лінгвістичний
гурток
nyelvezet мова; стиль
nyelvfejlődés розвиток мови

nyelvfilozófia філософія мови

nyelvföldrajz → **nyelvészeti**

földrajz

nyelvföldrajzi módszer

метод лінгвістичної географії

nyelvgyakorlat практичні

заняття з мови; мовна

практика

nyelvgyilkosság лінгвоцид

nyelvhasonlítás порівняльне

або компаративне вивчення

мов

nyelvhasználat мовлення;

вживання мови

nyelvhasználati який

стосується вживання мови;

nyelvháttal képzett

mássalhangzó → **dorzális**

mássalhangzó

nyelvheggyel képzett

mássalhangzók → **apikális**

mássalhangzók

nyelvhelyesség культура

мови;

nyelvhiba мовна помилка

nyelvi → **lingvális**

nyelvi ág (vmely

nyelvcsaládban) гілка мов

nyelvi asszimiláció мовна

асиміляція

nyelvi egységek мовні

одиниці

nyelvi érintkezés мовні

контакти

nyelvi fejlődés az

egyedfejlődésben розвиток

мовлення в онтогенезі

nyelvi fejlődés elmélete

теорія розвитку мови

nyelvi formák форми мови

nyelvi funkciók функції мови

nyelvi gazdagság багатство

мовлення

nyelvi genealógia генеалогія

мов

nyelvi gének мовні гени

nyelvi globalitás глобальність

мови

nyelvi hangok звуки мови

nyelvi hangulat мовне чуття

nyelvi helyhez kötöttség

локальність мови

nyelvi hiba мовна помилка

nyelvi illemszabályok

мовний етикет

nyelvi jártasság мовленнєва

навичка
nyelvi játék мовленнєві ігри
nyelvi jel мовний знак
nyelvi jellemzők мовна
характеристика
nyelvi kapcsolatok мовні
контакти
nyelvi képesség здатність до
вивчення мов
nyelvi kettősség дихотомія
nyelvi kikérdezés мовне
опитування
nyelvi kisebbség мовна
меншина
nyelvi kísérlet лінгвістичний
експеримент
nyelvi klisé мовний штамп
nyelvi kompetencia
лінгвістична v. мовна
компетенція
nyelvi korlát мовний бар'єр
nyelvi kultúra культура мови
nyelvi liga мовні ліги
nyelvi mozgásérzék мовні
кінестезії
nyelvi műfaj мовленнєвий
жанр
nyelvi norma мовна норма;

норма мовна
nyelvi összefoglalás мовна
рекапітуляція
nyelvi portré мовний портрет
nyelvi regionalitás
регіональність мови
nyelvi rendszer система мови
nyelvi ritmus ритм мови
nyelvi sokféleség мовна
різноманітність
nyelvi stílus мовний стиль
nyelvi struktúra структура
мови
nyelvi személyiség мовна
особистість
nyelvi szintek мовні рівні;
рівні мови
nyelvi szituáció мовна
ситуація
nyelvi szocializáció мовна
соціалізація
nyelvi szókincs лексичний
склад мови
nyelvi tabu мовне табу
nyelvi takarékoság
лінгвістична економія
nyelvi tempó темп мови
nyelvi térség мовна територія

nyelvi tevékenység мовна діяльність
nyelvi unió мовний союз
nyelvi univerzálék мовні універсали
nyelvi visszafejlődés мовні регресії
nyelvileg у мовному відношенні
nyelviskola курси іноземних мов
nyelvismeret володіння мовою
nyelvjárás діалект; говір; говірка
nyelvjárasi atlasz → **dialektológiai atlasz**
nyelvjárasi kontinuum діалектний континуум
nyelvjárasi sajáttság діалектизм
nyelvjárasi szótár → **tájszótár**
nyelvjárasi térkép → **dialektológiai térkép**
nyelvjárasi діалектний
nyelvjárás kutatás дослідження діалектів

nyelvjárás kutató діалектолог
nyelvjárások közötti kapcsolatok міждіалектні контакти
nyelvjárás tan → **dialektológia**
nyelvjárás tani діалектологічний
nyelvkalauz мовний путівник
nyelvkészség мовні навички
nyelvkeveredés змішання в змішування мов
nyelvkönyv підручник з мови
nyelvközi → **interlingvális**
nyelvközi homonimák міжмовні омоніми
nyelvközösség мовна спільність
nyelvművelés культура мови
nyelvművelő той, хто займається культурою мови; спеціаліст з культури мови
nyelvoktatás викладання мови
nyelvoktatás-politika політика в галузі викладання мов

nyelvóra мовний урок; урок мови
nyelvpedagógia лінгвопедагогіка
nyelvpolitika мовна політика
nyelvrendszer система мови, мовна система
nyelvrokonság мовна спорідненість; спорідненість мов
nyelvromlás псування мови
nyelvsíp язичкова труба
nyelvszabály мовне правило
nyelvszakos diák студент мовного відділення
nyelvszakos tanár викладач мови; мовник
nyelvszemlélet лінгвістичний або мовний підхід або аспект
nyelvszerkezet мовна структура; структура мови
nyelvszociológia соціологія мови
nyelvtan → **grammatika**
nyelvtanár викладач мови
nyelvtanfolyam курси мови; мовні курси
nyelvtani alakok граматичні

форми
nyelvtani alany граматичний підмет
nyelvtani egyeztetés граматичне узгодження
nyelvtani elemzés граматичний аналіз
nyelvtani feltételek граматичні умови
nyelvtani forma граматична форма
nyelvtani helyesség грамотність
nyelvtani hiba граматична помилка
nyelvtani homonímia граматична омонімія
nyelvtani jelentés граматичне значення
nyelvtani kapcsolat граматичний зв'язок
nyelvtani kategória граматична категорія
nyelvtani kategóriák változásai зміни в системі граматичних категорій
nyelvtani nem граматичний рід

nyelvtani norma граматична норма
nyelvtani szabály граматичне правило
nyelvtani szám граматичне число
nyelvtani szerelés (a szótárak szócikkei esetében) ремарка
nyelvtani szinonimák граматичні синоніми
nyelvtani univerzálék універсальні граматики
nyelvtani граматичний
nyelvtanilag független, de fonológiailag függő szó (pl. névmás) клітики
nyelvtanilag helyes грамотний
nyelvtanilag helytelen неграмотний
nyelvtanítás викладання мови
nyelvtankönyv граматики; посібник з граматики
nyelvtanulás вивчення мови
nyelvtelhetség здібність вивчення до мов

nyelvtérület мовний ареал; територія поширення мови
nyelvtipológia мовна типологія
nyelvtípus типи мов
nyelvtisztaság чистота мови; пуризм
nyelvtisztító пурист
nyelvtörő kifejezés скоромовка
nyelvtörő скоромовка
nyelvtörténet історія мови
nyelvtörténeti історико-лінгвістичний; який стосується історії мови
nyelvtörvény мовний закон; закон мови
nyelvtudás володіння мовою
nyelvtudás szintje рівень володіння мовою
nyelvtudomány мовознавство; лінгвістика
nyelvtudományi мовознавчий; лінгвістичний
nyelvtudományi intézet інститут мовознавства
nyelvtudományi társaság лінгвістичне товариство

nyelvtudós мовознавець;
лінгвіст
nyelvújítás неологія;
оновлення мови
nyelvújító оновник мови
nyelvvel képzett язиковий
nyelvvizsga іспит з мови
nyelvvizsga-bizonyítvány
свідоцтво або сертифікат про
іспит з іноземної мови
nyelvvizsga-előkészítő який
готує до іспиту з мови
nyelvezavar розлад мови
nyenyec ненецький
nyersfordítás підрядковий
або буквальний переклад
nyilatkozat → **deklaráció**
nyílt відкритий
nyílt magánhangzó широкий
голосний
nyílt szótag відкритий v
неприкритий склад
nyitott körmondat

незамкнений період
nyitottság відкритість
nyomaték наголос
nyomatékhangsúly
емфатичний наголос
nyomdahiba друкарська
помилка
nyomdai друкарський
nyomdahiba друкарська
помилка
nyomdakész готовий до
друку
nyomtatott друкований
nyomtatott betű друковані
літери
nyomtatvány формуляр;
бланк
nyugati szláv nyelvek
західнослов'янські мови
nyugatnémet захід-
нонімецький
nyúlás подовження

O

objektív kapcsolat об'єктні
відношення

objektív modalitás об-
'єктивна модальність

obi-ugor обсьько-угорський
obstruens шумні звуки
okhatározó обставина
причини
okhatározói elöljárósók
причинові прийменники
okhatározói kötőszó
причинові сполучники
okhatározói mellékmondat
підрядне речення причини
okkasionális szavak
оказіональні слова
okkazonalista jelentés
оказіональні значення
okkazonalizmus
оказіоналізми
oklevelek és más források
грамоти та інші джерели
olasz nyelv італійська мова
oldalrészhangok → **laterális**
mássalhangzók
oldalsó mássalhangzók
бокові приголосні звуки
omega (a görög ábécé utolsó
betűje) омега
onomasztiológia
ономаціологія
onomasztika ономастика

onomasztikai szótár
ономастичний словник
onomasztikai ономастичний
onomatopoezis
звуконаслідування;
ономатопея
opcionális опціональний
oppozíció опозиція
oppozíciós опозиційний
optatív оптатив
oráció орация
orálisok ротові голосні
oratio recta пряма мова
orientalizmus орієнталізми
oros filológia → **ruszisztika**
oros nyelv російська мова
orhangok → **nazális**
magánhangzók
orhangú színezetet kap
назалізуватися; набувати
носового відтінку
orrüreg порожнина носа
ortodoxia ортодоксія
ortoepie орфоепія
ortográfia орфографія
ortológia ортологія
osztály розряд; категорія
osztályozás класифікація

osztályozási kategóriák

класифікаційні категорії

osztó elemzés дистри-

бутивний аналіз

osztó mondattan

дистрибутивний синтаксис

oximoron оксиморон

o-zás окання

Ó

ófelnevet давньо-

верхньонімецька мова

ógörög nyelv давньогрецька

мова

óhaj побажання

óhajtó mód → **optatív**

óhajtó mód умовний спосіб

дієслова

óhajtó mondat умовні

речення

órosz nyelv давньоруська

мова

ószláv nyelv старослов'янська

мова

ószláv nyelvből átvett szavak

старослов'янізми

óukrán irodalmi nyelv давня

українська літературна мова

Ö

önálló jelentéssel bíró

автосемантичний

önálló jelentéssel bíró szó

повнозначні слова;

самостійні слова

önálló jelentéssel bíró

szófajok повнозначні

частини мови

önálló szófajok самостійні

частини мови

önbemutató

самопрезентація

önéletrajz автобіографія

önelnevezés автонім

önértékelési teszt тест

самооцінки

önkorrekció автокорекція

önműködő автоматичний

önszuggesztió аутосугестія
örmény nyelv вірменська мова
örmény nyelvcsoport вірменська група мов
össze nem illőség →
inkongruencia
összeegyeztethetlenség несполучуваність
összeegyeztethetőség →
koherencia
összeegyeztethetőség сполучуваність
összefüggés контекст
összefüggő beszéd зв'язне мовлення
összefüggő jelentés зв'язане значення
összefüggő szöveg зв'язний текст
összegzés резюмування
összegző jegyek інтегральні ознаки
összegző széma інтегральна сема
összehangolás →
koordináció
összehasonlítás порівняння

összehasonlító alárendelő mondat порівняльне підрядне речення
összehasonlító fordulat порівняльний зворот
összehasonlító grammatika порівняльна граматика
összehasonlító hangtan зіставна фонетика
összehasonlító kötőszók порівняльні сполучники
összehasonlító módszer зіставний метод; компаративний метод
összehasonlító nyelvészet компаративістика; зіставна граматика
összehasonlító nyelvtipológia порівняльна типологія мов
összehasonlító nyelvtudomány зіставне мовознавство
összehasonlító stilisztika порівняльна стилістика
összehasonlító szókészlet зіставна лексикологія

összehasonlító-történeti

módszer порівняльно-
історичний метод

összehasonlító-történeti

nyelvtan порівняльно-
історична граматики

összejátszás змова; зговір

összekapcsolás дипластія

összekapcsolhatóság

конективність

összemérhetetlenség

несумірність

összeolvadás злиття

összeszerelhetőség збірність

összetartó erő → **kohézió**

összetett alakok складені

форми

összetett alany складений

підмет

összetett állítmány складний

присудок

összetett elementáris

mondat складне

елементарне речення

összetett előjárósók

вторинні прийменники;

складні прийменники

összetett előjárósók

складені прийменники

összetett hang складний звук

összetett igei állítmány

складний дієслівний

присудок

összetett kötőszók складні

сполучники

összetett mondat складне

речення

összetett mondattani egész

складне синтаксичне ціле

összetett mondattani

szerkezetek складні

синтаксичні конструкції

összetett név складна назва

összetett névszói állítmány

складений іменний присудок

összetett számnév¹

складений числівник

összetett számnév² складний

числівник

összetett szinkretikus

mondat складне

синкретичне речення

összetett szó складні слова

összetett szókapcsolat

складне словосполучення

összetett szuffixumok

складні суфікси

összetett univerzálék складні

універсали

összetevő → **konstituens**

összetevős elemzés

компонентний аналіз

összevon скорочувати

ötlet інвенція

öt nyelvű szótár п'ятимовний

словник

Ó

ősembertan →

paleoantropológia

ősforma праформа

őshaza прабатьківщина

őshonos nyelvek автохтонні

мови

ősi írásbeliséggel

rendelkező nyelvek

старописемні мови

ősi szavak споконвічні слова

őslakos абориген

ősnyelv мова-основа; прамова

ősorosz nyelv праруська мова

őstörténet праісторія

ősukrán nyelvjárások

протоукраїнські говори

összláv nyelv праслов'янська

мова

P

palatális палатальний

palatális magánhangzók

голосні звуки переднього

ряду

palatális mássalhangzók

твердопіднебінні приголосні

palatalizáció палаталізація

palatalizálódott mással-

hangzók палаталізовані

приголосні

palatalizált mássalhangzó

пом'якшений приголосний

palatalizált пом'якшений

paleoantropológia

палеоантропология
paleográfia палеографія
palimpszesztus палімпсест
palindrom паліндром
pár nélküli mássalhangzók
непарні приголосні
parabola парабола
paradigantika
парадигматика
paradigma парадигма
paradigmatikus
парадигматичний
paradigmatikus viszony
парадигматичні відносини
paradoxon парадокс
parafrázis парафраза
paralelizmus паралелізм
paralingvisztika
паралінгвістика
paralingvisztikai eszközök
паралінгвістичні засоби
paraméter параметр
paranyelv парамова
parataktikus kötőszók
паратактичні сполучники
parataxis паратак西斯
сурядність
páratlan ige непарні дієслова

parazita szók слова-паразити
párbeszéd → **dialógus**
párbeszédesség діалогічність
parciális nyelvek парціальні
мови
parentézis вставне речення;
парентеза
párhuzamos váltakozás
паралельне чергування
paronímák пароніми
paronomázia парономазія
páros igék парні дієслова
páros írásjelek парні
розділові знаки
páros kötőszók парні
сполучники
páros mássalhangzók парні
приголосні звуки
participium дієприкметник
partikula частка
partikuláció партикуляція
partitívus партітив
passzigráfia пазиграфія
passzív beszéd szervek
пасивні мовні органи
passzív igenév пасивний
дієприкметник
passzív melléknévi igenevek

пасивні дієприкметники
passzív nyelvek пасивні мови
passzív szókincs пасивна
лексика; пасивний словник
passzív toldalékok пасивні
афікси
passzív пасивний
patronimikon патронімія
pejoráció пейорація
pejoratív зневажливий
pejorativitás зневажливість
példabeszéd притча
példaszöveg прецедентний
текст
percepció сприйняття
percepció fonetika
перцептуальна фонетика
perceptív funkció
перцептивна функція
perefrazeálás
перекладання
perfektum перфект
performációs
перформаційний
performancia продуктивність
performatív funkció
перформативна функція
performatív перформатив

pergamen пергамент
pergő mássalhangzók →
tremulánsok
perifrázis перифраз
periódus період
perlokúció перлокуція
perlokúciós aktus
перлокутивний акт
perlokúciós effektus
перлокутивний ефект
perszeveráció персеверація
perszonifikáció
персоніфікація; уособлення
perzsa nyelv перська мова
**phon (a fonémavariánsok
neve)** фон
pidzsin nyelv піджин
piktográfia піктографічне
письмо
piktogram піктограма
pillanatnyi mássalhangzók
миттєві приголосні
plaszticitás пластичність
pleonazmus плеоназм
pluralia tantum категорія
множинності
plurális множина
plusquamperfekt

давноминулий час;
плюсквамперфект
poétikus nyelvi funkció
поетична функція мови
poétizmusok поетизми
pogány név язичницькі імена
poliftongus поліфтонг
poligenezis полігенез
poligenezis elmélet теорія
полігенезу
poliglott ember поліглот
poliszém багатозначний
poliszémia багатозначність;
полісемія
poliszindeton полісиндетон;
багатосполучниковість
poliszintetikus nyelvek
полісинтетичні мови
polonizmus полонізми;
запозичення з польської
мови
pont крапка
pontosító mondatrészek
уточнювальні члени речення
**pontosító szerepű kiemelt
mondatrészek** уточнювальні
відокремлені члени речення
pontosvessző крапка з комою

portugál nyelv португальська
мова
postpositiv післяйменник
posszesszív посесивність
posztfixum постфікс
**posztfixummal történő
szóalkotási módok**
постфіксальний спосіб слово-
творення
posztpozicionális toldalékok
постпозитивні афікси
potenciális jelentéselem
потенційна сема
potenciális szavak потенційні
слова
pozíció позиція
pozicionális fonémavariáns
позиційні варіанти фонем
**pozicionális hangtani
folyamatok** позиційні
фонетичні процеси
pozicionális váltakozás
позиційне чергування
pozitív töltetűvé válás
меліоризація
Prágai Nyelvész Kör Празька
лінгвістична школа
pragmatika прагматика

prédikáció предикація
predikatív egység
предикативна одиниця
predikatív kapcsolat
предикативний зв'язок
predikatív melléknevek
предикативні прикметники
predikatív szó szerkezet
предикативне
словосполучення
predikatív предикатив
predikativitás присудковість
predikátum присудок;
предикат
prefixum префікс
prefixummal való képzés
префіксація
**prefixumos szóképzési
módszer** префіксальний
спосіб словотворення
prepalatális передньо-
піднебінний
prepozíció препозиція
presztízs престиж
preszuppozíció пресупозиція
produktív affixum
продуктивний афікс
produktív szuffixum

продуктивний суфікс
produktív продуктивний
produktivitás →
termékenység
programozási nyelv мова
програмування
progresszív aspektus
прогресивний аспект
proklitikus проклітики
prolepszis пролепсис
pronomén займенник
pronominalizáció
прономіналізація
propagáció популяризація
propozíció пропозиція
proprioális főnevek
пропріальні іменники
proszapodoszisz
просаподосис
protazis протазіс
protetikus протезний;
вставний
protézis протези
prototípus прототип
proxemika проксеміка
próza проза
prozódia просодія
prozódiai eszközök

просодичні засоби
pszicholingvisztika
психолінгвістика
pszicholingvisztikai
módszerek
психолінгвістичні методи
pszichológia alany
психологічний підмет
pszichológiai állítmány
психологічний присудок

pszichologizmus психологізм
publicisztika → újságírás
publicisztikai stílus
публіцистичний стиль
publicisztikai szókincs
лексика публіцистичного
стилю
purizmus пуризм

R

rag флексія
ragasztó nyelv флективні
мови
ragozás афіксація;
відмінювання; словозміна
ragozási lánc словотвірний
ланцюжок
ragozási paradigma
парадигма
ragozási szótár словотвірний
словник
ragozási típus словотвірний
тип
ragozástani kategóriák
словозмінні категорії

ragozástípusok типи
відмінювання
ragozhatatlan szavak
незмінні слова
ragozható melléknevek
морфологізовані
прикметники
ragoz відмінювати
ragozott igealak відмінювані
форми дієслова
rámutatás дейксис
rámutató mozgás дейктичні
рухи
rámutató névmások
дейктичні займенники

rávezető kérdés навідне питання
receptió рецепція
receptív рецептивний
redukálódás редукція
redukált hangok редуковані голосні
redundancia плеоназм
redundáns багатослівний
reduplikáció подвоєння; дуплікація
referenciális референціальний
referens референт
refrén приспів; рефрен
régi kézirat хартія; давні рукописи
régies архаїчний; застарілий
regionális nyelvek регіональні мови
regionális nyelvjárás говірки певного регіону
Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája Європейська хартія регіональних мов
regiszter регістр
régmúlt idő →

plusquamperfekt
regresszív asszimiláció регресивна асиміляція
regresszív deriváció регресивна деривація
regresszív igazodás регресивна акомодация
regularizáció регуляризація
rejtett kategóriák приховані категорії
rekonstruál реконструювати
rekonstrukció реконструкція
rekurrencia повторення
rekurzió рекурсія
relációs érték реляційне значення
relációs morfémák реляційні морфеми
relatív igeidő відносний час дієслова
relatív szókapcsolatok релятивні словосполучення
relativizmus релятивізм
releváns szembenállás релевантна опозиція
réma рема
reminiscencia ремінісценція
rendezés улаштування

rendhagyó igék неправильні дієслова
rendszer система
rendszeres kontextus системний контекст
rendszerellen összefüggés несистемний контекст
reneszánsz ренесанс
repetíció повторення
replika репліка
reprezentatív funkció репрезентативна функція
reprezentatív репрезентатив
részhang → **spiráns**
rész член; частина
részecske частка
rész eset давальний відмінок
részeshatározó непрямий додаток давального відмінка
részeshatározó eset → **dativus**
részleges egyeztetés неповне узгодження
részleges főnevesülés неповна субстантивізація
részleges hasonulás неповна асиміляція; часткова

асиміляція
részleges homonimák часткові омоніми
részleges ismétlés частковий повтор
részleges kettőződés часткова редуплікація
részleges nyelvészet часткове мовознавство
részleges palatalizáció неповне пом'якшення
részleges stilisztika часткова стилістика
részleges szinonimák часткові синоніми
részletek → **szemelvények**
retorika риторика
retorikai alakzatok риторичні фігури
retorikai ellentmondás риторичне заперечення
retorikai kérdés риторичне запитання
retorikai struktúra структура риторики
retoromán nyelv ретороманська мова
reverz реверсивний

reverzibilitás зворотність
rezgésvizsgálat осцилографія
rezonancia резонанс
rezonáns hangok сонорні
звуки
rezonáns mássalhangzók
сонорні приголосні звуки
rezonátor резонатор
rezümé резюме
rigmus примовка
rím рима
ritmika ритміка
ritmus ритм
ritmustan → **ritmika**
rokokó рококо
rokon споріднений
rokon értelmű szavak →
szinonimák
rokon értelműség →
szinonimitás синонімія
rokonszó споріднені слова
rokonnyelvek споріднені
мови
román nyelv румунська мова
román nyelvcsalád
романська група мов
román nyelvész →

romanista
romanista романіст
romantika романтика
romboló folyamat
деструктивний процес
rögtönzés → **improvizáció**
імпровізація
rögtönzött beszéd мовлення
імпровізоване
rögtönzött nyelv
імпровізована мова
röntgenfényképezés
рентгенографія
rövid melléknevek короткі
прикметники
rövid távú memória
короткотривала пам'ять
rövidítés абрєвіатура
rövidítésekből álló
абрєвіатурна
rövidítésszótár словник
скорочень
rugalmasság → **plaszticitás**
rúnák руни
ruszin nyelv русинська мова
ruszisztika русистика
russzicizmusok русизми

S

sajátos специфічний;

своєрідний

sajtónyelv газетна мова; мова

преси

sallang пуста пишномовність

sallangmentes

неприкрашений

Sapir elmélete гіпотеза

Сепіра

schwa нейтральний звук

segédige допоміжне дієслово

segédszó службове слово

selyp шепелявий

selypít шепелявити

selypítés шепелявість

séma схема

sematikus схематичний

sémi nyelvek семітські мови

sémi-hámi nyelvcsalád

семіто-хамітська сім'я мов

semleges нейтральний

semlegesnem середній рід

semlegesülés нейтралізація

sibbolet шиболет

sikerességi feltétel критерії

успіху

siketek jelyelve мова жестів

глухих

siklóhang звук, що плавно

переходить в інший

silabizáció читати по складах

simulás прилягання

simulószo → **klitikum**

singularia tantum категорія

одичності

sino-kaukázusi tudományok

сіно-кавказькі студії

sino-tibeti nyelvcsalád

китайсько-тібетська сім'я мов

sírfelirat → **epitáfium**

skandál скандувати

skót nyelv шотландська мова

skót nyelvjárás шот-

ландський діалект

sokféleség різноманітність

soknyelvű → **többnyelvű**

sokszavas багатослівний

sor ряд

sor fölötti rövidítési jel

титло

soráthajlás анжамбеман

sorfölötti mellékjel →

cikrumflexum
sorjelző → **marker**
sorrend послідовність
sorszámnevek порядкові
числівники
spanyol nyelv іспанська мова
speciális hangtan спеціальна
фонетика
speciális nyelvészet
спеціальна граматика
speciális szókincs →
szakszókincs
specifikus ukrán szókincs
питома українська лексика
spektrográfia спектрографія
spekulatív grammatika
спекулятивна граматика
spiráns mássalhangzók
фрикативні приголосні звуки
spiráns спіранти; фрикативи;
фрикативні звуки; щілинні
приголосні звуки
spontán hangtani
változások спонтанні
фонетичні зміни
spontán спонтанний
sportnyelv спортивна лексика
standard nyelv стандартна

мова
statikus статичний
statisztika статистика
statisztikai módszer
статистичний метод
statisztikai univerzálék
статистичні універсали
státusz → **presztízs**
statútum статут
stigmatizálás стигматизація
stilisztika стилістика
stilisztikai alak(zat)
стилістичні фігури
stilisztikai elemzés
стилістичний аналіз
stilisztikai funkció
стилістична функція
stilisztikai hangtan
стилістична фонетика
stilisztikai hiba стилістична
помилка
stilisztikai jegy стилістична
позначка
stilisztikai jelentés
стилістичне значення
stilisztikai módszer
стилістичний метод
stilisztikai mondattan

стилістичний синтаксис
stiliztikai norma
стилістична норма
stiliztikai rendszer
стилістична система
stiliztikai színezet
стилістичне забарвлення
stiliztikai szinonimák
стилістичні синоніми
stiliztikai többlet
стилістична надлишковість
stiliztikailag neutrális
szókincs стилістично
нейтральна лексика
stiliztikailag színezett
szókincs стилістично
забарвлена лексика
stilizálás стилізація
stilizált стилізований
stílus стиль
stílus vezérelv стильова
домінанта
stílusárnyalat стилістичний
відтінок
stílusbeli norma стильова
норма
stíluselmélet теорія стилю
stílusérzék відчуття стилю

stílushiba стилістична
помилка
stílusirányzat стилістичний
напрямок
stílusminősítés визначення
стилю
stílusréteg → **regiszter**
stílusstatistika
стильостатистика
stílustalan стилістично не
витриманий
stílustörés стилістична
несумісність
stílusváltás зміна стилю
strófa строфа
strófatan строфіка
struktúra структура
struktúraváltás зміна
структури
strukturalista структураліст
strukturálisizmus
структуралізм
strukturális grammatika
конструкційна граматика
strukturális leírás
структурний опис
strukturális módszer
структурний метод

strukturális mondattan

структурний синтаксис

strukturális nyelvészet

структурна лінгвістика

strukturális nyelvi egységek

структурні одиниці мови

strukturális változás

структурна зміна

strukturált interjú

структуроване інтерв'ю

strukturált kérdőív

структурована анкета

sumér шумерська мова

supinum супін

suppletivismus суплетивізм

susogó hang шиплячий звук

suttogás шепіт

svéd nyelv шведська мова

Sz

szabad hangsúly вільний

наголос

szabad hangsúly не-

фіксований наголос;

різномісний наголос

szabad jelentés вільне

значення

szabad morféma вільна

морфема

szabad szókapcsolat вільне

словосполучення

szabad tő вільна основа

szabad változó вільна змінна

szabadfordítás вільний

переклад

szabály норма; правило

szabályos правильний

szabályossági alapelv

принцип регулярності

szabályoz регулювати

szabályszerűsítés a

nyelvjárásokban

нормування у говорах

szabálytalan неправильний

szájpadlás піднебіння

szájüreg порожнина рота

szakasz morféma сегментна

морфема

szakfordító перекладач

спеціальної літератури

szakirodalom фахова

література

szakirodalom-jegyzék

бібліографічний показчик

szakkifejezés → **terminus technikus**

szakmai különbségtevés a nyelvek között професійна диференціація мов

szakmai stílus професійний стиль

szakmai sztereotípiá

професійний стереотип

szakmákhoz kapcsolódó

szókészlet професійно-виробнича лексика

szaknyelv професійна або фахова мова

szaknyelvi термінологічний

szakrális сакральний

szakszók професіоналізм; спеціальний термін

szakszókincs → **terminológia**

szakszókincs спеціальна лексика

szakszótár словник

спеціальних термінів

szakszargon професійний жаргон

szállóigék крилаті вислови

szám число

számítástechnika → **informatika**

számítógépes nyelvészet

комп'ютерна лінгвістика

számnév числівник

számnevesülés нумералізація

számnévi névmások

числівникові займенники

szamojéd nyelvcsalád

самодійська сім'я мов

szanszkrit санскрит

szándékosság умісність

szapphói-strófa сапфічна строфа

szarkasztikus beszéd

саркастичне мовлення

szarkazmus сарказм

származástan генологія

származék indulatszók непервинні вигуки

származék похідний

származékjelentés похідне значення

származékszó → **derivátum**

származtatott jelentés дериваційне значення

szatíra сатира
szavak többértelműsége
багатозначність слова
szegmentáció сегментація
szegmentum сегмент
szelekció селекція
széma сема
szemantika семантика
szemantikai nyelvtan
контенсивна граматика
szemasziológia семасіологія
szemasziológiai
семасіологічний
szembenállás → **oppozíció**
szembenálló viszony
протиставні відношення
szemelvények уривки
személy особа
személyes особовий
személyes ige особові
дієслова
személyes névmás особовий
займенник
személyjel особовий показник
személynév → **antroponima**
személynévmás особовий
займенник
személyrag особове

закінчення
személyragozás
дієвідмінювання
személytelen ige безособове
дієслово
személytelen igealak
безособова форма дієслова
személytelen mondat
безособове речення
személytelen- predikatív
határozószók безособово-
предикативні прислівники
személytelen безособовий
személytelenség
безособовість
szemiológia семіологія
szemiológiai семіологічний
szemiotika семіотика
szemiózis семіозис
szemléletesség образність
szentencia сентенція
Szentpétervári Fonológiai
Iskola Санкт-Петербурзька
фонологічна школа
szenvedő ige пасивне
дієслово
szenvedő igeállapot
пасивний стан дієслова

szenvedő szerkezet пасивний
зворот

szépírás → **kalligráfia**

szépirodalmi stílus стиль
художньої літератури

szerb nyelv сербська мова

szerepkör коло діяльності

szereplés публічний виступ

szerkesztett alak

відредагована форма

szerkezet будова

szerkezetátalakító rész

розділ реструктуризації

szerkezeti elemzés

структурний аналіз

szerkezeti jelentés

структурне значення

szerkezeti párhuzam

структурний паралелізм

szerkezetileg előre

meghatározott jelentés

конструктивно зумовлене
значення

szerkezetszakadás →

anakolutia

szerezmény → **kompozíció**

szerző автор

szerződés договір

szerzői ismertetés

автореферат

szerzői jog авторське право

szerzői kézirat автограф

szerzői kommentár

автокоментар

szerzői neologizmusok

авторські неологізми

szerzői nyelv авторська мова

szerzői stílus авторський

стиль

szerzői szó слова автора

szerzői szótárak словник

мови письменника

széletterjeszt розширювати

szibilánsok сибілянти

szignifikáns jelentés

сигніфікативне значення

szillabikus írás силабічне

письмо

szillepszis силепсис

szimbolikus символічний

szimbolikus nyelvek

символічні мови

szimbolizmus символізм

szimbólum символ

szimmetria симетрія

szimptóma симптом

szimultán одночасний
szinekdoché синекдоха
szinerézis синерезис
szinesztézia синестезія
színezet колорит
szinguláris одна
színeképelemzés →
spektrográfia
szinkópa синкопа
szinkretizmus синкретизм
szinkron nyelvtan
синхронічна граматика
szinkron nyelvtudomány
синхронічне мовознавство
szinkron szóalkotás
синхронічний словотвір
szinkrónia синхронія
szinonim синонімічний
szinonima синонім
szinonimasor синонімічний
ряд
szinonimaszótár словник
синонімів
szinonimitás синоніміка
szinopszis синопсис
szint → **fok** рівень
szintagma синтагма
szintagmatikus

синтагматичний
szintagmatika синтагматика
szintagmatikus viszony
синтагматичні відносини
szintagmatikus
синтагматичний
szintakszéma синтаксема
szintaktikai alaptörvények
основні закономірності
синтактису
szintaktikai homonimák
синтаксичні омоніми
szintaktikai jelentés
синтаксичне значення
szintaxis → **mondattan**
szintetikus forma синтетична
форма
szintetikus szóalakok
синтетичні словоформи
szintetikus синтетичний
szintetizmus синтетизм
sziszegő hangok →
alveodentális spiránsok
sziszegő hang шиплячий звук
szisztolé систола;
скорочення
szitokszók лайлива лексика
szituáció ситуація

szituatív kontextus

ситуативний контекст

szláv nyelvcsalád слов'янська

група мов

szláv nyelvek слов'янські

мови

szláv nyelvész → **szlavista****szláv nyelvészet** →

szlavisztika

szlavista славіст**szlavisztika** славістика;

слов'янська філологія

szlavizmusok слов'янізми**szleng szavak** сленгові слова**szleng** сленг**szlovák nyelv** словацька мова**szó eredeztetés** →

etimologizálás

szó és fogalom слово і

поняття

szó felépítés будова слова**szó** слова**szóalak** словоформа; фігура

слів

szóalkotás словотвір**szóalkotási elemzés**

словотвірний аналіз

szóalkotási formák форми

словотворення

szóalkotási jelentés

словотвірне значення

szóalkotási kölcsönzés

словотвірні запозичення

szóalkotási mód спосіб

словотворення

szóalkotási modell

словотвірна модель

szóalkotási motiváció

словотвірна мотивація

szóalkotási származékosság

словотвірна похідність

szóalkotó affixumok

словотворчий афікс

szóanyag лексичний матеріал**szóállomány** словниковий

запас

szóátvitel → **szóelválasztás****szóbeli** → **verbális****szóbeli nyelvi forma** усна

форма мови

szóbeli reakció вербальна

реакція

szóbeszéd шепіт**szóbőség** багатослівність**szociális dialektus** соціальні

діалекти

szocializáció соціалізація
szócikk словникова стаття
szocilektusok соціальні
діалекти; соціолекти
szociolingvisztika
соціолінгвістика
szociolingvisztikai
módszerek соціолінгвістичні
методи
szociológiai irányvonalak
соціологічний напрям
szócsalád гніздо; група слів
одного кореня
szóelválasztás перенос слова
szóérték валентність слова
szófaj частина мови
szófaji átcsapás перехід слів
якої-небудь граматичної
категорії
szófejtés етимологізація
szófejtéssel foglalkozó
nyelvész → **etimológus**
szófejtő szótár
етимологічний словник
szóhangsúly словесний
наголос
szóhasználat слововживання
szóismétlés повтор слів

szójáték → **szóvicc**
szójáték гра слів; каламбур
szójegyzék глосарій
szójelentés значення слова
szójelentés elhomályosulása
деетимологізація
szójelentés specializálódása
спеціалізація значень слів
szójelentés значення слова
szókapcsolat
словосполучення
szókapcsolat fő szava
головне слово у
словосполученні
szókapcsolati formák форми
словосполучень
szókapcsolatok típusai типи
словосполучень
szókezdő magánhangzó
початковий голосний звук
szóképzés → **deriváció**
деривація; суфіксальне
словотворення; суфіксальний
спосіб словотвору
szóképző partikulák
словотворчі частки
szóképző szuffixum
словотворчий суфікс

szókészlet fejlődése еволюція

лексики

szókészlet лексика;

словниковий запас;

словниковий склад мови

szókészleti eltérés két

összehasonlítható nyelv

között діалексія

szókészlettan лексикологія

szókihagyás еліпсис

szókincs лексикон; словник

szólás приказка; ідіома

szólásmondás приказка

szolecizmus солецізм

szomszédsági átvitel

перенесення за суміжністю

szonáns сонант

szonoráns дзвінкий

приголосний звук

szónok оратор

szónoki felkiáltás

риторичний оклик

szónoki kérdés риторичне

запитання; питання

риторичне

szónoki megszólítás

риторичне звертання

szónoki művészet ораторське

мистецтво

szónoki stílus ораторський

стиль

szónoklat → **oráció**

szónoklattan → **retorika**

szóosztályok класи слів

szóösszetétel словоскладання

szóösszevonás

складноскорочені слова

szóragozás словозміна;

флексія слова

szórend порядок слів;

словопорядок

szórend a mondatban

порядок слів у реченні

szóródás розсіювання

szóSOR ряд слів

szószaporítás → **tautológia**

szó szerkezet → **szintagma**

szó szerkezettan

синтагматика; наука про

словосполучення

szó szerkezet viszonyok

синтагматичні відношення

szó szerkezeti →

szintagmatikus

szó szerkezeti hangsúly

синтагматичний наголос

szószerkezeti mondattan

синтагматичний синтаксис

szószóló кондиціонал

szótag силабема; склад

szótagalkotó hangok

складові звуки

szótagalkotó складотворчий

szótaghangsúly складовий

наголос

szótaghatár стик складів

szótagírás → **szótagoló írás**

szótagképző складотворний

szótagoló írás складове

письмо

szótag-összeolvadás →

szinerézis

szótár словник

szótári alak початкова форма

szótári egység лексична

одиниця

szótárszerkesztés →

lexikográfia

szótó корінь слова; основа

слова

szótörténet історична

лексикологія

szótövet követő affixum →

posztfixum

szóváltás суперечка

szóváltozat варіанти слова

szóvég закінчення слова

szóvégi zöngés mással-

hangzók elnémulása

приглушення дзвінких

приголосних у кінці слова

szöveggyűlés → **kontamináció**

szóvice каламбур

szögletes zárójel квадратні

дужки

szöveg текст

szövegfölötti implicit

tartalom притекстовий

імпліцитний зміст

szövegekönyv →

forgatókönyv

szövegkörnyezet →

kontextus

szövegköziség →

intertextualitás

szövegmagyarázat екзегетика

szövegnyelvészet лінгвістика

тексту

szövegösszefüggés контекст

szövegrész частини тексту

szövegszintaxis синтаксис

тексту

szövegtan → **textológia**

sztereotípiá стереотип

szubjektív modalitás

суб'єктивна модальність

szubjektív viszony суб'єктні

відносини

szubjektum підмет; суб'єкт

szubsztitúció субституція

szubsztrátum субстрат

szukcesszív наступний

szuperlatívusz суперлатив;

найвищий ступінь

szuperszegmentális

morféma суперсегментна

морфема

szuppletív alak суплетивна

форма

szupraszegmentális

надсегментний

szurzsik суржик

szükszavúság →

lakonikusság

szünet пауза

T

tabu табу

tagadás заперечення

tagadó kategória категорія

заперечуваності

tagadó mondat заперечне

речення

tagadó módosítószó

заперечна частка

tagadó névmás заперечні

займенники

tagadó partikula заперечна

частка

tagadó-kérdő mondat

заперечно-питальне речення

tagmondat член складного

речення

tagolás парцеляція

tagolatlan нечленний

tagolatlan melléknevek

нечленні прикметники

tagolatlan mondat

нечленоване речення

tagolt kiejtés роздільна

вимова

tagolt melléknevek членні

прикметники

tagolt mondat парцельоване
або членне речення
tájékoztatás → **információ**
tájékoztató funkció →
informatív funkció
tájkép пейзаж
tájnyelv говірка; діалект;
наріччя
tájnyelvi → **nyelvjárás**
tájnyelvi elem →
dialektizmus
tájnyelvi kiejtés діалектна
вимова
tájnyelvkutatás діалектологія
tájnyelvkutató діалектолог
tájszó лексичний діалектизм
tájszólás говір
tájszótár діалектний словник
tájszótár словник
регіоналізмів
taktus такт
taktushangsúly тактовий
наголос
tanítási nyelv мова, якою
ведеться навчання
tanító célzatú frazeológiai
egység паремії
tanmese → **fabula**

tapadás вид еліптичного
виразу
tapasztalati → **empirikus**
táplál жити
tárgy додаток; об'єкт; предмет
tárgyatlanság
недоговорення
tárgyas ige перехідні дієслова
tárgyas igék csoportja
категорія перехідності дієслів
tárgyas szó szerkezet об'єктні
словосполучення
tárgyasság перехідність
tárgyatlan igék csoportja
категорія неперехідності
дієслів
tárgyatlan toldalékok
агентивний суфікс
tárgyeset → **accusativus**
tárgyilagos об'єктивний,
неупереджений,
безсторонний
tárgyi mellékmondat
додаткові підрядні речення
tárgyírás предметне письмо
tárgynevek предметні
іменники

tárgyrag закінчення
знахідного відмінка

tárgyszerűség предметність

társadalmi nyelvváltozatok
→ **szocilektusok**

társadalmi szerep соціальна
роль

társadalmi szerződések
elmélete гіпотеза
соціального договору

társadalmi szimbolizmus
соціальний символізм

társalgás → **diskurzus**

társalgási hatékonyság
ефективність спілкування

társalgási implikátúra
розмовна імплікатура

társalgási könyv розмовник

társalgási maximák максими
спілкування

társalgási maximák розмовні
максими

társalgási nyelv розмовна
мова

társalgási stílus манера
спілкування; розмовний
стиль

társalgási szónoklattan

риторика спілкування

társalgást meghatározó
tényezők обставини
спілкування

társas nyelvészet →
szociolingvisztika

tartalmi terv план змісту

tartalmi-diskurzusanalízis
контент-аналіз дискурсу

tartalom зміст

tartomány галузь

tautogramma тавтограма

tautológia тавтологія

tautologikus тавтологічний

távolsági asszimiláció
дистанційна асиміляція

távolsági disszimiláció
дистанційна дисиміляція

teleológia телеологія

településnév назва
населеного пункту

teljeshangú повногосний

teljeshangúság повноголосся

teljes alakú melléknevek
повна форма прикметника

teljes egyeztetés повне
узгодження

teljes hasonulás повна

асиміляція
teljes kiadás корпус
teljes mondat повне речення
teljes reduplikáció →
anadiplózis
teljes szó paradigma повна
морфологічна парадигма
слова
teljes szubsztantiváció повна
субстантивіація
téma тема
témakörök módszere
прийом тематичних груп
tematikus ige тематичне
дієслово
tematikus magánhangzó
тематичний голосний
tematikus szótárak
тематичні словники
tematikus tabu тематичне
табу
tempó темп
temporális темпоральний
tendencia тенденція
tényleges nyelvi funkciók
фактична функція мови
terjed поширюватися
terjeszkedési terület →

expanzió
termékeny продуктиваний
termékenység продуктивність
természetes nevek природні
назви
természetes nyelv природна
мова
természetes szónoklattan
природна риторика
természetfeletti → **szakrális**
természettudományok
природничі науки
terminológia термінологічна
лексика; професійна лексика
terminológiai szótár
термінологічний словник
terminus technikus термін
térnyelvészet →
geolingvisztika
térségi nyelvészet
регіональна лінгвістика
tért kifejező elöljárószó
просторові прийменники
területi dialektus
територіальні діалекти
területi fonémavariánsok
територіальні варіанти
фонем

területi nyelvváltozat →
dialektus
test корпус
tetőpont кульмінація
textológia текстологія
textuális текстуальний
tezaurusz тезаурус
tilde тильда
tipológia типологія
tipológiai jelentéstan
топологічна семантика
tipológiai módszer
типологічний метод
tipológiai nyelvészet
типологічне мовознавство
tipológiai osztályzás
типологічна класифікація
tipológiai séma топологічна
схема
típustan → **tipológia**
típuszó слово-тип
tiráda тирада
titkos nyelvek таємні мови
tochar nyelvcsoport
тохарська група мов
toldalék → **affixum**
toldalék nélküli szóképzés
безафіксний словотвір

toldalékhangok анантаксис
toldalékmorféma дериваційна морфема
toldalékolás афіксація
toldalékoló nyelvek
афіксальні мови
toldalékoló szóalkotás
афіксальний словотвір
tolmácsolás переклад
tolvajnyelv → **argó**
tolvajnyelvi kifejezés → **argó kifejezés**
tolvajnyelvi szókincs жаргон
tonális nyelv тональні мови
tónus тон
tónushangsúly тональний наголос
topik суб'єкт
toponímia топоніміка
toponomasztikai elmélet
топономастична теорія
toposz топос
torlódás затоп
tő (morféma) корінь
tő belseji toldalék → **infixum**
tő belseji toldalékolás →
infixálás
több alárendelő tag-

mondattal rendelkező
összetett mondat речення з
кількома підрядними

több azonos alárendelői
tagmondattal rendelkező
összetett mondat речення з
кількома підрядними з
однорідною підрядністю

több hangból álló
hangkapcsolat →
poliftongus

több nemű alárendelői
viszony неоднорідна
супідрядність

több személy között folyó
társalgás полілог

több szótagú багатоскладовий

többértelműség →
poliszémia

többes szám → **plurális**

többféle alárendelői
mellékmondatot
tartalmazó mondat речення
з неоднорідною підрядністю

többirányú fejlődés →
divergencia

többjelentésű багатозначний

többjelentésűség →
poliszémia

többnyelvű személy знавець
багатьох мов

többnyelvű szótárak
багатомовні словники

többnyelvű багатомовний

többnyelvű різномовний

többnyelvűség →
multilingvizmus

többszörösen összetett
mondat ускладнене речення

többtagú alárendelő
összetett mondatok
багатокомпонентне
складнопідрядне речення

többtagú állítmány
багаточленний присудок

többtagú összetett mondat
складне багатокомпонентне
речення

tőcserélő що змінює корінь
або основу слова

töltelékszó лайливе слово

tömegkommunikáció масова
комунікація

tőmondat непоширене
речення

török nyelv турецька мова
történelmi szemlélet →
diakrónia
történet оповідання
történeti dialektológia
історична діалектологія
történeti fonetika історична
фонетика
történeti forrás історичне
джерело
történeti grammatika
діахронічна v історична
граматика
történeti hangtan →
történeti fonetika
történeti hangtani
folymatok історичні
фонетичні процеси
történeti helynevek історичні
топоніми
történeti lexikológia
історична лексикологія
történeti módszer
історичний метод
történeti neurolingvisztika
історична нейролінгвістика
történeti nyelvtudomány
діахронічне мовознавство;

історичне мовознавство
történeti szemlélet →
historizmus
történeti szóképzés →
diakronikus szóképzés
történeti szókészlettan →
történeti lexikológia
történeti szótárak історичні
словники
történeti univerzálék
діахронічні універсали
történeti váltakozás
історичне чергування
törtszámnevek дробові
числівники
tőszámnevek кількісні
числівники
tővég кінець основи
tradíció alapuló helyesírás
elvek традиційний принцип
правопису
tradicionális nyelvészet
традиційна лінгвістика
transzfixáció трансфіксація
transzfixum трансфікс
transzformáció
трансформація
transzformációs elemzés

трансформаційний аналіз
transzformációs generatív nyelvten трансформативно-генеративна граматика
transzformációs nyelvten трансформаційна граматика
transzkribálás транскрибування
transzkripció транскрипція
transzmutáció трансмутація; перетворення
transzponálás транспозиція
transzpozíciós jelentés транспозиційне значення
tranzakciós módszer транзакційний метод
tremulánsok дрижачі приголосні звуки
trifongus трифтонг
trópus троп
tudományos fogalom наукове поняття
tudományos gondolat думка
tudományos kutatómunka розвідка
tudományos stílus науковий

стиль
tudományos szókészlet наукова лексика
tulajdonnév власна назва
tulajdonság → **attribútum**
tulajdonságjelölő **mellékevek** якісні прикметники
túlhelyesbítés → **hiperkorrekcio**
túlzás перебільшення
tunguz-mandzsu nyelvcsalád тунгусо-маньчжурська сім'я мов
tükörfordítás дослівний переклад
tükörszavak → **lexikai kalkok**
tükörszóalkotás калькування
tükröződés відображення
türk nyelvcsalád тюркська сім'я мов
türk nyelvek тюркські мови
türkizmusok тюркізми

U

udmurt nyelv удмуртська

мова

udvariassági indulatszók

етикетні вигуки

ukrainisztika україністика

ukrán epikus népdal думи

ukrán nyelv українська мова

ukrán nyelvjárási beszéd

українське діалектне

мовлення

ukrán nyelvtudomány →

ukrainisztika

umlaut умлаут

unciális írás унцільний

шрифт

unifixum уніфікс

univerzálék універсалії

univerzális grammatika

універсальна граматика

univerzális універсальний

univerzalizmus

універсальність

ural володіти

uráli nyelvek мови уральської

групи

utánczás → **imitáció**

utóirat посткриптур

utóismétlés → **epifora**

utónév ім'я

utónévkönyv словник

власних імен

utószó епілог; післямова

utótag аподозис; другий

компонент складного слова

uvula язичок

uvuláris увулярний

uvuláris mássalhangzók

увулярні приголосні

uzuális узуальний

Ú

új ukrán irodalmi nyelv нова

українська літературна мова

újgrammatika

молодограматики

újjörög nyelv новогрецька

мова

újítás → **innováció**

újító változás інноваційні
зміни

újlatin nyelvek романські
мови

újraalakító переформувати

újraszervezés перерозклад

újságírás публіцистика

újságíró-nyelvezet газетна
мова

úzus узус

Ü

üdvözlő beszéd вступне слово

üres beszéd пустослів'я

üres frázis порожня фраза

ütem → **taktus**

ütemes ритмічний

üzenet → **közlemény**

V

vádbeszéd обвинуватна
промова

vagylagos logikai ítélet
розділове судження

válasz → **felelet**

választás вибір

választható írásjelek
факультативні розділові
знаки

választó kötőszó розділовий
сполучник

valencia валентність

valenciai nyelv валенсійська

мова

vallomásos stílus

конфесійний стиль

valódi diftongusok справжні
дифтонги

valós homonimák власне
омоніми

valós kölcsönzés власне
запозичення

valós modalitás реальна
модальність

valós számnevek власне
кількісні числівники

valóságra vonatkozó ismeretek слова-реалії
valószínűségelmélet теорія ймовірностей
váltakozás → **alternáció**
változat варіант
változatosság варіантність
változó 1. змінний 2. мінливий
változó szófajok змінні частини мови
vampum вампум
variáció варіант
váz → **keret**
vázlat ескіз
végrendelet алограф
végződés закінчення
vektoriális antonímák векторні антоніми
veláris artikuláció велярна артикуляція
veláris magánhangzók голосні звуки заднього ряду
veláris mássalhangzók велярні приголосні
veláris велярний
velarizáció веляризація
vele járó expresszivitás інгерентна експресивність

veleszületett → **innáta**
verbális kommunikáció вербальна комунікація
verbális összetevők вербальні компоненти
verbális вербальний; словесний
verbális stílus вербальний стиль
verbalizáció вербалізація
vernakuláris вернакуляр
versláb стопа
vertikális kontextus вертикальний контекст
vessző кома
vessző-kötőjel кома-тире
vetület відбиття
vezérelv лейтмотив
vibránsok вібранти
vietnámi nyelv в'єтнамська мова
virtuozitás техніцизм
viselkedés-lélektan → **behaviorizmus**
viszontkérdés зворотне питання
viszony відношення

viszonyított időrend
відносна хронологія

viszonylagos kronológia
módszere прийом відносної хронології

viszonyszó mint a nyelvtani jelentés kifejezésének módja службові слова як спосіб вираження граматичних значень

viszonyszó службові слова

visszacsatolás контраверза

visszaemlékezés →
reminiscencia

visszafejlődés → **involúció**

visszafordíthatatlanság →
irreverzibilitás

visszaható állapot зворотний стан

visszaható beszédaktus
зворотний мовленнєвий акт

visszaható deriváció
зворотна деривація

visszaható disszimiláció
регресивна дисиміляція

visszaható ige зворотні дієслова

visszaható névmás

зворотний займенник

visszaható szóképzés
зворотне словотворення

visszaütalásos анафоричний

vitatkozás művészete →
erisztika

vízió видіння

víznév гідронім

víznevek гідронімія

víznévi atlasz гідронімічний атлас

vizuális візуальний

vocabularium вокабула

vocativus вокатив; кличний відмінок

vokálharmónia сингармонізм

vokalizáció вокалізація

vokalizáló nyelvek вокалічні мови

vokalizmus вокалізм

volapük nyelv волапюк

Volga-menti nyelvek
поволзька ліга мов

vonatkozó alárendelés
відносне підпорядкування

vonatkozó melléknevek
відносні прикметники

vonatkozó névmások

відносні займенники
vonatkozói mellékmondat
відносне підрядне речення
vontatott stílus астесмус
vonzás тяжіння
vonzat керування
vulgáris вульгарний
vulgáris szókészlet вульгарна
лексика

vulgáris вульгарний
vulgarizmus вульгаризм
Weber-Fechner
törvényszerűsége a
fonológiában
закономірність Вебера-
Фехнера у фонології

Z

zaj шум
zárhangok → **explozívák**
záróbeszéd заключне слово
záró beszédaktus фінальний
мовленнєвий акт
záródás закривання
zárójel дужки
zár-réshang → **affrikáta**
zár-réshangos → **affrikátás**
zárszó заключне слово
zárt hangok злиті звуки
zárt magánhangzók закриті
голосні
zárt struktúra закрита
структура
zárt szótag закритий склад

zenei hangsúly музичний
наголос
zeneiség музикальність;
музичність
zengőhang дзвінкий;
приголосний
zengzetes звучний, дзвіникй
zéró fonéma → **null hang**
zéró morféma нульова
морфема
zéró szuffixum нульовий
суфікс
zéró végződés нульове
закінчення
zeugma зевгма
Zipf törvénye закон Зіпфа

zöngés mássalhangzók

дзвінкі приголосні

zöngés дзвінкий

zöngésség szerinti részleges

hasonulás регресивна

асиміляція за дзвінкістю

zöngésség дзвінкість

zöngésül одзвінчуватися

zöngétlen mássalhangzók

глухі приголосні звуки

zöngétlen глухий

zöngétlenedés оглушення

zörej (mássalhangzó) шумні

пригłosні

zörejhang шумні звуки

zörejhangok → **obstruensek**

Zs

zsargon жаргон

zsargonkifejezés жаргонізми

zsinórírás → **kipu**

zsoltárkönyv псалтир

zsurnaliszta журналіст

zsurnalisztika журналістика

zsurnalisztikai

журналістський

zsurnalizmus професія

журналіста

Вільмош Газдаг **Українсько–угорський та угорсько–український словник лінгвістичних термінів.** Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II. Берегове, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2024. – 288 с. (угорською та українською мовами)

Довідкове видання
**Українсько–угорський та угорсько–український словник
лінгвістичних термінів.**

Лінгвістичний словник

2024 р.

Обкладинка: *Газдаг Вільмош*

Коректура та верстка: *автор*

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою філології
ЗУІ ім. Ф.Ракоці II

Гарнітура Georgia. Папір офсетний. Формат 70x100/16.

Ум. друк. арк. 7,87.